

EGYETÉRTÉS

49. évfolyam

Budapest, 1913 SZERDA augusztus 20.

197-ik szám

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő:
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs:
EÖTVÖS KÁROLY

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, VACZI-KÖRUT 19. SZÁM

István keze

Budapest, augusztus 19.

Az egyik Istvánról, akinek volt jobbkeze is, eszünkbe jut a másik István, akinek csak balkeze van. Az egyik Istvánról, aki szent volt, gondolnunk kell a másik Istvánra, aki annyira nem szent, hogy mindent fegyverrel intéz el. Az egyik Istvánról, aki ezer esztendő után is él, ráterelődik a gondolatunk a másik Istvánra, akiről nem ezer esztendő, de husz esztendő múlva sem fogja senki sem tudni, hogy élt-e, erőszakoskodott-e, párbajozott-e valaha. Szent Istvánról jut eszünkbe megint Tisza István.

Ennek az embernek a keze milyen végzetes. El tudná velünk hitetni, hogy a magyar nemzet csak azért őrzi olyan páratlan kegyelettel Szent István kezét, mert az volt az egyetlen, melynek köszönhető valamit ezer esztendő óta. A többi kéz? Az egyik adott, a másik vett. Az egyik épített, a másik rombolt. Az egyik vezetett, a másik félrevezetett. Az egyik emelt, a másik lenyomott. S a mi bus történetünk lapjain ezek a változó kezek mutatják a nemzet sorsát. De egyik kéz sem volt a nemzetre nézve olyan végzetes, mint Tisza István keze. Még amihez szeretettel nyult, azt is megölte. Amihez azonban mentő szándékkal nyult, abból föltétlenül katasztrófa lett. A Tisza István keze egy tigris acélkörmeiben végződik s mikor simogatni akar, még akkor is véresre marczangol. S ezért István keze félelmesen aktuális azon a napon, mikor a másik István, Szent István kezét hordozzák körül kegyelettel Buda várában.

István keze felforgatta ezt az egész országot, felforgatta a politikai és a társadalmi erkölcsök érintetlen birodalmát, felforgatta még a lelkeket is. Hiszen csak körül kell nézni ebben a szerencsétlen országban. Mi maradt itt meg érintetlen épségben? A parlament? Nincs. Van egy csodaszép palota, melynek kapujában fegyveres őrség vigyáz, hogy ellenzéki képviselő, ellenzéki gondolat be ne tehesse a lábát. Az alkotmány? Nem lehet azt már alkotmánynak nevezni, aminek papirosértékét is leszállította a sokszoros átlukasztás s ami fölé odaállították, még pedig törvénnyel, a katonai szempontok elsőbbségét a parlamenti szempontok rovására. Vagy talán a nemzeti lélek utolsó buvóhelye, a vármegye volna érintetlen? Nem. Már ki van rá mondva a halálos ítélet. Az önkormányzat is utána hervad az alkotmánynak és a parlamentnek. Ha pedig az erkölcsiekben való rombolás képét nézzük, a tatárjárás utáni hangulat rabjai leszünk. Ahol a képviselőház elnöke nem a nemzet képvislet-

nek bizalmából szuverén, hanem fegyveres őrségre, katonai oltalomra kell támaszkodnia; ahol egy egész hatalmas többségről független bírói ítélettel állapítják meg, hogy születése törvénytelen és állami pénzek eltévedéséből merítette létezését; ahol az ország egyik miniszterelnökének el kellett sülyednie, mert a független bíróság kénytelen volt fölmenteni vádlóját, aki a legsúlyosabb váddal illette, másik miniszterelnöke fölött pedig ott lebeg az a kaszinói és büntetőjogi szempontból egyaránt súlyos gyanu, hogy egy bünpörben a legfontosabb tanukat kedvező tanuvallomás tételére akarta befolyásolni; ahol lassankint eltompul a közvélemény becsületes érzékenysége s már alig tud különbséget tenni politika és hajsza, morál és becsületesség, munka és vadászat között; ahol senki sem ütközik meg azon, hogy két dologra, katonaságra és választásra, mindig van pénz, ellenben kulturális, szociális, kereskedelmi és gazdasági célokra soha sincsen; ahol már a sajtó sem találja természetellenesnek, hogy a Jókai Mór sirja jeltelen, ellenben Tisza Istvánnak már életében akarnak szobrot emelni; ahol a társadalmi rétegek tülekednek, hogyan lehetne valami nagy sötétséget teremteni, melynek jótékony fátyola alatt mentül többet lehessen kaparítani illegitim jövedelmekből; ahol a püspökök, a miniszterek, a társadalmi csucok teremtik a rossz példákat s az új erkölcsi szabályokat a biztos boldogulás érdekében: — ott meg kell állapítani, hogy az erkölcsiekben a tatárjárás rettentő képe tárul fel. Egy új IV. Béla lesz szükség, aki bejárja ezt az elpusztult erkölcsvilágot és akar és tud is új világot teremteni a szomorú romok fölött.

Vagy nézzünk el az ország fölött történelmi ormokról. Az az István, akinek még volt jobbkeze, melyet ezer esztendő után is érdemes imádni, teremtett itt, ezen a szép darab földön, egy hatalmas és egységes Magyarországot. Hol van most az egységes Magyarország? A horvátok Zágrábban merényletekben utaznak, Bécsben pedig tüntetve tagadják meg a részvételt egy az ő tiszteletükre rendezett ünnepségen, mert a kitűzött sok zászló között — jól tessék megérteni, Bécsben! — egy magyar zászló van. Igy fest horvát irányban Szent István egységes Magyarországa. De talán kedvezőbb a helyzet a románokkal és szerbekkel szemben? Mikor Románia mozgósított, Aradtól a határig egy armádiára való magyarországi román sietett le önkéntesnek a román hadseregbe. Mikor Szerbia nyugtalanodott határainkon, mozgósítani kellett a mi armádiánkat a Délvidékre, nem is Szerbia miatt, mely fészkelődött, hanem

a saját szerbjeink miatt, akiknek a szerb hadi dicsőségtől megnőtt a tarajuk és megkötyagosodott a fejük. Hát ez az az egységes Magyarország, melyet az első, a Szent István keze megteremtett? Nem. Ez az a Magyarország, melyet a második István keze úgy tépett rongyokra, hogy benne éppen a magyarság a legromgyosabb. Mindenki nagyobb ur ebben a szomoruan „egységes“ Magyarországon, mint a magyar. Parancsol benne az osztrák, henczger benne a román, fészkelődik a szerb, garázdálkodik a horvát: — a magyaré pedig a türelem és a láb, amelyik megtapossa. Ha Szent István ilyen Magyarországot tudott volna csak megteremteni, nem őrizzék szent kezét. De második István kezétől, mely ilyené tette Magyarországot, nem eléggé őrözt meg hennünket az Isten.

Kezek, szerencsés és szerencsétlen, jobb- és balkezek, tiszta kezek és tapadós kezek, építő és romboló kezek irták ennek a nemzetnek sorsát és történetét. Ideje volna már, hogy a gondviselés mentő kezét érezzük magunk fölött. Ideje volna, hogy egy felsőbb kéz ráüssön az összes rontó és ártó kezekre, hogy első sorban felszabaduljanak a nemzet saját kezei, hogy felszabaduljanak a munkás kezek, hogy több legyen az a kéz, mely itthon tartja a dolgos magyarokat, mint a bűnös kéz, mely kivándorlásba hajszolja őket, hogy vaskezek, bársonykezek és bolond kezek helyett végre a becsületes kezek országa legyen itt, ahol annak a kéznek van tisztessége, mely dolgozik s annak a kéznek van becsülete, mely a nemzet kocsijának kerékeit lendíti. Szent és rajongó hódolatlan nézzük Szent István ezer esztendő jobbkezeit és nem tisztaságát, csak magyarváltat vonjuk kétségbe a mai István balkezének — de úgy érezzük, hogy már éppen elég volt a kezek kultuszából s el kell következnie a kornak, mikor a magunk kezét becsüljük meg, a magunk kezével irányítjuk sorsunkat s a magunk kezével szoritjuk mellünkhöz haratainkat, a magunk kezével kergetjük a poklok mélységes fenekére ellenfeleinket. Szent István a szentek között is kivétel volt, mert az ő keze nem magafelé, hanem a nemzet felé hajlott. De egy ilyen emlékkézből elég is. Nem szabad több legendás kezét teremteni. S ha a szerencsétlen magyar nemzetnek az volt a végzete, hogy mindig más kezek irányították sorsát, vegye végül saját kezébe sorsának irányítását. Fegyver nincs a kezében, azt nem ad neki az osztrák. De az ipar, a kereskedelem, a kultura és a haladás nem függ se osztráktól, se románától, se horvátától, se szerbtől. Ezek a nemesebb fegyverek minden fiatal nemzet számára ott lóg-

az idők közös arzenáljában, ahová csak be kell nyulni erős akarattal. Más gondolkodásnak, más törekvéseknek és más czéloknek kell utját egyengetni s ezt a magyarság csak saját kezeivel érheti el. Ha pedig fenekestől fel van dülva a politika, a közélet, a közmorál, akkor teremteni kell új politikai világot, új közfelfogást és új közmorált. Enélkül Magyarország úgy elsorvad, mint Szent István bebalzsamozott keze s egy újabb ezredév után annyi lesz belőle, mint a Tisza István kezéből.

Budapest, augusztus 19.

Ferencz Ferdinánd generalissimus.

Mint Bécsből jelentik, a „Fremdenblatt“ *Ferencz Ferdinánd* főherceg, trónörökös hadsereg-főfelügyelővé való kinevezetése alkalmából a következőket írja: „Az egész hadsereg örömmel fogja a főherceg magas kitüntetését üdvözölni. Senkit sem fog a fegyveres erő nagyobb örömmel és meglepéssel e magas állásban látni, mint Ferencz Ferdinándot. A hadsereg tudja, hogy őfelsége mily benső összeköttetésben érzi magát vele és hogy egész érdeklődését az ő felvirágoztatására és boldogulására fordítja. Hogy Ferencz Ferdinánd mily mértékben részes a mult évben keresztülvitt katonai reformokban, az épp annyira ismeretes, mint rendkívüli érdeklődése a haditengerészet iránt, melynek több mint egy évtized óta tengernyaga. Ezen minőségében is teljes odaadással és feladata legkomolyabb felfogásával törekedett a főherceg feladatát teljesíteni. A hadsereg és a haditengerészet már eddig is számtalan katonai vívmányt köszönhet neki. Mindkettő büszkeséggel tekint az új főfelügyelőre. Őfelsége születésnapja, ez az örömnap a hadsereg és flotta számára e kinevezés által a kitüntetés napja lett.“

Karátson államtitkár szabadsága. Karátson Lajos honvédelmi államtitkár augusztus 21-én megkezdte több hétre terjedő szabadságát.

Függetlenségi szervezkedés. A Pol. Hír. jelenti: A berettyóújfalui választás tanulsága alapján elhatározta a helybeli függetlenségi párt, hogy a pártot újja szervezi. Vasárnap tartották meg a szervezkedő gyűlést, amelyen megalakították a tisztikart.

Dunai gályarabok

Irta: Falk Richárd

(Utánnomás tílcs)

Sötét tavaszi éjszaka volt az Urnak ezerhétszáznyolcvanötödik esztendejében. A spanyol kórház mellől, a fegyházból siralmas menet léptei kopácsoltak bele a csendes éjbe. Fegyveres örök között egymásnak bujt, szánalmas alakok dideregtek össze a csipős hidegben, amelyet az alig mulott tél hagyott maga mögött a császárvárosban. A dunai gályarabokat vitték a téli szállásról a vontató hajókhoz. József császár, a nagy reformátor, találta ki a büntetésnek ezt a rettenetes nemét. Az a czél vezette, hogy az elítéltek erejét munkára használtassa fel. Míg a tengeri államok az evező mellé kovácsolták gályarabjaikat s tengerentúltra eveztek a hajókat velük, a dunai gályarabok ár ellen vontatták a vízi járműveket. A sorvasztó foglalkoztatás megfelelt annak, amiért megvalósították: méltóképpen helyettesítette a halálbüntetést.

Hiszen, amelyik túl élte a nyarat s a fagyos hidegek beálltával visszajutott a bécsi főmlöcz gyilkos párás kazamatáiba, boldogan heveredett végig a fapriccsén, legalább volt fekvőhelye, ahol háromnegyed esztendei álmatlanság után kialhatta magát. S amikor a börtönnek udvarra nyíló ablaklyukain át betolakodott az első tavaszi napsugár, jelentve, hogy az ólmos felhők évszakának vége van s az eresztől lassu koppanással csöppögő hóé egyhangu hullása, mint a halál órájának vérfagyasztó ketyegése jelezte a téli szenvedés idejének mulását s új szenvedések eljöttét, megborzadtak a szellős vászonruhába öltöztetett

A Pallavicini-affér

— Károlyi Imre és Tisza szóharca —

Még nincs elintézve az ügy

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

Gróf Tisza István és örgróf Pallavicini György lovagias ügye még mindig nem jutott dűlőre. A segédek két napi tanácskozás után elhatározták, hogy csütörtökön folytatni fogják ott, ahol ma elhagyták.

Az afférben jelentősebb fordulatot jelent gróf Károlyi Imrének a Pesti Hirlapban közzétett nagy horderejű nyilatkozata, melyből kiolvasható, hogy a Pallavicini vádjai talán még sem mondhatók röviden „hazugság“-nak. Tisza ma este a nyilatkozatra, ezuttal sietve, egy nyílt levélben felelt gróf Károlyi Imrének, de konstatálni kívánjuk, hogy ez a nyilatkozat nem érte el a czélját: nem tudta gvingíteni gróf Károlyi Imre kijelentéseit. A snájdig Tisza ezuttal nagyon csendesen és nagyon óvatosan próbálja magvarázni, helyreigazítani, helyesbiteni, kijavítani a gróf Károlyi által mondottakat, de lényegében nem mond mást, mint a nyilatkozat. A homályos ügy minél inkább világosodik, annál valószínűbbé válik, hogy Tiszának a pozíciójába fog kerülni ez az affér.

Tisza levelének megjegyzés nélkül nem hagyható passzusa azonban az az ismétlődő kijelentés, hogy a Dész-per során az ellenzék „hajsztát“ indított Lukács ellen, mely az országra káros volt. Meglepő egy kormányférfitől az ilyen kijelentés, meglepő *ellenzéki* hajsztát látni a független bírói ítéletben. Elég szomorú, hogy az ország miniszterelnökének erkölcsi felfogását nem alterálták Lukács machinációi, sőt, hogy azokkal azonosítja magát. Részletes tudósításunk a következő:

Károlyi Imre közbeszól

Tegnap este ültek össze először örgróf Pallavicini György és gróf Tisza István segédei, de határozni nem tudtak s mára halasztották a tanács-

kozás folytatását. Az a hír, mintha már tegnap éjjel kardpárbaiban állapodtak volna meg, tévesnek bizonyult. Közben ma reggelre gróf Károlyi Imrének, akivel a miniszterelnök „vallomás ügyében érintkezett“, igen súlyos jelentőségű nyilatkozatát jelent meg a P. H.-ban. A nyilatkozat így hangzik:

Tisza Istvánnak a Dész—Lukács-pörre vonatkozólag velem folytatott beszélgetése egyáltalában nem tartozot volna a nyilvánosság elé, mert közeli rokonok magánbeszélgetése volt. Miután azonban már odakerült és miután a Pesti Hirlap mult pénteki számában közölt czáfólo táviratom, úgy látszik, igen különböző magyarázatokra adott alkalmat, kénytelen vagyok tisztelt barátomnak — Teleki Pálnak — a hozzám intézett nyílt levélben foglalt kérdésekre a következőkben válaszolni:

Beszélgetésünk során *Tisza István azon nézetének adott kifejezést*, hogy vallomás tárgyát csak az képezheti, amiről a *tanúnak egyenes, pozitív, határozott tudomása van*. Nem tartoznak tehát oda olyan dolgok, melyekről csakis hallomás útján értesült a tanu, mert ezek csupán szóbeszédnek tekintendők. A szóban forgó perre vonatkozólag ennél fogva *én nem tartozom Elek Pálnak pusztán szóbeli állításaira kiterjeszkedni*. Azt válaszoltam, hogy *nézeléhez nem csatlakozhatom*, mert ezen szóbeli állításokat — többféle oknál fogva — *nem lehet egyszerűen szóbeszédnek tekintenem*. Ez képezi beszélgetésünk idevonatkozó részének tartalmát, ami az augusztus 15-én közölt czáfólatommal nyilvánvalólag a legesekélyebb ellentétben sincs. *Károlyi Imre.*

Részlet a nagy pörből

Tisza szerint tehát „szóbeszéd“-nek lett volna minősítendő Elek Pálnak mindama kijelentése, amiket a becsületügyi eljárás során tett s amiknek hitelességét Lukács László is megerősítette akkoriban Károlyi Imre és két juri-társa előtt. Ha a Dész-pör főtárgyalásán Károlyi ezekre a dolgokra nem tér ki, úgy a „vádli“-ra nézve ez valóban súlyos következményekkel járhatott volna. Ha Károlyi Tiszára hallgatott volna, akkor kihallgatásának alábbi nagyhorderejű részletét nem idézhetők most vissza, ime:

— Minket legfőképp az a kérdés érdekelt, — vallotta Károlyi, — hogy ezeket az összegeket Elek tényleg kiadta-e. Mikor ő legimitálva volt és ez a kérdés tisztázódott, akkor természetesen

rabok. Az öregek könyes szemekkel nézegettek egymásra, vajjon ősi visszatéréskor hányan fognak hiányozni közülök. A fiatalok, az új foglyok halálra szánással, félelemtől kimeredt szemekkel bámultak maguk elé. Felujították képzeletükben az elrettentő epizódokat, a melyek az öreg rabok között keringtek. Amikor kint a nagy világban minden szabad ember örült a tavaszi megújulásnak s pompázó dármák, gavallérok törtettek a Prater, Schönbrunn sétányain, siralomházzá lett a börtön pinczéje. Visszafójtott lélekzettel lesték a rabok, mikor hallatszik a felügyelő kulcsainak csörrenése s a rozsdásodásnak indult zárok csikorgása. Eljött ennek is az ideje. Összeterelték őket az udvaron. Mindegyiknek a nyakára rákovácsoltak egy vasgyűrűt, a dereka köré vasövet. Kettesével, ötösével hosszú vasrudra láncolták őket és ez a szegény-ékszer nem jött le a testükről tavasztól tél beálltáig, úgy, hogy a közös rudhoz bilincselte rabok csak együtt állhattak, ülhettek, feküdhettek.

Kivonulás előtt mindegyik rab bádognalaczkot kapott a nyakába. Azt megtölthette piszkos Dunavizzel, mert egyéb innivalója nem lehetett a hiányos, rossz eledelre, amikkel vontatásközben ellátták őket korbácsütéssel kínzó öreik. Estére összeomlottak a napi fáradtságtól s egy rakáson aludtak a földön, mint a barmok. Elviselhetetlen volt a dunai gályarabság azért is, mert nyáron a nap forró heve égette őket, soha sem juthattak fedél alá. Egy-egy hajóra csak néhány katona jutott s nem merték a gályarabokat éjszakára a fedélzetre kísérni, nehogy időt és helyet engedjenek holmi rablázasra. Gyakran megeseit, hogy hajóhuzás közben derékig kellett átgázolniok a vizen. A ruhájuk a testükön száradt meg csontke-

ménynyé, minthogy a vászonruhát télvizig, amíg a vasövet le nem verte róluk szerszámaival a börtön kovácsa, nem vethették le. A beteg rab gyógyításra nem számíthatott. Amelyik kidőlt, azt azok a társak cipelték tovább, akikkel egy vasrudhoz volt bilincselve, míg előkerült valamelyik dunai helység kovácsa és szabaddá tette, hogy a többi ne nézze végig haláltusáját. A nappal égető forrósága, az éjjel hűvössége kizozta emberi szervezet éjszakai nyugodalma nem talált. Vagy bilincstársának mozdulatai, vagy a szunyogok marásai verték fel pillanatnyi szunnyadásából. A pihenést nem találó testen megeseattant a felügyelők goromba korbácsütése és felfelé a Dunán apró dombok, a gályarabok halálállomásai mind sűrűbben sorakoztak egymás mögé.

A mult riasztó képei, melyeknek megismétlődését félték, összezsapták az éjben bandukoló rabokat, mint kivégzésre szánt állatokat a vér szaga s a halálfélelem. Egymásnak dölve, szorongva követték szuronyos öreik intését a Dunaág felé, közben a nyakgyűrűk összeütődése, a bilincskapcsok csikorgása egyesült hajnal üdvözlő, siralmi muzsikává.

A pirkadás rózsás-lila kódéből fekete árnyak váltak ki, a hajók. Előttük fel-alá járt és didergelt a tiszt ur. Szétoztotta a rabokat a hajók között. Azoknak csak annyi idejük volt, hogy titkos kézszorítást, mindörökre szóló bucsupillantásokat válthattak. Jöttek a kovácsok, hajólánczokhoz erősítették a vasrudakat és mire a Szent István-torony keresztjére ráhullott az első reggeli sugár, megnyikorogtak a hajóbordák. Előredült testtel, megfeszült izmokkal, nyögve, lihegve huzták a hajót a gályarabok. A nyakörv táján és a halántéknál kidűlledtek az erek, a vasrudba, vasövbé kapasz-

akcept szemponyjából vizsgálat tárgyává tettük bizonyos pontig, hogy minő czélszerűségi indokok forogtak fenn. Azt mondta, hogy bizonyos szerződések megkötésére kellett a pénz, másokban lehetetlen lett volna a szerződéseket megkötni, ha ezeket az összegeket nem fizetik ki.

— Megmondta Elek Pál, hogy honnan vette a jogosultságot, hogy igazgatósági ülési határozat nélkül ilyen összegeket adjon ki? — volt az elnök következő kérdése.

— Neki volt valamilyen felhatalmazása. A bank igazgatósága 1910-ben hozott egy igazgatósági határozatot, amely őt felhatalmazta két revizornak, Vajdának és Szalaynak a közbejöttével bizonyos nagyobb összegek kiadására.

— Nem kérdezte a felülvizsgáló bizottság, hogy milyen célra ment át a pénz a Kazár kezébe?

— Nem is került arra a sor, hogy ezt kérdezze, mert Elek spontán magától megmondta.

— Mit mondott?

— Azt mondta, hogy a választást kasszába ment be.

— És kinek a rendelkezése folytán?

— Lukács László akkori pénzügyminiszter ural való megállapodás folytán.

— Ennélfogva az urak rehabilitálták ezen a czímen.

— Azután voltak más írásbeli bizonyítékok is, végül voltak azok a tételek, amelyekre írásbeli bizonyítékaik nem voltak s csak szóbeli felvilágosításokat adott. Ezeknek próbáltunk utána járni, ez részben sikerült is, végül maradt bizonyos függő összeg, amelyre nézve az volt a véleményünk, hogy aki ekkora összeget ilyen fokig tud elszámolni, az ezt sem fordította a maga hasznára.

— Mennyi volt ez az összeg?

— Ugy emlékszem, körülbelül 200.000 korona körül mozgott ez az összeg, amelyről nem volt elszámolás.

Elnök: Nekem nincs több kérdésem.

Vázasnyói Vilmos védő: Micsoda indokot hozott fel Elek Pál, miféle üzletet említett, amelyek megszerzése érdekében fizette ezeket az összegeket? Méltóztatik-e erre emlékezni?

— Felemlítette a sószerződést, — felelte Károlyi, — azután a vasúti refakcia-egyezséget és egy külkereskedelmi képviseletet. Az egyes szerződéseket részletezte, hogy ezért ennyit kellett fizetni, ezért annyit.

— Egészen precízben részletezte?

— Precízben részletezte, hogy minden üzlet mennyibe került.

A ma délelőtti tanácskozás

Ma délelőtt báró Üchtritz Zsigmond, Tisza István segédje, felkereste Szemere Miklóst és vele együtt ment el a Nemzeti Kaszinóba, ahol már várta őket báró Harkányi János, Tisza

másik segédje és gróf Esterházy Mór, Pallavicini segédje.

Mint értesülünk, Szemere Miklós már tegnap a tényállás tisztázását kívánta és annak megállapítását kérte, hogy gróf Tisza befolyást gyakorolt-e a tanukra, vagy sem. Ma pedig azal kezdte Szemere, hogy bemutatta gróf Károlyi Imre nyilatkozatát, amely fölött vita indult meg.

Negyedegykor véget ért a délelőtti tanácskozás. Báró Harkányi a tanácskozás után autón eltávozott a Nemzeti Kaszinóból s Tisza Istvánt kereste fel.

Egy hírlapíró megkérdezte Szemere Miklóst, hogy mi az eredménye a tanácskozásnak? Szemere Miklós ezt felelte:

— A dolog folytatódik, de én, mint segéd, nem nyilatkozhatom.

— Be van fejezve az ügy?

— Még nincs.

A kaszinóban nagy érdeklődéssel várták a megbízottak tárgyalásának eredményét, megjelent ott a déli órákban sok politikus is, köztük báró Vojnics Sándor, báró Láng Mihály, több munkapárti képviselő, továbbá gróf Szápáry László, Kállay Frigyes és mások.

A Nemzeti Kaszinó előtt izgalmas érdeklődéssel lesték a tanácskozás eredményét. A Nemzeti Kaszinó épülete előtt a Kossuth Lajos utcában egy sereg újságíró és több ellenzéki képviselő várakozott a legújabb hírekre.

Dr. Gál Sándor, Andrassy egyik bizalmasa így nyilatkozott a Tisza—Pallavicini-afférről:

— Ez az ügy most lovagias elintézés alatt van, tehát nem illő nyilatkozni róla. Mivel azonban a kérdés lovagias uton elintéződik, felszabadulunk e lekööttség alól és rávilágítunk a dolog politikai jelentőségére.

Gróf Andrassy Gyula telefonkérdezősködésként csak annyit válaszolt, hogy ebben az ügyben most nem nyilatkozik, — vagyis később, alkalomadtán lesz még hozzá szava.

A miniszterelnök válasza

Gróf Tisza István miniszterelnök ma este a következő, gróf Károlyi Imréhez intézett nyílt levelet tette közzé:

Nyílt levél gróf Károlyi Imréhez.

Kedves Imre!

Miután megfeledeztem arról a tekintetről, amelyvel mindenki iránt tartozunk, akinek négyvismkörti beszélgetését nyilvánosságra hozzuk és a Te egyvoldalu visszaemlékezésed szerint

közzétetted a Désv-pörrel kapcsolatos régi beszélgetéseinknek egy kiszakított részletét anélkül, hogy a közölteendő szöveget velem előzetesen közölted s ekként a helyes tényállás egyetértő megállapítását lehetővé tetted volna, kénytelen vagyok előadásodat akként kiegészíteni és helyreigazítani, hogy az én állásfoglalásom teljesen hű képe álljon az olvasó előtt.

Pár héttel a Désv-pör tárgyalása előtt egy nálunk tett látogatásod alkalmával távozó félben mondtad nekem, hogy nagyon sajnálod, de a Désv-pörben kénytelen leszel vallani s ez úgy reád, mint a kormányra nézve igen kellemetlen.

Pár nap múlva felkerestelek, hogy megtudjam, minő álláspontot foglalasz el a dologban. Beszélgetésünk közben természetesen kifejezést adtam annak a jól ismert felfogásomnak, hogy a Lukács László személye ellen párttaktikai szempontokból megindított hárszát mennyre elítélem és az országra nézve mennyire károsnak tartom. Ebben sok tekintetben igazat adtam nekem, s mondtad, hogy gondolkodtál Te is afelett, miként lehetne elkerülnöd azt, hogy te is tőpöt nyúts a bankodra nézve is káros hárszának. Amint mondtad, megfontolás tárgyává tetted, hogy elmaradj a tárgyalásról, de letétlél ez eszméről, mert meggyőződél róla, hogy ez nem volna helyes dolog. Ebben azonnal teljes mértékben igazat adtam neked s megjegyeztem, hogy az én nézetem szerint is el kell menned a tárgyalásra és tanuvallomást kell tenned.

Magatartásodra vonatkozó második kijelentésed az volt, hogy csak a bíróság által vagy engedélyvel hozzád intézett kérdésekre fogsz válaszolni és nem beszélsz többet, mint amennyit a válaszok megadása igényel. Ebben ismét igazat adtam neked.

Beszélgetésünk során felmerült az a kérdés: miről van közvetlen tudomásod és mit tudsz csak mások előadása nyomán? E beszélgetés közben figyelmeztettelek arra az elementáris igazságra, hogy a tanuvallomásnak egészen más értéke van, ha a tanu közvetlen tudomás, mintha hallomás után beszél, hogy e fejtegetések során mit érthetél úgy fére, mint hogyha én azt tanácsolnám, hogy elhallgasd, amit a Magyar Bank korábbi vezetőitől hallottál, azt ma már lehetetlen megállapítanunk; de hogy ez félreértés volt, azt konstatahatod magad is, mert emlékezned kell reá, miszerint e téma tárgyalását a többször precízizott kijelentéssel fejeztem be, hogy Neked vallomásodban meg kell jelölnöd, mi az, a miről közvetlen tudomásod van, s mi az, amit azok elmondásából tudtál meg, akik a szóbanforgó összegek befizetése alkalmával az intézet vezetésében résztvettek.

Ezen beszélgetésünk után még egyszer jött az ügy szóba közöttünk. Széchenyi Lászlóék ebédjén, amikor közölted velem, hogy a pernek egyik tanua olyan vallomás-szöveget mutatott Neked, amely nézeted szerint nem felel meg teljesen a tényeknek, amelyet nem tehetsz ma-

kodtak a karok, hogy könnyítsenek a test terhén. Meztelen lábuk alatt czuppanós hangot adott a nedves talaj s a sziszegő hangok közepette kifújt légzés tüdőjükhöz bele-belehangzott egy-egy ör serkentő, fenyegető kiáltása. Ezek Krems, Ulm, Passau felé húzták a hajókat s amint megzörrent a jármuk vasa, bágyadt pillantásokkal ölelték körül egymást. Vajjon hányan fognak visszatérni közülök.

Egy huszas csoportot a postahajó elé fogtak. Pozsonyig rabok vontatták a kékre füstölt tákolmányt. Pozsonytól Pestig lovak. Lefelé még ment valahogy az állati munka, ha csak nagyon sebes nem volt a tavaszi vizektől megdagadt Duna árja, mert ilyenkor nem a rabok vitték a hajót, hanem a hajó rántotta őket s nekifeszült izmokkal azon kellett erőlködniök, hogy egyenirányban tartásuk a nekilendült járművet. Az ide osztott rabokat pozsonyi raboknak, de meg bolondos raboknak is nevezték, minthogy a jobblelkű örök elnézéséből vontatásközben dalolhattak is. Szomorú, szivettépő dal volt ez.

Előre, hej, fáradt rabok!
Ne sirjatok, ne sirjatok!
Leszünk még egyszer szabadok.
Ne sirjatok, szegény rabok!

Egymástól örökölték az egyhangú, elnyújtott hangra énekelt strófákat, amelyeket évekkel ezelőtt talált ki egy költői hajlandóságu fe-gyencz.

Az utolsó vasjáromban két rab került egymás mellé. Ujoncok voltak mind a ketten. A fél folyamán kerültek a bécsi fegyházba. Egymástól távoleső pinczelyukban szenvedtek s csak azóta ismerkedtek össze, amióta a kovács rabikreket kovácsolt belőlük. Az egyik barna képű cigány-típus volt, kicsi, csontos termetű.

A másik uri formájú, testes dalia. Egyben meg-egyeztek mind a ketten: a végtelen szomorúságban.

Vontatásközben előbb töredezett német nyelven próbáltak barátkozni és a végén kiderült, hogy mindketlen magyarok. Csak az a puskás ör, onnan a hajóról ne nagyon nézgette volna őket, de összelelköztek volna nyomban. A cigány megmondta a nevét, Suska Máténak hívták. A másikat Bodzafáy Andrásnak.

Suskából kiűtött a cigánytermészet.

— Hát a nagyságos ur hogy került ide?

— Olyan nagyságos vagyok én, mint te, Suska. Ne csufolódjunk egymással, közös sorsban lévők.

A beszélgetés kis időre abban maradt, a míg derékgig vízben állábolttak a csatakon.

— Az Isten akárhová tegye ennek a Kalaposnak a törvényt — szidta József császárt Bodzafáy. — Megöltem egy asszonyt, mert megcsallt. Ha odahaza, Magyarországon szurtag volna le, kirántott volna a rokonságom. De ezek a rongyos németek tíz évi hajót sóztak a nyakamba.

— Na, én tizzel többet kaptam. Kollorathék felhoztak minket a bandával muzsikálni Bécsbe. Magammal hoztam a pereputtyomat. Egy alhadnagy, hogy soha se legyen nyugta se a földben, se a pokolban, elgalyázta tőlem a Zsuzsit, a feleségemet. Agyonvágta. Azért kaptam tizzel többet, mint a nagyságos ur, mert császár katonáját öltem.

És rabbüszkeséggel emlegették, hogy ők itt uri rabok a többiek között. Azokat pénzvággyal kapcsolatos vérontás vitt a dunai gályákra. Megegyeztek benne, hogy egyikük sem élheti túl a büntetését és vad vágyakozással

gondoltak a szabadságra, a menekülésre. Tul Dévényen, mikor a cigány látta, hogy teljesen megbízhatik Bodzafáyban, esti pihenés előtt megvallotta nagy titkát.

— A hönöm alatt reszelőt hordok. Még a tömlőczben hagyta rám örökségül egy rabtársam. Szegényt elvitte a hektika. Az is kapta valakitől, de már nem vehette hasznát. Ugy sajnálom a nagyságos urat. Odaadnám a reszelőt, ha használni tudná.

Bodzafáy megfogta ez az ajánlkozás.

— S ha sikerülne megszabadulnom, mi lenne veled?

— Elbír a reszelő még néhány vasgyűrűt.

Titokban megszorította a Suska kezét. Megbeszéltek a teendőket. A legközelebbi sötét éjszakán, pihenőkor úgy fekszenek a földre, mintha véletlenül borultak volna egymásra. Suska elreszeli a vasöv és a nyakörv tartó láncszemét. Hiába, nem megy másképpen. A két vasékszerzt aztán a nagyságos ur, ha szerencsésen megszökik, kalapáltassa le magáról valahol, mert arra kevés egy éjszaka, hogy a két karikát leszedhesse róla.

Pozsony előtt a fűzfacsérjék aljában heveredett le a husz, egymáshoz kovácsolt rab. Bodzafáy a hátára feküdt. Jobb kezébe vette a vizes flakóját, hogy vizet csöppentsen állandóan arra a helyre, amelyet Suska elreszel, nehogy meghallják az érdes hangot s felmelegedjen a vas. A cigány úgy tett, mintha hasra vágódnék és mintha villám rángatta volna a kezét, olyan gyorsan dolgozott. Egy órával éjfél előtt Bodzafáy szabad volt. Kilépett a járomból s miután meggyőződött róla, hogy a hajó orrán felakasztott lámpa előtt álló fegyveres ör nyugodtan alszik a puskájára támaszkodva, ellépett az éj sötétjében.

gadóvá, amire azt feleltem, hogy Neked természetesen azt kell vallanod, amit Te valónak tartasz s újból figyelmeztetlek reá, hogy jelöld meg valomásodnak azon részeit, amelyekről csak közvetett tudomással bírhatok.

Ebből a tényállásból mindenki megítélheti a Déry-pörrel kapcsolatos szereplésemet. Azokban a beszélgetésekben, amelyek a Te kezdeményezésed és a köztünk fenálló közeli rokonság révén közöttünk természetesen kifejlődtek, semmi más törekvésem nem volt, mint hogy Téged a nézetem szerint helyes ut következéssel megtartására bírjalak. E kísérletben nem álltam egyedül, mert hiszen éppen tegnap ismerted el valaki előtt, hogy énnaám sokkal többször igyekeztek saját álláspontjukra kapacitálni azok, akik a Lukács László elleni hajszát a fékevesztett gyűlölség egész szertelenségével intézték.

Budapest, 1913. augusztus 19.

Tisza István.

Még nincs döntés!

Báró Harkányi János és Üchtritz Zsigmond, gróf Tisza István segédei este kilenc óraker ismét találkoztak Szemere Miklóssal és gróf Esterházy Mórival, báró Pallavicini György segédeivel a Nemzeti Kaszinó egyik első emeleti különtermében. A szekundánsok ezúttal sem tudtak közös megállapodásra jutni s mint értesülünk, a tanácskozás folytatását — tekintettel a közbeeső Szent István ünnepre — csütörtök délelőttre halasztották. Munkapárti körökben remélik, hogy akkor az ügyet békésen fogják elintézni.

A kaszinóban ma este igen nagy élénkség volt s megjelentek ott Tisza is, Pallavicini is, ott járt gróf Andrássy Gyula is és a mágnásvilág sok kitűnősége.

Budapest, augusztus 19.

Szabolcsmegye új főispánja. A Tisza-kormány már rég nincs megelégedve a szabolcsmegyei főispánnal, gróf Vay Tiborral, aki legközelebb be is nyújtja lemondását. Az új főispán Ujfalu Dezső debreczeni ítéltáblai bíró lesz. Ujfalu Dezső tegnap este már meg is jelent a munkapárti klubban, ahol gróf Tisza István miniszterelnökkel hosszabb ideig tanácskozott. Ujfalussyak máris sokan gratuláltak. Szabolcs új főispánja előkelő nyírségi családból származik.

A cigánynak még a fülében csengett Bodzafáy suttyogása:

— Ha szabad leszel, kerülj Bodzafájára. Halálotig uri dolgod lesz a kastélyomban.

Annál nagyobb hevülettel fogott a maga bilincsenek az elfürészeléséhez. Minthogy a Bodzafáyhoz kapcsoló kis vasrud a nyakörvén lógott, csak a vasóvtól kellett szabadulnia és olyan simán elvált a gályarudtól, hogy reggel nem is igen tudták már, az örök, tizenhatszettel rabbal indultak-e el Bécsből vagy huszszal. Az előjárumba fogott három rab váltig hajtogatta, hogy kettő volt még a hátuk mögött. Az örök, elkeveredett emberek, végig vágtak rajtuk a korbáccsal. Örüljenek, hogy több porció kenyér jut rájuk. Ha meg csakugyan hiányzik kettő, hát majd elszámolnak velük a fegyházigazgatóságok: elhulltak utközben. Pont. Az ördög se kérdezősködi utánuk.

A bodzafáji kastélyban egy szál cigány mellett mulatott a ház ura. A cselédség nem érette, hogy mi a csudát evett ezen a Suskán a nagyságos ur. A rétháti cigány érti ugy a nótát, mint ez a jött-ment, akit úgy kiöltöztetett Bodzafáy András öngyásága, mintha Budára kéne menni királyválasztásra.

Amit tudtak, ketten tudták. Suska az álla alá szorította a hegedűt és szivetindítóan húzott valami német nótát. A nagyságos ur pedig kalpagját felszemére húzva dudolta rá, hogy:

Leszün még egyszer szabadok,
Ne sirjatok, szegény rabok!

S a cselédség összedugta a fejét, úgy morfondírozott: így van ez, ha valaki soká lakik abban az ármányos Bécsben, még a nótáját is németre fordítja ki!

A marosvásárhelyi Andrássy-párt. Az utóbbi napokban a lapok igen különböző formákban adtak hírt gróf Andrássy Gyula pártjának a marosvásárhelyi függetlenségi párt és az ottani munkapárthoz való viszonyáról. Ezen híradásokra Soós Albert a függetlenségi párt elnöke nyilatkozatot tett, melyben kijelenti, hogy a marosvásárhelyi függetlenségi és 48-as párt a megalakulandó Andrássy Gyula-féle politikai párttal szemben semmi tekintetben állásfoglalást, annál inkább ellenállást nem nyilvánított és hogy a párt bevária az eseményeket és annak idején, ismerve az Andrássy-párt programját, fog határozni afelett, hogy mily mértékben támogassa a mai rendszer megdöntésére irányuló akcióit. Egy másik nyilatkozatot Ugron Gábor tett, aki jelentette, hogy az őszöl nagy meglepetéseket vár és nem tartja kizárva, hogy a munkapárt egyes józanabb tagjai, akik megelégték már a mostani rendszert, szakítanak a munkapárttal s belépnek az Andrássy-pártba. Az azonban ki van zárva, hogy Andrássy a munkapártba vagy a munkapártban beálló szecsesszióra bazirosza pártalakító terveit.

Kitüntetések a hadsereg körében. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király Kroatia hadügyminiszternek a Lipót-rend nagykeresztjét, Georgi landwehrminiszternek a Lipót-rend nagykeresztjét, Potiorek tábornagynak a Lipót-rend nagykeresztjét, Haus tengernagy, tengerészeti parancsnoknak az első osztályú vaskorona-rendjelet adományozta. Ezeket kívül a király Schikofsky Károly és Ziegler Alfréd gyalogsági tábornokoknak, valamint Kummer Henrik lovassági tábornoknak az első osztályú vaskorona-rendet; Appel Mihály gyalogsági tábornoknak a Ferencz József-rend nagykeresztjét; Meisner Hugó altábornagynak a másodosztályú vaskorona-rendet; Albert Nándor és Novák Frigyes altábornagynak, valamint Sujaric Lukács vezérőrnagynak a Lipót-rend lovagkeresztjét; Pitlik András, Weber Győző és Letosky Béla vezérőrnagynak a Ferencz József-rend tisztikeresztjét; Dietrich Albert altábornagynak, Lenz János, Scheure Jenő, Braun Dezső és Gabriel Tivadar vezérőrnagynak a katonai érdemkeresztet adományozta; egyidejűleg megparancsolta, hogy Schemua Balázs altábornagynak, továbbá Maudry Ferencz és báró Wucherer Frigyes vezérőrnagynak a legfelső megelégedés kifejezése tudtul adassék.

Királyi kitüntetések. A király Booskor Mihály kuriai bírói czimmet és jelleggel felruházott ítéltáblai bírónak a Lipót-rend lovagkeresztjét, Veréczy Antal ítéltáblai bírói czimmet és jelleggel felruházott szatmárnémeti járásbírónak és Horvátkései Susich Károly karánsebesi közlegénynek a Ferencz József-rend tisztikeresztjét, Kovács Zsigmond budapesti nagyiparosnak a Budapesti Iparosképző Protestáns Egylet elnökének a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

KÜLFÖLD

Oszták minisztertanács. Bécsből jelentik: Ma délelőtt az oszták miniszterek, akik a király születésnapja alkalmából az évenként szokásos üdvözlésre gyűltek össze Bécsben, a miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak. Miután régen nem volt minisztertanács, a felhalmozódott ügyek miatt a tanácskozást délután folytatták.

Miklós császár pohárköszöntője. Peterhofból jelentik: Ferencz József születésnapja alkalmából a császári palotában 29 terítékes ünnepi ebéd volt. A császártól jobbra báró Fredericks udvari miniszter, gróf Thurn-Walsassina oszták-magyar nagykövet, Szasszonov külügyminiszter, balra pedig Hohenlohe herceg oszták-magyar katonai attasé foglalt helyet. Miklós császár pohárköszöntőt mondott Ferencz Józsefnek, melynek végeztével a zenekar az oszták néphimnuszot játszotta. A diszebed után a császár hosszabb ideig elbeszélgetett vendégeivel és este 9 óraker visszatért nvári palotájába.

A walesi herceg Berlinben. A berlini angol nagykövetség bejelentette a császári udvarnál, hogy a walesi herceg augusztus 30-án a neustrelitzi udvarnál marad, azután Berlinbe jön és az angol nagykövetségen fog megszállani. Augusztus 31-én már Berlinben lesz a császár és ezen a napon a walesi herceg átköltözik a királyi kastélyba, ahol szeptember 1-ig marad, mint a császár vendége.

A bécsi angol nagykövet távozása. Londonból jelentik: Li Fairfax Cartwright bécsi angol nagykövet legközelebb megválk állásától és utóda Bunsen madridi követ lesz.

A zágrábi merénylet

— Skerlecz báró tul van a veszélyen —

A király részvétlávira

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

A tegnapi zágrábi merénylet áldozata, báró Skerlecz Iván, horvát királyi biztos mára már egészen bizonyosan tul van minden veszélyen. Az éjszakát nyugodtan töltötte és néhány nap mulva elhagyhatja a kórházat. A merénylet az egész országban és Horvátországban is osztatlan megdöbbenést keltett és pártkülönbség nélkül nagy örömet váltott ki a szimpatikus fiatal királyi biztos szerenés megmenekülése.

A király, amint a merényletről értesült, a következő sürgönyt intézte a kir. biztoshoz:

Báró Skerlecz kir. biztosnak, Zágráb.

Benső részvétl értesültem az ön ellen elkövetett merényletről és amidőn szivből jövő örömmnek adok kifejezést annak aránylag könnyű kimenetele miatt, azon őszinte reményemet fejezem ki, hogy ön hamarosan teljesen felgyógyul.

Ferencz József.

A merénylet elkövetése óta telefonon, táviratban és levélben minden oldalról számos részvétlkiatkozat érkezett a kir. biztoshoz. Ellenzéki politikai körökből is számos részvétlávirat érkezett, így Tuskan Györgytől, a horvát-szerb koalíció vezérétől, továbbá Frank Vladimir és Elegovics jogpárti politikusoktól. Tegnap este dr. Lorkovics és dr. Popovics, a horvát-szerb koalíció tagjai személyesen látogatták meg a kórházban báró Skerlecz Ivánt és megbotránkozásukat fejezték ki előtte a merénylet fölött.

A kórházban a látogatók számára iveket tettek ki, amelyekre a lakosság legkülönbözőbb rétegeiből jegyezték fel neveiket politikai pártállásra való tekintet nélkül.

A merénylet Borcsics rendőrfőnök fogta vállalt. Dojcsics István nyugodtan beszélte el, miért követte el a merényletet és egyáltalában hogyan jutott arra a gondolatra, hogy megölje a királyi biztost. Határozottan kijelentette, hogy nincs büntársa és önszántából követte el a merényletet, melynek szükségességét az amerikai horvát lapok tették számára indokoltá.

— Meg akartam szabadítani Horvátországot a zsarnokságtól és megmutatni Budapestet meg Bécsben, hogy ma már nem lehet azt tenni Horvátországgal, amit odafent akarnak. Az első királyi biztos véletlenül megmenekült a haláltól, a második könnyű sebet kapott, de ha még egy harmadik is kineveznek, az nem fog élve menekülni.

Az egész kihallgatás alatt, mely késő estig tartott, Dojcsics nyugodt, de cinikus magatartást tanusított. Elmondotta, hogy már novemberben elhatározta a királyi biztos megölését, de csak most jutott hozzá terve megvalósításához. Teljesen mindegy neki, Cuvaj-e a királyi biztos, vagy Skerlecz, nem a személt akarta megölni.

Ma reggel a gyorsvonattal érkezett Zágrábba Skerlecz báró édesanyja és a nővére. Az alacsony termetű, feketeruhás báróné a pályaudvaron Havlicsek titkár fogadta s nyomban megnyugtatta a királyi biztos állapotáról. Skerlecz báróné egy óráig tartózkodott a királyi biztostól s a látogatás után a beteget Röntgen-eljárással megvizsgálták.

EGYHÁZAK

— (A királyi vártemplom bucsuja.) A budai királyi várpalota Szent István templomának mai felszentelési évfordulóján tartották meg a szokásos bucsut, melynek csupán egyházi része volt. Reggel 8 óraker csendes misét tartottak, 9 óraker ünnepi nagymisét mondott Kanter Károly prefátus, udvari plébános. Délután 5 óraker lesz a Szent Jób ünnepélyes kitétele, utána vecsernye és szentbeszéd.

Törökország új háborút kezd

— A hatalmak eredménytelen közbelépése —
Bulgária új hadi készülődései — Ratifikálják a bukaresti békét —

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

A balkáni helyzet a mai napon nem változott. A hatalmak energikus akciója, amelylyel Törökországot vissza akarják szorítani, egyelőre még nem járt eredménnyel. Ha a török csapatok átlépik a Marica folyót és semmibe se veszik a hatalmak figyelmeztetését, úgy komoly bonyodalmakra is számíthatunk. Valószínű azonban, hogy közösen új török-bolgár megegyezés fog létesülni, amely megnyitja a kiélezett helyzetet.

Mai táviratainkat itt adjuk:

A hatalmak Törökország ellen Energikus akció

London, augusztus 19. A „Daily Telegr.” jelenti Konstantinápolyból: A hatalmak itteni nagykövetei pénteken utasítást kaptak, hogy intézzenek új intelmet a portához. A jegyzék tartalmát illetőleg azonban a nagykövetek még nem egyeztek meg. Enver bég jelenleg 50.000 emberrel rendelkezik.

Páris, augusztus 19. A Figaro jelenti Pétervárról: Az orosz kormánynak az a szándéka, hogy ha Törökország tovább is vonakodik Driinápolyt kiüríteni, konstantinápolyi nagykövétet visszahívja és a diplomáciai viszonyt megszakítja Törökországgal.

Szófia, augusztus 19. Egy nagyhatalomnak a követe, akitől megkérdezték, hogy fog-e Európa tenni valamit Bulgáriának a javára, azt válaszolta, hogy az összes hatalmak erélyes akciókat készítenek elő Törökország ellen és azt a legrövidebb idő alatt keresztül is viszik.

A Marica átlépése

Konstantinápoly, augusztus 19. A Tamin kijelenti, hogy a porta nem szándékozik a Maricát túllépni és a határt e folyón túlra kiterjeszteni. Miután Bulgária szándékai nem ismeretesek, Törökország néhány közeli helységet, melyeknek lakossága kétségbeesett állapotban volt, el kellett, hogy foglaljon. Ez a helyzet azonban nem állandó. A porta e helységekben nem szervezte meg a közigazgatást és a török parancsnoknak megparancsolta, hogy Dedeagacs várost ne szállja meg.

A porta hivatalosan megczáfolja azt a hírt, hogy a török csapatok megszállták Dedeagacsot.

Köln, augusztus 19. A Köln. Ztg. jelenti Szófiából: Bulgária bárha kimerült is, nem hajlandó a háboruban szerzett hőditmányairól lemondani és bizik a hatalmakban. Gümeldzénél, ahol görögök, törökök és bolgárok állanak, nagy csatát várnak.

Bulgária készülődik

Konstantinápoly, augusztus 19. Oroszország terveitől itt aggasztó hírek keringenek. Hozzájárul a félelemhez az a körülmény, hogy Küsztenidil és Filippopolisz környékén a bolgárok nagy katonai készülődéseket tesznek és számítani kell rá, hogy fegyveres összeütközés lesz a török és bolgár seregek között.

Görög—török egyezmény

London, augusztus 19. A Daily Telegr. jelenti Konstantinápolyból: Görögország és Törökország egyezményt kötöttek a háború alatt a görögök által megszállott területeknek a görög csapatok által való kiürítésére. Ezeknek a területeknek a legnagyobb része Bulgáriát, Szerbiát és Albániát illeti meg, de híre jár, hogy Görögország a Bulgáriát megillető területeket azzal az ürüggyel, hogy gondoskodnia kell Tráciában és Macedóniában a görögök biztonságáról, a portának akarja átengedni. Ugy tervezik, hogy a porta szállja meg ezeken

a területeken a városokat, ami Dedeagacsban már meg is történt. Ha ez a megszállás megerősítést nyer, akkor Ausztria-Magyarország és Oroszországra nézve meg lesz adva a lehetősége annak, hogy a bukaresti szerződés revízióját követeljék. A nyugati hatalmakra nézve ez a kérdés nagyon fontos, mert ha Oroszország háborús lépéseket tenné a porta ellen, ez nemcsak a Boszporusra, a perzsa öbölre stb. vonatkozólag létrejött egyezményeket tenné kérdésessé, hanem Törökország létét Kisáziában is veszélyeztethetné.

Békekötés után

Bulgária ratifikálja a szerződést

Szófia, augusztus 19. A minisztertanács elhatározta, hogy a bukaresti békeszerződést ratifikálja. Az erre vonatkozó ukáz legközelebb megjelenik és a szobranje elé az őszi ülészakban kerül. A ratifikáció kicserélése Bukarestben lesz.

A görög kamarát összehívják

Athén, augusztus 19. A kormány a kamarát a hét végére összehívja a bukaresti békeszerződés ratifikálása végett.

Andrássy a revízió hirdetéséről

Gróf Andrássy Gyula a „Neue Freie Presse” mai számában cikket írt „a revízió politika ellen”.

A cikkben ezeket olvassuk:

A balkáni államok között megkötött béke feltételei nem olyanok, hogy beavatkoznunk indokolt és megengedhető lenne.

A balkáni országok egysúlya ma talán jóval erősebben áll, mint állott a háború előtt. A monarchia álláspontja csak akkor volna érthető, ha Bulgária szövetségesünk lett volna, ha eddig Bulgária ránk támaszkodott volna, ha Bulgáriának ígéreteket tettünk volna.

Ámde Bulgária eddig inkább Oroszországra hallgatott, mint mireánk. Presztízusunket sem érintheti, hol lesz a szerb-bolgár-görög határ.

Görögország megnövekedése ártalmunkra nem lehet. Nincsenek érdekellentéteink, sőt érdekeink sok tekintetben találkoznak.

Szerbia sem veszélyes ránk nézve. Sőt, azt hiszem, Szerbia ezután kevésbé folytathat velünk szemben ellenséges politikát, mint eddig. Erejét lekötíti egyrészt Bulgária, másrészt a nemzetiségi kérdés.

A békefeltételekbe való beavatkozás azért is káros ránk nézve, mert a Balkánon csak egy szövetségesünk van: Románia, amelynek presztízise pedig egyenesen attól függ, hogy a Bukarestben kötött béke végleges legyen. Hiba a revízió követelése azért is, mert nem vagyunk elhatározva arra, hogy álláspontunk érvényesítése érdekében az ultima ratióra is készek vagyunk, enélkül pedig biztos a fiaskó.

Azt pedig éppen nem értem, hogy lehetett a monarchia ilyen lépést, mielőtt a saját szövetségeseivel tisztába jött volna. A hármasszövetség ereje abban volt, hogy eddig legalább a keleti kérdésben teljesen egységesen állott.

Ez a revíziós politika meggyöngyöztette az egység benyomását. Mire való volt ez?

Albánia rendezése

Trieszt, augusztus 19. A Piccolo jelenti Nápolyból: Itteni albán körökben híre jár, hogy Albánia jövődöbéli fejedelme olasz herceg és pedig a torinói herceg lesz. Egy másik verzió szerint német herceg kerül az albán trónra.

Valona, augusztus 19. A görög hatóságok fegyvereket osztanak szét az orthodox lakosság közt abból a célból, hogy a nagyköveti konferencia által Albániának itélt területek kiürítése után ott felkelést támasszanak. Ezt a felkelést aztán a görögök fegyveres beavatkozásra akarják felhasználni.

A román csapatok visszavonulása

Szófia, augusztus 19. A román csapatok elszállítását bolgár területről ma kezdik. Ma indul a szófia—plevna—várnai vonalon az első vonat. Szerbia az orosz követ útján közölte, hogy hajlandó a közvetlen vonatközlekedést Niszn át újból megengedni.

A bolgárok Ferencz József királyhoz

Szófia, augusztus 19. A bolgár nemzeti liga Ferencz József császár és királyhoz üdvözlő táviratot intézett, amelyben hálájukat fejezik ki Bulgária érdekeinek támogatásáért az osztrák és magyar kormány részéről. A távirat e szavakkal végződik: „A hálás bolgárok ma arra kéri az Istent, hogy adjon Felsőgednek szerencsét és hosszú életet”.

A „Vecserna Posta” szerint több itteni egyesület és magánszemély is küldött öfelségének üdvözlő táviratot.

Néprajzi színjáték

Szentistvánnapi komédia

(Szín: Budapest az ismert dekorációkkal. Lánchíd, vár, síkló, Marqitsziget, Városliget, stb. stb. Az alagút a suqólyuk, abban ül a suqó. A Főváros, mint rendező, idegesen rendez.)

Főváros: Tehát Csompolya, Vigalmv és Trachománvi urak a déli vasut felől érkeznek Nemeskeblüh és Rózsaszírom kisasszonyokkal. Kanizsa felől jönnek. Kérek dunántúli tájszólást!

Csompolya: (Beretváltatlan képű, szerződésnélküli színész, jön a kollégáival.) No mán zsakhogy idd izz vaónánk.

Nemeskeblüh: Neézeé maá kee aggvuk, ho dipányvak jaz kéménies tutajok!

Főváros: Jól van. Tovább! Fennakadás nélkül. Maguk mennek a Bazilikába. Tovább! Szappanfalu ur és az a csoport. Ugy tesznek, mint ha a keleti pályaudvartól jönnének. Rajta! Nviregvházi maszok! Szabolcsi tájszólás!

Szappanfalu: Aunve de szaga van ennek a Pestnyek.

Főváros: Hoho! Vissza az előbbeni jelenethez! Nem jó! Hallja Szappanfalu ur. Önt a színészegyesület, mint megbízható népszínmű-játékos ajánlotta s Ön szidia a fővárost? Azzal akar beköszönteni, hogy szaga van a városnak? Micsoda eljárás ez? S maga akar Szent István és a következő napokra, mint „beözönlő” idegen öt korona uapidiijat?

Szappanfalu: (Ijedten.) Bo... bocs... csánaf... Zamatosan akartam magam kifejezni...

Főváros: A zamatot bizza ránk! Előlről.

Szappanfalu: Aunve, de szép falu ez a Pest...

Főváros: (A haját tépi.) Maga ripacs! Mit csinál? Falunak nevezi ezt a gyöngvörű várost, amelyben több koldus van, mint Londonban?

Szappanfalu: Igenis... rendező ur. Aunve, de szip város ez a falu! Nézd mán anyjuk, több itt a kódiés, mint Londonvországban.

Főváros: (Dühösen.) Ön értelmetlen ember. Hátra. Maga csak olyan népség lesz. Hallgasson. Majd Fuszhaber kisasszony művésznő fogja a tanvái asszonvt alakítani.

Fuszhaber: Né aggvuk, beh gyöngvörűh világ város ez a Pest. Ma viszik sétánvi Esvány kerál kezét. De mán megnézzük!

Kar: De meg ám!

Főváros: helyes. Maguk aztán mennek a vágóhid felé. Harmadik csoport. Maguk hajóval érkeznek. Ujvidék irányából. Szerb dialektus. Kezdjük! Völgykethlan ur.

Völgykethlan: Zasztava! Szobranje! Konak! Szkuptsina zsvio kral kolo ulica trg! Brg! Frg! Srg!

Főváros: Nagyon jó! Ez a csoport jön a nyugati pályaudvartól. Székelyföldről. Maguk pedig Kassa felől. Előre! Kezdődik a Szent Istvánnapi...

Ünnep után aztán a sajtó egyhangulag írja: „Szent István napja alkalmából vidékiek özönlöttek el a főváros utcáit... stb.”

Fakir.

Az „Egyetértés”

politikai napilap telefon számai:

Szerkesztőség ————— 7-38
Kiadóhivatal ————— 7-06

Nyomda: ————— József 5-93

A megostromolt konzulátus

— Négyezer argentinai kivándorló —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

Az argentinai konzulátus előtt napok óta feketé az utca. A szűk Anker-közben megakad a forgalom és mint valami nagy tűz csodájára, úgy tűremlik a nép. Ma délelőtt azután hihetetlenül felszaporodtak az álldogálók. Vagy négyezer ember, nagyrészt munkás, de asszony is, gyerek is, lepte el az Anker-köz tájkát és a 4. számú ház emeletét, folyosóit. Az egész környéken rendőri készenlét tartotta fenn a rendet és reggel kilenczétől délután ötig eltartott, amíg valamennyire megcsappant az emberáradat.

A napokban ugyanis néhány hirtelen keményen megtámadta az argentinai konzulátust, azzal vádolván meg, hogy *kivándorlásra csábít*. Ezekre a híreken kaptak az emberek és sietve igyekeztek már napok óta csábítani magukat az ígért földjére.

Nvomor, kétségbeesés, éhség sirt le ezeknek az embereknek az arcáról, akik megostromolták a konzulátus irodáját. Fantáziájuk valami Kanaánt rajzolt eléjük és valósággal verekedtek érte, hogy jelentkezessenek a konzulátusnál kivándorlásra.

Az irodából persze a legtöbben csalódottan térnek vissza. A szerencsétlenek tudniillik azt hiszik, hogy a konzulátus ingyen szállítja őket Argentínába és gondoskodik is róluk, amíg munkába jutnak. A konzulátus az elszállításokkal nem foglalkozik. Csupán ígér. Fűt-fát, aranyat, boldogulást és mindössze felírja a nevüket és a lakásukat, a konzul bevallása szerint pusztán azért, hogy nyilvánartsa, kik a jelentkezők és hányan vannak, ha pedig valaki felvilágosítást kér, hogy annál könnyebben megadhassák.

A nagy csődület híre megjelent a helyszínen Schmidt rendőrfelügyelő is és nyomában egy sereg újságíró. Az újságírókat Horacio L. Mayer konzul és Dr. J. Ford von Halle konzulátusi fogalmazó fogadták és előbb francziául, majd tolmács segítségével spanvolul adtak felvilágosítást.

Arra, hogy mi az oka annak, hogy ma ezerszámra ostromolják az irodát, nem tudtak vagy tán nem akartak felvilágosítást adni. Ők nem adtak felszólítást ki — mondották — sem kommunikét. A városban, rosszul informált hírlapi cikkek nyomán hirre terjedt, hogy a konzulátus hajójegyet ad Argentínába és ezért a rengeteg jelentkező.

Kijelentette a konzul, hogy *nem igaz az, hogy hajójegyet adnak, nem igaz, hogy a kivándorlók Argentínában földet kapnak, vagy ingyen ellátást, nem igaz, hogy az állam gondoskodik a kivándorlók elhelyezéséről* és kijelentette, hogy a konzulátus részéről *ezt senki nem hirdette*, a konzulátus senkinek semmit nem ígért, senkit nem csábított.

Mi ezt szívesen elhinnék a konzul urnak. Ámde ugyancsak ma és minden délelőtt a konzulátus alkalmazottai ezer meg ezer példányban osztogattak egy 16 lapos, kimerítő ismertetést — a konzulátus hivatalos kiadványát — melyben többek közt a következők állanak:

INGYENES LAKÁS. — Megérkezve a szállóba, a bevándorlók külön lajstromba iratnak s mindegyikük egy 5 napi tartózkodásra jogosító utalványt kap, a mely betegség esetén meg is ujtitatik. A bevándorlók megfelelő szállást kapnak, nők és gyermekek számára külön lakosztályok vannak fenntartva. A podgvászt, amelyet a szálló alkalmazottai szállítanak a szállóba, külön helyiségben őrzik, s az pénzügyőri vizsgálat alá esik.

INGYEN ÉLELMEZÉS. A bevándorlók ingyenes és elsőrendű élelmezésben részesülnek s a napi étel a következőkből áll: hus 600 gramm; kenyér 500 gramm; burgonya, sárgarépa vagy kel (felváltva) 150 gramm; rizs, főtt tészta vagy hab (felváltva) 100 gramm; cukor 25 gramm; kávé 10 gramm. A gyermekek tejet kapnak. Az ételek gőzkonyhában készíttetnek el s egy közös nagy teremben tállatnak ügyes pinczerek által.

NEMZETI MUNKAHIVATAL. — Megérkezésük után megkérdezik a bevándorlót, hogy hova kíván szállíttatni és tanácsokkal látják el, elfogadható állásokat ajánlanak, amelyek kisebb-na-

gyobb számmal jelentették be a hivatalnak. Ezen tanácsok minden részletre, fizetés, munkaviszonyok stb. kiterjednek s minden náluk feljegyzett adatra. *Hogya pedig egyik vagy másik szakmából nem jelentették be üresedés, a hivatal kötelességének tartja, hogy az érdekeltnék munkát találjon, akár úgy, hogy a gyárakhoz, műhelyekhez, vállalatokhoz fordul, akár pedig, hogy a tartományokba táviratoz. Ha a bevándorló szakmájában nincs üresedés, megkérdezik tőle, hogy milyen helyen vagy vidéken óhajtaná munkát vállalni. Egy esetben sem kényszerítik őt vagy beszélnek őt rá, hogy ebbe vagy abba a tartományba menjen s az ő akarata mérvadó mindig, ilyen esetekben.*

INGYENES UTAZÁS ÉS ELHELYEZÉS. — A köztársaság belsejébe igyekező bevándorlók, a kik családiuk kíséretében óhajtanak maradni, külön tisztviselő által tétetnek vonatra vagy hajóra, jegyeik megváltatnak s podgvásztuk szállításáról is gondoskodik van. A tisztviselők a felszállásig velük maradnak és jó elhelyezésükről gondoskodnak.

FOGADTATÁS A TARTOMÁNYOKBAN ÉS A RENDELTELESI HELYEN. — A tartományokba vagy nemzeti területekre érkező bevándorlót a vasútról vagy hajóról való leszállásukról a Ségélybizottság titkára fogadja s a bevándorlót itt 10 napig ingyenes lakás és ellátásban részesül, amíg vagy véglegesen elhelyezve vagy végleges rendeltetési helyére szállítva nincs. Ha a bevándorló csak átszállással juthat munkahelyére, úgy a szövetségi fővárosban mellérendelt hivatalnok egész a rendeltetési helyéig kíséri el.

Tekintetbe kell venniük, hogy ezeket a sorokat kihezett, nyomorult nincstelenek olvassák, olvasnak, akik munka nélkül lézengenek hónapok óta, olvasnak, akiknek az értelmi képességük nincsen stílusbeli árnyalatok megkülönböztetésére berendezve, vagyis, akik mindent, amit itt olvasnak, készpénznek vesznek. Ennek előrebocsátásával még néhány szemelvényt ragadunk ki a konzulátus prospektusából.

Az a család, vagy az a telepés, akinek nincs meg az a tőkje, t. i., amelyik a mezőgazdasági üzemhez kell, könnyen talál Argentínában gazdag birtokosokat vagy telepitőket, akik nemcsak az összes szükséges átlakot, hanem a szerszámokat, a vetőmagot és a szükséges élelmi cikkeket is rendelkezésre bocsátják. Aratás után azután, félre téve a magot, összeszámítják a költségeiket, s a fennmaradó részt, 2 egyenlő részre osztják: egyik a földbirtokosé, másik a telepésé. A legtöbb bevándorló így kezdte meg a pénzszerezést, amely végül földbirtokosokká tette őket.

Ha család nélküli bevándorlókról van szó, a telepedésnek egy másik, szintén kitűnő módja lehetséges: egy már tőkével bíró telepéshez szegődnek el társulnak vele a gazdaságban ép úgy, hogy a föld megmunkálásától (április) a eséplésig vele együtt dolgoznak. Munkájuk fejében élelmet és lakást kapnak és a 100 hektár tiszta hozadékának 6—7 százalékát. Három éven át kamatoztatják az így nyert pénzüsszöget s abba a helyzetbe kerülnek, hogy beszerézhetik a szükséges szerszámokat és telepesökké válhatnak. Ismét 3—4 év elteltével részletfizetésre földet vásárolhatnak és így mielőbbi telepesökké válhatnak. Szóval lehet itt embereket találni, akik így módon lettek nagy kiterjedésű földek birtokosaivá és dúsgazdagokká.

Az argentinai telepés vagy földműves, ha földbirtokossá vált, biztosított jövőnek néz elébe, mert az évi jövedelem szűnet nélkül nő mértani arányban, ha csak elemi csapások, amelyek elég ritkák, nem sújtják.

A szerencsétlen kihezett proletár, aki ezeket elolvassa, vajjon nem ringatózhatik-e abban a hitben, hogy minden szava arany ennek a prospektusnak? És, hogy így is van, igazolja az a 4000 ember, aki ma minden erejével azon van, hogy mehessen, ki, ki, az ígért földjére. Tizenöt napig gondoskodnak róla és azután földhöz juthat, állás-hoz juthat, ur lehet belőle, — ígéri a prospektus. A prospektus részletesen kiterjeszkedik Argentína összes közállapotaira, Statisztikát közöl iparáról, mezőgazdaságáról, kulturális intézményeiről. Beszámol a mezőgazdasági hozadékról és egy statisztikát közöl, melyben a Buenos Aires városban minden szakmának a munkabéret sorolja fel. A legtöbb szakmánál azonban nem írja ki, hogy a heti vagy napi keresetét tünteti fel, hanem csak így:

Timárok.

Munkaidő: 8 és 9 óra.

	(papiros piaszterben)
Nehézmunkások	2.30 3.—ig
Párti munkások	3.50 4.50 ..
Kikészítő munkások	4.— 7.— ..
Különlegességi munkások	6.— 8.— ..

Kálapások.

Munkaidő: 8 1/2 óra.

(papiros piaszterben)

Kézzel préselők	5.— 7.—ig
Géppel	4.— 5.— ..
Kiluzók	5.— 7.— ..
Kikészítők	5.— 6.— ..
Borzalomunkások	5.— 7.— ..
Felszerelők	4.— 5.— ..
Préselők	3.— 4.— ..
Számolók	2.50 3.— ..
Szabónók	2.— 3.— ..
Nehézmunkások	2.— 3.— ..

Egy papiros piaszter megfelel 2 korona 20 fillér magyar értéknek és hogy ha napi bért tüntet fel a kimutatás, kétségtelenül kecsgetetők az ősz-szegék, aminthogy minden szakmában kecsgetetők erre az esetre.

Már most vagy a konzul mond igazat, vagy a prospektus, melyet a konzul osztogattatott. A konzul állítása szerint az állam nem gondoskodik a bevándorlókról, a prospektus szerint igen. Már most mi a valószínűbb, mert az argentinai bevándorlást törvény eziránt a következőképpen intézkedik:

14. §. Mindazon bevándorlónak, aki jó bizonyítvánnyal s valamely iparban vagy bármely szakmában elért képességei alapján kitűnik, érkeztekor az alábbi kedvezményekre van joga:

1. A Nemzet költségén lesz elszállásolva és táplálva a 45., 46. és 47. szakaszokban meghatározott időtartamig.

2. Elhelyeztetik azon szakmában vagy iparban, amelyet kíván, az államban érvényben levő feltételek mellett.

3. A Nemzet költségén szállítatik azon vidékre, ahol meglepedni szándékozik.

4. Behozhatja teljesen vámmentesen saját használati cikkeit, ruháit, bulorzatát, szerszámait, egyéb használati tárgyakat, továbbá minden férfi egy vadászfegyvert egész a végrehaltó hatalom által meghatározott értékig.

15. §. Előbbi törvényekik intézkedései kivételesen a bevándorlott feleségére és gyermekeire is kiterjesztetnek, ha erkölcsileg kifogástalanok és valamely szakmában képességet mutatnak fel.

Nilvánvaló, hogy ezek az írott ígéretek nagyon kecsgetetők, de feltűnő, hogy a konzul kijelentéseinek homlokegyenest ellentmondanak. Miért tagadja ezt a konzul? Ha valóban így van, helyesen van, hogy a kivándorlók nincsenek megérkezésük első napjaiban nélkülözésnek kitéve. Mi nem tudjuk ellenőrizni, vajjon azok az adatok, melyeket a prospektus felsorol, valók-e? Azt sem tudjuk, igazak-e az ígéretek. Annyi bizonyos, hogy az a szerencsétlen proletár, aki átböngészi ezeket a sorokat, nincs rászorulva, hogy csábítsák Argentínába, ezek alapján rászánja magát önként is. És ha nem tud megélni, mit csináljon. Pusztán az a kérdés, hogy jobb-e odakinn. De vajjon ott a töke- és a birtoktulajdonosok serege nem épp úgy szipolyozza-e a munkaeőt a maga hizlalására, mint itt vajjon ott talán a tőkés marad szegény és a munkás lesz a gazdag? Valóban a proletárok Eldorádója-e Argentína, vagy csak egy modernizált rabszolga-kereskedés-e az egész kivándorlási história. Nem hisszük, hogy az előbbi. Nem hisszük, hogy Argentínának azért van szüksége európai kulikra, hogy a munkabéretet emelje és a profitot csökkentse. Ugy véljük, hogy a tömeges bevándorlással ennek épp az ellenkezőjét akarja elérni. Végeredményben mégis csak csábítás ez, ha más köntösben is és ha rendőri felügyelet mellett megy is végbe. A fájdalom csak az, látni, hogy mekora itt nálunk a nyomor. Látni négyezer éhes embert. gy. 1.

TÁVIRATOK

Mexikó és az Unió konfliktusa

Mexiko-City, augusztus 19. Wilson elnöknek John Lind által előterjesztett jegyzékére válaszul, Huerta elnök elutasította mexikói ügyekben bármely külföldi kormányt a közbenjárását. Lind Huerta választát Washingtonba küldte.

Newyork, augusztus 19. Egy willestadi távirat jelenti, hogy a venezuelai forradalmárok kezébe került Coro városát a kormány csapatai erős küzdelem után, amelyben állítólag Gonzales Urvina felkelő-tábornok is elesett, ismét visszafoglalták.

Mexiko, augusztus 19. Huerta kormányva legnap este éjfélig határidőt adott az Egyesült Államoknak az új kormányzat elismerésére. Az elismerés megtagadása híré szerint a két állam közti minden viszony megszakítására fog vezetni.

Washington, augusztus 19. Bryan államtitkár és több más államhivatalnok is tagadja, hogy ultimátumot kaptak Huerta kormányától.

A gavalér vége

— A gyárigazgató tragédiája —

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

Egy revolverlövés tett ma pontot egy kalandos, züllött élet végére. Az éjszakai élet zürzavarába dobta bele magát, mint fiatal ember, nem tudott onnan kikászálódni, ez lett a halála is.

Vajda Ferencz 54 éves volt, mindössze, de máris szép karriert futott meg. Mint kishivatalnok, kezdő gyakorlatok kezdte, de előkelő pártfogói vittek előre. Így hamarosan bekerült a *Meqyeri Izidor szesz és ételmiszer-gyárába*, majd könyvelő, később pedig igazgató lett. A fiatal ember szerette az éjszakát, a léha élet beleette magát a vérébe, nem tudott az egyenes úton megmaradni. Pártfogói megunták a sok panaszt, a hivatalát teljesen elhanyagolta, úgy igyekeztek segíteni a dolgon, hogy asszonyt szereztek neki, így próbálták kiszakítani az éjszakából. A feleségével sok pénzt kapott. De a csillogó aranyakat megint csak arra használta fel, hogy költséges passzióit kielégítse. Az asszonyt elhanyagolta, aki aztán válopórt indított ellene, mert kiderült, hogy a férfinak öt szeretője is volt egyszerre. Az asszony, most dr. *Ladányi Mátyás* orvosra. Az asszony most dr. *Ladányi Mátyás* orvosra.

Vajda fényes élete még inkább felragyogott, amikor újra legényember lett. A Kálvária-tér 18. számú ház harmadik emeletén rendezett be egy fényes hatszobás garzon-lakást, amelynek ajtaja sohasem csukódott be a női látogatók előtt.

A gyárban feltűnt az örült költsékezés és érdeklődni kezdtek a pénz forrása után. Amikor még a feleségével élt, azt hitték, hogy a hozományt költi, de a pazarlás azután se apadt el. Ezelőtt öt évvel aztán rájöttek, hogy az igazgató ur bizony nem igen tesz különbséget az enyém-tied között és mélyen belenyúlt a gyár pénztárába. A kár 80.000 korona volt. Már fel akarták jelenteni, de mivel régi hivatalnok — ekkor már husz év óta volt a gyár szolgálatában — mégis elállottak ettől, sőt Megyeri Izidor még meg is bocsátott neki, csupán hatáskörét szűkítették meg. Ez a kis lecke azonban nem volt elég a gavalérnak. Összejártszott *Berger József* és *Schmiedt József* hivatalnokokkal és együtt fosztogattak. A manipulációra hamarosan rájöttek és két hivatalnok a börtön elől a halálba menekült. *Berger* fölkaasztotta magát, *Schmiedt* pedig mérget ivott. Az igazgató ur most megint megmenekült a büntetés alól, mert Megyeri a két halott árnyékától annyira megijedt, hogy ismét megbocsátott hűtlen hivatalnokának. A kár ekkor 15—20.000 korona volt.

Az igazgató ur, bár a czime megmaradt, ledegradálva, mint főkönyvelő dolgozott tovább. Soha pénz nem került hozzá, de mégis kitalált olyan utakat, amelyekken keresztül mégis belemarholhatott az aranyok közé. Adókönyvelést bízták rá és a rovincsolásnál kiderült a sikkasztás. Ez három hónappal ezelőtt történt, de most pár napja ismét megismétlődött. Ez aztán végleg elég volt. *Megyeri Izidor* magához hívatta az igazgatót és felmondott neki.

— Kérem, önnel tovább nem dolgoztam együtt szeptember elsején elmehet...

A gavalér meghajolt és eltávozott. Tegnap aztán újabb sikkasztást jelentettek *Megyerinek*. Az igazgató magából kikelve rohant az irodába és rátámadt *Vajdára*:

— Kérem, azonnal hagyja el az épületet, többet jánna se akarom!

Ez ma reggel kilenc órakor történt, a gavalér nyugodtan kocsiába ült és hazahajtott. Dél előtt az iratait rendezte és apróságokat intézett el. Aztán bement a belső szobába és a ükör előtt föbe lötte magát. Azonnal meghalt.

UJDONSÁGOK

Szent István napja

* * *

Holnap ünnepet ül az ország. Az első nemzeti királynak, a szentnek ünnepét. A köztudatban a szenthez, az első nagy magyar keresztényhez száll a holnap zsolozsma és a Szent Jobb csodájára ájtatos hívők zarándokolnak. Majdnem kétezer esztendő fátyolán át mind nemesebb patina vonja be az első magyar király nagyságát. Nem a szentsége és nem a keresztény hithűsége az, mely mind nagyobbá teszi felséges, elporhadt alakját. És ne legyen ez kegyeletisértés, ne a vallásos érzés megrendítése. Több volt ő, mint hithű keresztény és nagyobb volt embernek, mint szentnek. Gondolkozó agy volt és nagykoncepziójú fő. Messze századokba belelátott kutató szeme és az a Jobb, mely fölé ájtatos hívők holnap ihletett csókot lehelnek, azért volt szentséges és azért nagy, mert bátran és elhatározóan a történelem nagyszerű sodrába tudott bekapaszkodni. Zilált és nomád viszonyok közt élő szervezetlen törzseket nemzeti államban tudott tömöríteni és meg tudta vetni egy évezredes fennmaradás alapjait. Merész volt és határozott, ám ha nem is nőtt túl kora nagyságain, a nagyok közt előkelő polez az övé.

Megérezte a kor szavát. És áldozatul dobta érte az ősi kultúrát és népe egész fajiságát. Megérezte, hogy a keresztény ideológia az a szervezett erő, mely hatalmat biztosít. És mondjon bármint a hivatalos történelem: felismerje a hűbériség nagyszerű hatalmát és meghonosította azt. Millióknak kellett századokon át nyögni jobbágyorsban azért, hogy a nagy király megteremtette a nemzetfenntartó arisztokráciát, hogy földet és hatalmat osztott azért magyarnak, németnek, olasznak, hogy a föld és a hatalom egységes és állandó maradjon.

Ez a felismerés volt az ő igazi nagysága, a szent királynak maradandó műve ez volt, nemzeti királylva ez tette őt. Hogy nagy műve nem mindenben sikerült úgy, amint ő megálmodta, ez az utódok keserve, azok nyomorúsága. Az ő glóriás alakjához azért zarándokoljunk ihletett hozannával. Ezer év előtt nagy mű volt az övé: hogy ma sem tartunk még messzebb, vagy tán annyira sem, mint ő, ez a kores utódok tragédiája. gy. i.

— Legközelebbi számunk a Szent István-napi törvényes munkaszünet következtében augusztus 22-én, pénteken reggel a rendes időben jelenik meg.

NAPIREND. Naptár. Szerda, augusztus 20. Római kath.: Szent István. — Prot.: István király. — Görög-orosz: augusztus 7. István király. — Zsidó: Ab 17. — A nap két reggel 5 óra 2 perczkor, nyugszik este 7 óra 4 perczkor. — A hold két este 8 óra 20 perczkor, nyugszik reggel 6 óra 29 perczkor. — A miniszterek nem fogadna. — *Nyitvalevő múzeumok:* Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig, Aquincumi Múzeum 9—4-ig, Erzsébet Múzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Gyermektanulmányi Múzeum 9—12-ig, Iparművészeti Múzeum 9—12-ig, Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig, Néprajzi Múzeum 9—12-ig és 3—6-ig, M. kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi hirszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig. — *A Fővárosi Könyvtár* áthelyezés miatt zárva. — *Nyitvalevő képtárak:* Magyar Biedermeier kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 kor., Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti szalonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap. A Szépművészeti Múzeum modern képtára, nyitva 10—2-ig. A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban, nyitva 10—2-ig. Belépődíj nincs.

Csütörtök, augusztus 21. Róm. kath.: Bernát ap. — Prot.: Sámuel. — Görög-orosz: augusztus 8. Emilian pk. — Zsidó: Ab 18. — A nap két reggel 5 óra 3 perczkor, nyugszik este 7 óra 2 perczkor. — A hold két este 8 óra 24 perczkor, nyugszik reggel 9 óra 35 perczkor. — Az igazságügyminiszter fogad délelőtt 11 órakor.

— **Stefániát ünneplik.** Brüsszeli jelentés szerint *Lónyay* gróf és neje, *Stefánia* királyi hercegnő, akik *Ferencz Ferdinánd* trónörökösrel és családjával egyidejűleg több hétig Blankenbergheben üdültek, tegnapelőtt utaztak el a belga fürdőhelyről. Az elutazás előestéjén a szálloda előtt, amelyben *Lónyayék* laktak, nagy hangverseny és tűzijáték volt és az egybegyűlt fürdőközönség, valamint a helység lakosai, szám szerint vagy *harminczerezen* lelkes ovációban részesítették *Lónyay* grófnét, akit nagyon megszerettek.

— **Magyar zászló a szemétdombon.** A bosznia-bródi vonaton felháborodottan beszéltek tegnap a kalauzok, hogy *Dálján* egy osztrák generális hihetetlen módon megcsufolta a magyar zászlót. A dáljai eset — ha igaz — annál felháborítóbb, mert közvetlenül a magyar határon történt, színmagyar katonák füle hallatára. A minap tért vissza Magyarországára, nyolczhavi Boszniában való táborozás után a kassai 34. számú gyalogezred egy szakasza, csupa tartalékos, öreg legények, akik messze a családjuktól, a bosnyák hegyek között hóban, fagyban szolgáltak a császárt. Most, hogy vége a balkáni háborúnak, számukra is ütött a szabadulás órája: hazamehettek Kassára, leszerelni. Az elcsigázott tartalékosok nagy örömmel gyalgval, virággal díszítették fel a vonatot, mely őket hozta, s vidám magyar nótákkal ülték el a vasuton sietve igyekvőnek lassan muló időt. A bakák egyike, hol, hol nem, egy magyar zászlócskát szerzett odalenn, a görbe hegyek országában s *Dálján*, ahogy a magyar határra értek, kidugta a vonat ablakán. A perronon egy generális állt. Mikor meglátta a piros-fehér-zöld zászlót, nagy haragra gerjedt. Dühből tájékozva rohant a jókedvű, bakák felé s *éktelen* *qualázkodások és szidalmak közepette megparancsolta nekik, hogy azonnal dobják a zászlót a szemétdombon, különben tisztestül lecsuktatja az egész szakaszt.* A bakák kénytelenek voltak megtenni, amit a dühbegurult nagyur parancsolt. A generális azonban még akkor is toporzékolt, amikor a magyar zászló már régen ott hevert a földön. Így mesélik ezt a vasutasok. Bizonyára akad majd felettes hatóság, amelyik emberségre tanítja a szilkozódó kegyelmes urat. Vagy talán előléptetik? Az se lehetetlen.

— **Éles lövések a főherceg jelenlétében.** Kinos eset zavarta meg a pécsi katonai csapatok gyakorlatát, amelyet *József* főherceg szemlélésének második napján tartottak. A lövgyakorlatok alatt a vaktollések mellett *éles lövések is eldörtültek*, eleinte egy-kettő, aztán egyre több. Nagy izgalom támadt, a tisztek rögtön abbahagvatták a tüzelést és az egész gyakorlatot lefújták. A legénység azt az utasítást kapta, hogy a gyakorlat lefolyásáról senkinek se adjon felvilágosítást. A csapatok bevonultak a városba, a katonák a zuhogó záporban bőrig áztak, de a köpönyegüket nem volt szabad felvenniök. Ez volt a büntetés. Az ezredparancsnok azonkívül elrendelte a legszigorubb fegyvervizsgálatot. Pécselt azt hiszik, hogy a kellemtellenül végződő gyakorlatnak néhány nvugdijazás lesz a következménye.

— **Márkus Miksa gyásza.** A Budapesti Újságíró-Egyesület elnökét, a Magyar Hirlap főszerkesztőjét, *Márkus* Miksát súlyos csapás érte. Édes apja, *Márkus* Ignác, a Magyar Hirlap vezérigazgatója ma 76 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. A meghalodogultban *Márkus* Dezső, a Népepera igazgatója és dr. *Márkus* Soma orvos is édes apjukat gyászolják.

— **A két Tarnowska grófné.** A pétervári-kiévi gvorsvonatnak egy elsőosztályu kupéjában talált női holttestről, melyről azt hitték, hogy a *Tarnowska* Mária grófné, újabb szenzáció derült ki. Velencei jelentés szerint ugyanis a gyilkosságra bujtogató *Tarnowska* Mária grófné még most is a *tranii feqházban* ül. Nem igaz az a hír, hogy már kiszabadult és visszatért atyjához Pétervárra; viszont — varsói jelentés szerint — a vasuton talált női holttest, melyet Dombrowában lettek a vonatról, csakugyan egy *Tarnowska* grófné holtteste, ez a meggyilkolt nő unokahuga *Tarnowska* Mária grófnénak s tagja volt a kiei városi színháznak.

— **Házasság.** *Engländer* Tercsikét, *Engländer* Jakab tatai lapkiadó és nyomdatulajdonos leányát eljegyezte *Schön* Arthur debreczeni nagykereskedő.

Dr. *Encsy* Kálmán csikszeredai királyi ügyész e hó 21-án tartja esküvőjét *Vaitsuk* József és neje *csanádi* *Török* Mária leányával, *Annával* Gyergyótölgyesen.

Barabás Ernő, a „Budapest” belső munkatársa, vasárnap a VI. kerületi anyakönyvi hivatalban házasságot kötött *Deák* Rózsikával.

— **Egy Korniss gróf halálos veszedelmeben.** Würzburgi jelentés szerint báró Thünge vadaskertjében Burgsinn mellett tegnap nagy vadászat volt. Estig üldöztek egy hatalmas vadkant, de nem került terítékre. Már hazafelé ment a társaság, mikor a félelmetes vadat ismét felverték s a vadászok egyike szerencsésen leterítette. Sötét este volt, tehát otthagyták a sűrűségben a vadkant, ma reggel pedig már korán felkerekedett a vadásznép, hogy az éjszakai zsákmányt megnézzék. Ott feküdt a hatalmas állat az erdő renetegében, ahol éjszaka hagyták. Báró Thünge egyik vendége, gróf Korniss, ért elsőnek a vadkanhoz és azt hívén, hogy már nincs benne élet, nyakára tette lábát. A vadkan felugrott s aqarával hatalmasat döfött a grófnak. Szerencsére közel voltak a vadászok és megölték a szörnvet. Króf Korniss sebesülései súlyosak, hordágyon vitték a burgsinni vadászlakba. Gróf Korniss Károly budapesti Nagy János-utcai palotájából a tragikus sorsu fiatal gróf felől a következő értesítést közlik: A katasztrófa a fiatal gróf Korniss Imrével történt, aki az idén végezte el kitűnő eredménnyel a magyarvári gazdasági akadémiát. A gróf, aki tartalékos tüzérhadnagy, rendkívül képzett és szimpatikus ifju. Édesapja, Emil gróf nyugalmazott miniszteri tanácsos, nagybirtokos, Pozsonyban lakik; édesanyja gróf Zichy Ilona. A fiatal mágnás, aki hónapokig teljesített a télen katonai szolgálatot Boszniában, a nvarat sógoránál, báró Thünge bajor nagybirtokosnál töltötte s ott érte most a szerencsétlenség. Szülei még tegnap elutaztak Pozsonyból Burgsinnba, hogy halálosan megsebesült fiukat még életben találhassák.

— **A tébolydából megszöktetett milliomas.** Newyorkban a Mattevau-tébolydából megszöktették Harry Thaw többszörös milliomost, aki 1906 nyarán White építész, felesége csábitóját agyonlőtte. Thawot, mint örüllet mentették meg a villamoszékeltől s most a tébolydából megszöktették. Vasárnap reggel történt a szöktetés, amikor a csendes örültek a tébolyda udvarán sétáltak. Csak egy ór volt velük és ez az ember kaput nyitott, hogy bebocsássa a tejeskocsit. Ekkor Harry Thaw ráugrott, félrelökte és kirohant az utcára. A tébolyda előtt egy automobil állott, benne két férfi állt. Thaw felszállt és a sofför száguldó sebességgel indította el az autót. Bizonyos, hogy az őt be volt avava a szöktetésbe. Rendőrök automobilon kezdtek hajszozni a szökevényt, de csak a bérautót tudták beérni és a sofför még fel is tartóztatta a rendőrök két automobilját, mert a maga kocsiával keresztbe állott az országuton. Ettől a sofförtől tudták meg az üldöző rendőrök, hogy azon a helyen egy tura-automobil várta az ő utasait és azok átszállottak a másik kocsira. Nyilvánvaló, hogy Harry Thaw már eljutott Connecticut-állam területére, a honnan nem fogják kiszolgáltatni, mert nem elítélt gonosztévő, hanem ártatlan elmebajos. Harry Thaw most ismét szabad ember. Kérdés azonban, az fog-e maradni és előbb vagy utóbb nem válik-e valóra szép feleségének. Evelynnek az aggodalma, aki olyan hamar feledkezett meg róla és mindig ellenzte szabadonbocsátását. A szép Evelynne ugyanis egy izben ezt mondta a bíróság előtt:

— Jaj nekem, ha Harry kiszabadul! Akkor megint valami szerencsétlenség történik.

— **A kolera.** Nagymarosi jelentés szerint tegnap itt kolera-gyanus tünetek között megbetegedett és meghalt Neumann Józsefné, egy szabómester 72 éves felesége. Az öreg asszony évek óta hélibailban szenvedett és az orvosok megállapítása szerint ez az elhaltalmasodott betegség ölte meg. Ázsiai kolera-ról az ottani orvosok szerint szó sem lehet, a hatóságok azért a legmesszebbmenő óvintézkedéseket megtették és az elhunyt asszony béhrészeit a hatósági orvosok által végzett boncolás után felküldik a belügyminisztérium kolera-laboratóriumába a bakteriológiai vizsgálat megejtése végett. — **Kormányrendelet** szerint a kolera behurcolásának megakadályozása céljából tilos ezentul Románián át használt fehérneműt, ágyneműt, viselt ruhát, törülközvet és papirgártásra szánt rongyot szállítani. Kivételt csak az az eset képez, ha a tárgyak úgy vannak csomagolva, hogy utközben nem kezelhetők. A rendeletet a hivatalos lap mai száma közli.

— **Tengeri hajó katasztrófája.** Newyorkba érkezett távirati jelentés szerint a Kalifornian nevű gőzös elsüllyedt. A gőzös, melyről már napok óta nem érkezett hír, vasárnap reggel a Cambian-öbölben teljes sebességgel nekifutott egy sziklának, hatalmas léket kapott és három perc alatt elsüllyedt. A legtöbb utas alvás közben érte utól a halál. A kapitány és 40 ember egy tutajon menekültek meg. Legalább 25 utas és 27 matróz fullt a vízbe. A hajó rakományja és a posta elveszett.

— **Pusztít az áradás.** Az árvizes veszedelmek sorra pusztítják lassanként az ország minden részét. Trencsényi jelentés szerint a Vág még egyre árad a folyton tartó esőzés következtében. Az áradat magával sodorta a folyó közelében learatott gabonát. Nagybicsé és Puchó községeket árvízveszély fenyegeti. Az ár a felsővidékről hatalmas fákat, tutajokat és állatokat visz magával. Az összes közigazgatási hatóságok permanenciában vannak. Rózsahegyéről jelentik: A folyton tartó esőzés Liptómevénben is súlyos következményekkel járt, még állt a vetés a víz mentén, mikor rászabadult a Vág és tönkretette az amugy is silány termést. Az összes vágmenti falvak többé-kevésbé el vannak árasztva. Miskolczi jelentés szerint a Sajó tegnap délután óta folytonosan árad, az alacsonyabb partokat már el is öntötte. A lakosság rémülettel szemléli a növekedő árat, amely ma reggel 9 óra között öt centimétert nőtt. A víz már elöntötte Fodor Arnold földjét, aki a Sajón túli városi birtokot bérlé. A tüzérségi kaszárnya szertára megközelíthetetlen, mert körülötte mindenütt víz áll. Az ár a csatornázás tisztító telepét még nem érte el, de oly rohamosan emelkedik, hogy délutánra elérheti és akkor alapos az aggodalom, hogy szét fogja repeszteni a csatornát. A Vav-ut és a Baross-ut csatornái máris földuzzadtak és elöntötték az utcákat. A város felé eső partokon, a Martin-birtokon és a Teitschel-féle sodronyvágy környékén már magasan áll a víz. A Szinva medre is erősen megdagalt, a vize, amelynek a Sajóba kellene torkollania, visszafordul. A lakosságon nagy rettegés velt erőt, hogy délutánra az egész várost elönti a víz. A saióparti birtokosok és bérlők rengeteg kárt szenvedtek. — Szikszói jelentés szerint a nyolcz napig tartó folytonos esőzés következtében a Hernád annyira megáradt, hogy Kassától Hidasnémetta minden partmenti községet elöntött. Mivel az árvíz a Bársonyos gátját is át akarta törni. Legtöbbit szenvedtek Encs és Alsóméra községek, amelyekben huszonhat házat sodort el az árvíz, mely a hegyaljai vasútvonalon épült vashidat is lerombolta. A vasúti közlekedést csak átszállással lehet lebonyolítani, a teherforgalom pedig teljesen szünetel. — Balassagyarmati jelentés szerint szombaton nagy felhőszakadás volt Lósoncz tájékán. A megáradt Ipoly elöntötte Pincz és Liike falvakat; ez utóbbi község határában a vasúti őrt ki kellett lakoltatni az órházból. Lósonczról jelentik, hogy a Lósoncz és vidékén történt árvízpusztítások következtében Borovics Szvetozár kassai hádtestparancsnok ma táviratilag lefuvatta a lósonczyi 25. cs. és kir. gyalogezred ezidei hadgyakorlatát. Boroszlói jelentés szerint egész Sziléziában nagy áradások pusztítanak. Löwenhergenben egy egész utcából ki kellett a lakosságnak költözködni, mert az utca víz alatt áll. Az árvíz okozta károk különösen terményekben igen nagyok. A Visztula Felső-Sziléziában és Galicziában nagy területeket öntött el. Naquvárdról jelentik: A Kraszna folyónak és patakjainak áradása folytan az Ér vidékén több mint százötvenezer hold termő föld áll teljesen víz alatt. Az érdekelt községek vezető emberei elhatározták, hogy küldöttségileg fogják felkérni a földmivélsügyi minisztert, hogy borzasztó helyzetükön segítsen.

— **A lipiki gyógyszerészné tragédiája.** Jelentettük röviden, hogy Mathiae Károly lipiki lakos vadászfegyverrel agyonlőtte Zsiga Valér ottani gyógyszerész feleségét. Ujabb részletesebb tudósításunk szerint Mathiae, aki azelőtt banktisztviselő volt, de elmebaja miatt nyugdíjazták, nem régen került ki az egyik elmegyógyintézetből, ahonnan csak úgy bocsátották szabadon, hogy szülei garanciát vállaltak érte. Az elmebajos ember vasárnap délután belépőzött a fürdő parkjába és onnan leste, hogy mikor jön arra Zsiga gyógyszerész felesége, akit régóta gyűlölt és többször üldözte is. A mikor az asszonyt a park sétányain megpillantotta, előugrott rejtkehelvélből és vadászfegyverrel orozva rálőtt. Az asszony összeesett és nyomban meghalt. A közelben két csendőr tartózkodott, akik a lövés zajára odarohantak, megfékeztek az örüllet és beszállították a pozsegi ügyészség fogházába. Az egész merénylet és a gyilkos letartóztatása olyan gyorsan történt, hogy a fürdő közönsége alig vett tudomást a dologról. Az agyonlőtt uriaszonyt ma délután temették óriási részvét mellett. Az elmebeteg fiatal ember apja vezérigazgatója a pákrácsi lakarépkéntzárnak.

— **Palais de Danse.** Igazi világvárosi, nagy műsorral nyílik meg szeptember 1-én, hétfőn este 10 órakor a fővárosi előkelő közönségének finom szórakozóhelye, a Palais de Danse. Ennek a nagy-szerű megnívó műsornak minden egyes száma új. Budapesten még nem szerepelt attrakció. A kiváló tánc- és énekszámokon kívül látványos, mesés kiállítású egyéb számok is lesznek a műsorban, amely igazi művelvezetet ígér mindenkinek.

— **A bécsi merénylet.** Jakubovics testőrségi tisztiszolga bécsi merényletéről még a következőket jelentik: A gyilkos tisztiszolga állandóan panaszkodott, hogy gazdája olyan szolgálatokra használja föl, a mikre tisztiszolgákat nem szoktak használni. Jakubovics ugyszólván mindencseléd volt. Olyan napokon, a mikor a kapitány vendéget kapott, egyáltalán nem mehetett el otthonról, a közeli korezmából kellett ebédet hoznia, sőt néha neki magának kellett főzni. Az olyan napokon, a mikor Eisenkolb a grófnőt várta, a kapitány rendkívül ideges volt és ingerlékeny. Gyakran megesett, hogy nem volt megegedve Jakubovics munkájával. A tisztiszolga ezért többször kérte, hogy helyezték vissza ezredéhez, de ezt nem sikerült elérnie. Így aztán lassankint bizonyos gyűlölet feilődött ki benne Eisenkolb kapitány iránt és Bolza grófnő iránt is, mert őt is részesnek tartotta szolgálata megnevezésében. A bécsi helyőrségi kórházban ma délelőtt meghalt Eisenkolb Vilmos testőrkapitány, a vasárnapi véres dráma második áldozata. Az örült Jakubovics tisztiszolga a halállal vivődik és az orvosok már letették életéről.

— **Szoborleplezés Balatonfüreden.** Szent István-napján délelőtt 11 órakor leplezik le Balatonfüreden dr. Mangold Henrik mellszobrát. Mangold több mint ötven évig volt Balatonfüred orvosa és a Balaton fejlesztése körül nagy érdemeket szerzett magának. A szobrot Lányi Dezső szobrászművész és Vida József építész készítették.

— **Öngyilkosság villamoserővel.** Csehországban szokatlan módon követelt el öngyilkosságot Hlawa József, a brüxi városi villamosművek műszaki helyettes igazgatója. Hlawa félt a megőrüléstől, és hogy ezt a rettenetes sorsot elkerülje, öngyilkosságra szánta el magát. Szombaton éjszaka azután végre is hajította szándékát, még pedig oly módon, hogy jobb karját a központi kapcsolótábla emelvényi közé helyezte, azután 3600 Volta-feszültségű áramot bocsátott azon keresztül. A rettenetes áram nyomban megölte a szerencsétlen embert. A sajiáságos öngyilkosság azonban a városban is óriási zavarokat okozott. A rövidzárlat következtében ugyanis a villamos lámpák nyomban kialudtak és a villamos közúti forgalom is hosszabb ideig megakadt, míg végre az akadályt megszüntették.

— **Lezuhant aviatikus.** Az aviatikusok nagyban készültek a holnapi repülőversenyre és a mai napot is felhasználták a kísérletezésre. Hét óra tájban Léber Károly 26 éves pilóta-jelölt is felrepült. A gépe husz méter magasságig gyönyörűen emelkedett, aztán inogni kezdett. Az aviatikus lefelé akarta kormányozni a gépet, de észrevette, hogy már nem ura a szerkezetnek, a repülőgép zuhant lefelé. A pilóta nem vesztette el lélekjelenlétét, amikor közel ért a földhöz, kiugrott a gépből. Semmi baja se történt, a gép ellenben porrá törött.

— **A Steinhardt Mulatóban** e hó 16-án volt a megnívó előadás. A közönség annyi kacagott a pompás műsoron, hogy a szereplők percekig nem tudtak szóhoz jutni, miért is az előadás 12 óra helyett fél egy órakor végződött.

— **Royal Orfeum.** Ragyogó sikere volt eddig minden este a Royal Orfeum fényes amerikai műsorának, melynek egyes attrakciói közül különösen a szédítő technikával megkonstruált autó- és expresszvonat-jelenet, Vinettos zsonglörök tréfas mutatványai, Mc. Leans ausztráliai táncosok és Sijonias komikus műterem-excentrikusok, valamint a Don Quixotte operett és „Az Esököpnöveg” és „Váratlan látogatás” című bohózatok. Solti Hermin és Virágh Jenő új sláger kupléi aratnak példátlan sikert. Előadás után Budapest előkelő társasága az emeleti Róval-Sörkabareában ad egymásnak találkozókat, amelyben Nagy Endre pompás kabaré-tréfáit, kis darabjait és kupléit Mezey Ilonka, Viola Giza, Bársony, Sajó, Árnvai, Dezsöffy, Tihanvi, Gvenis és a kabaré-társulat többi kitűnő tagja utólérhetetlen jókedvvel és humorral adják elő.

1 Fodor-féle vivóterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a fővárosi legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

Uj, elegáns automobilok

vámon belül 8.— K óradíjért személyekre s utteljesítményre való tekintet nélkül ország-
útra 85 fillér kilométerdj ellenében bérelhetők
Telefon 70-63, 81-42

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **A rákosi reptélőverseny.** Szent István-napián délután félhárom órakor rendezi a *Magyar Aero-Szövetség* nagyszabású versenyt a *Szent István-díjért*. Az értékes díjra a következő igazolványos pilóták adták le nevezéseiket: *Wittmann Viktor, Prodam Guidó, Scheitnschneider Lily, Dobos István, Lánui Antal, Kovász András és Székely Mihály*. Emelni fogja a verseny érdekességét, hogy a konkurrenzia tartama alatt érkezik a versenyterre a hadsereg két labori pilótája: *Alexay és Schonowsku* főhadnagvok. *Illner Károly*, a világhírű repülőművész ma sürgőnyleg jelentette *Masányi* igazgatónak, hogy *versenyen kívül fel fog szállani*. A Szövetség a közönség kényelme érdekében mindent meglett, külön villamos járatok fogják az előreláthatólag óriási tömegű nézőket a versenyterre szállítani.

© **Meghiusult reptélőverseny.** Londoni jelentés szerint a londoni *Daily Mail* reptélőverseny végleg meghiusult. *Pickles*, aki Yarmouthban szállt le, nem képes folytatni az utat és az idő letelt, amennyi alatt tovább kellett volna indulnia. A másik versenyző, *Macleán*, Southamptonig jutott el és ott földalta a versenyt.

Nyílttér

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.)

**FRANÇOIS
TRANSYLVANIA
SEC.**

BACHRUCH A.
ezüstáru-gyára, Budapest,
IV. Királyi Pál-utca 13. sz.
A gyári épület földszinti helyiségeiben állandó eladás nagyban és kicsinyben legolcsóbban szabott eredeti gyári áron!!

**MATTONI FÉLE
GIESSHÜBLER**
természetes égvényes
SAVANYÚVIZ.

ABBAZIA
Világhírű tengert fürdő kiváló a nagy sötétalom és a víz magas hőfoka miatt. Elragadóan szép környezet. A környék csupa erdő, pompás sétányok, érdekes kirándulások a tengeren. — Nagy park és vízi-ünnepélyek, reuniók, sportok stb.
Prospektusokat ingyen küld a Kurkommission

**Őszi idény
a Margitszigeten**
Nyáron, mikor a rossz időjárás miatt a legtöbb fürdőt és nyaralóhelyet gyéren látogatták, az újjáépített és modern kényelemmel berendezett
Nagyszállodát és Margitfürdőt
Állandóan a legelőkelőbb családok keresik fel. A szállodának, fürdőnek és társalgó helyiségeknek új fűtési berendezése lehetővé teszi, hogy a fürdő és szálloda még a késő őszi idényben is a legnagyobb kényelmet biztosítsa a közönségnek.
Szeptember 1-től kezdve úgy a szobák, mint a fürdők és vendéglők árai lényegesen mérsékeltek.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

A kulisszák világából

— Színházi csevegés. —

(A veszedelmes udvarló.)

A szélrózsa minden irányából siet haza a művésznép. Egyszerre a Lidőről, a másik a Tátrából. Londonból, Norvégiából vagy Erdélyből. A jó barátok első gondja, hogy megérkezésükről hírt adjanak. Így tett *Vizváru Mariska* is s telefonbélről lévén, ki se mozdult Népszínház-utcai lakásából, hanem egymásután fölcsegett azokat, akik közel állnak a szívéhez.

Ezek közé tartozik *Csathó Kálmán* is, aki amellet, hogy a Nemzeti Színház főrendezőjének a szép neje, egyszersmind, *Cs. Aczél Ilona* néven, a Magyar Színház kitűnő művésznője is.

Vizváru Mariska az üdvözlés ötletes módját eszelte ki. A telefonhoz állította nagyszerű gramofonját, amikor megkapta az összeköttetést, belehallózt a kagylóba:

— *Csathó Kálmán?*

A felelet így szólt:

— Igen. Mi tetszik?

— Kérem, *Titta Ruffo* óhajtja tiszteletét tenni.

— *Titta Ruffo?* — kérdezte egy csodálkozó nő hang. — Ki az a *Titta Ruffo*.

Vizváru Mariska lecsapta a kagylót.

— Ez nem lehet *Ilona!* Kiáltott felháborodással. Sohse hallotta *Titta Ruffo* nevét?

Csakugyan hibás volt a kapcsolat. De ennek konstatálásával nem érte be.

— Értésitenem kell *Csathót*, máskülönben megtörténhetik, hogy az a „Jud“ telelarmázza a várost, hogy *Aczél Ilonának* egy *Titta Ruffo* nevű valaki udvarol.

(Nyerünk csak!)

Roppant jó ötletnek bizonyult a Népopera ama trükkje, hogy a „Gyerünk csak!“ baccarat-jelenésekor, nyílt színpadon, utazási jegyeket sorsolnak ki.

Sokan csak azért utaznak fel a vidékről, hátha a Népopera költségén tovább utazhatnak Velen-czég, vagy máshova. Az óriási nézőtér minden este megtelik és a közönség dobogó szívvel lesi, vajjon nem az ő belépő-jegvének számát huzza-e ki a piczi leányka ott a színpadon!

Tegnap épen két vidékit ért ez a szerencse. *Kicsin György* szegedi gimnazista uverte el a Velen-czég és vissza szóló elsőosztályú jegvet, *Sefcsics Lajos* szabadkai asztalosmester pedig a másodosztályt.

A szerencsetlen-szerencsés diák majdnem elpíteredett:

— Mit ér nekem a jegy. — sóhajtotta. — ha mégsem utazhatom.

Azzal vigasztalódott, hogy a menetjegyirodában beválthatja és zsebpénze ilv módon tetemesen gvaranodott.

Sefcsics uram, egy jó magyar képű vidéki bácsi, személyesen ment a színpadra, hogy a neki jutott szerencséről köszönetet mondjon. Vele is tudatta *Bartha* titkár, hogy ha nem akar utazni, hát beválthatja a jegvet . . . 43 koronát fizet érte a menetjegyiroda.

— Már én csakugyan nem utazom. — felelte. — jobb hasznát veszem a pénznek. A 40 koronát köszönettel elfogadom, de a 3 koronát annak az aranyos kis babának adom, aki az én számomat kihuzta . . . Mért — mert három az magyar!

(Drága madarak.)

Pázmán Ferenc és a bájos kis felesége nagy körutazásra használta fel a szünidőt. „Puszi“ kutyát jó rokonok felügyeletére bízták, aquariumának csoda-halait az Állatkertbe adták „kosztba“, ők ketten pedig bejárták az egész Rivierát, Észak-Olaszországot, Triesztet, Miramarét és Grácson s Bécsen át kerültek haza . . .

. . . Tized magukkal!

Egy kalitkában annyi diszpintyököt — pirosat, kéket, sárgát, tarkát — hoztak, hogy szegények alig bírtak mozogni.

— Sohse sajnáljátok őket, — humorizált a jókedvű bonvivant — mi sem ültünk kényelme-

sebben a kupénkban.

Nagyon érdekelték a gyönyörű kis szárnyasok és ezer kérdéssel ostromoltam *Pacit*.

— Hol vette? . . . Hogy vette? . . .

— Drágák voltak! — mondta savanyu arcczal a művész. — Nagyon drágák!

— No de mégis?!

— Négyezer koronán fölül!

— Lehetetlen!

— De bizony! Montekarlóban vettem és — négyezer koronát veszítettem a roulette-en.

(A ragaszkodás netovábbja.)

A Király-színháznak legujobb műsordarabja a „Buksi“, melyről nem a leghizelgőbb kifejezésekben szóltak a kritikusok. És azért mégis van közönsége a lesajnált darabnak.

Ez az eredmény leginkább a kis *Fényes Anus* igazán „fényes“ alakításának tudható be. A „tegnapi“ csodaquernek „ma“ már kész művésznő, azoknak a sorából, akiket nem a véletlen szeszélye vet fel a színpadra, hogy rövid csillogás után nyomtalanul eltűnjenek, hanem akiknek neve örök időkre bevésődik a színeszet történetébe.

Az istenáldotta leánykát ezen első „nagy“ szerepe után minden oldalról a legkecsgetetőbb ajánlatokkal csábítgatják a direktorok, de ő csak a fejét rázza és azt mondja, hogy: nem.

— Nem, nem! — ismételteti. — Én a *Beóthú*

bácsi színházaiban tettem első kísérleteimet. Itt voltak első sikereim. Itt avattak be a művészet titkaiba. Itt maradok . . . ugy is, mint „Annuska“, ugvis mint „anyuska“ . . . és majd idővel . . . ugy is, mint „nagvanuska“.

Egy látcsöves ur.

(*) **Molnár Ferenc új darabja.** A „Farkas“ illusztris szerzője, munkában lévő új darabjáról, egy újságíró előtt a többek közt ezeket mondta: Új darabom igazi, jókedvű vigjáték szeretne lenni. A külső története: az öreg Buda és a fiatal Pest, a csöndes, kedves, jó, szorgalmas, félénk, kisvárosi Buda és a lármás, nyugtalan, forró, szép, igazságtalan és szerelmes Pest. A külső története: három leány, egy fiúnak és egy kis egy kis tabáni fűszeresholtnak a története. A belső története: az emberi jószág és önfeláldozás vigjátéka. Most még látni benne az egész Tabánt, a füves-sziklás Gellérthegyvel, lenn kivilágítva a várost, a csillogó Dunát, hallani a hajók bugását, a kocsik robusát Pestről és a nyolczórai harangot, most még látni benne az italos, cigányos, siró-nevető, délig tartó pesti éjszakát és hallani husz éves szerelmes fiuk nagy fogadkozásait és harci indulóját, amivel a hódító utra indulnak. Ha készen lesz, lesz három szép díszlet és kitűnő rendezés, vagy három elég jó díszlet és ügyes rendezés, avagy három díszlet és rendezés. Arra nézve, hogy az új vigjáték hol kerül színre, *Molnár Ferenc* még nem tud nyilatkozni.

(*) **„Siegfried“ reprise.** A m. kir. Operaházban az új szezon folyamán színre kerül „Siegfried“ is, még pedig *Hevesi Sándor* főrendező teljesen új szcenikai beállításában. Az előadást október elejére tervezik s ennek érdekességét fokozza, hogy az ifjú *Siegfriedet Környei Béla* fogja énekelni. Ez lesz a népszerű tenorista első Wagner-szerepe.

(*) **Rózsahegy-i gyermekszínháza.** Annak idején mi is megírtuk, hogy Rózsahegy-i Kálmán, a Nemzeti Színház kitűnő művésze gyermekek számára színelőadásokat készült rendezni az Uránia színpadán. Ezt a tervet mindenfelé nagy örömmel üdvözlötték, csak éppen a városházán nem. A főváros tanácsa elutasította *Rózsahegyit* abbéli kérésével, hogy az Uránia-színházban három éven át előadásokat tarthasson. A közigazgatási bizottság ma ülést tartott és ezt a végzést jóváhagyta.

(*) **Színházak hírei.** A Népopera-ban szerdán két előadás lesz és a Gyerünk csak! páratlan népszerűsége folytán természetesen mindkettőt a pompás revü foglalja le, azzal a változással, hogy délután 3 órai kezdettel *mérsékelt*, este 8 órai kezdettel pedig *rendes* hely-árak mellett kerül színre. Mindkét előadáson lesz sorsolás. Délután a Budapest—Vaskapu (Orsova) és vissza szóló két kombinált hajótúra jegy, este pedig a Budapest—Fiume—Abbázia vagy Lovrana és vissza szóló két jegy kerül sorsolásra. A jegyajándék olyan népszerűnek bizonyult, hogy az eredetileg Szent István-napi tervezett sorsolást a Népopera meghosszabbítja az egész hétre, csütörtökön tehát ismét két körutazási jegyet ad a közönségnek, amely a Budapest—Bécs, oda vasuton, vissza hajón utazásra szól és éppen ugy, mint eddig, kézpénzre beváltható.

A *Vigszínházban* szombaton kerül bemutatóra a *Támlássék 10. sz.*, a berlini szezon legmulatságosabb bohózata, amelynek főhőse a népszerű *Götte Walter* irta. A jókedvű eszelekmény hőstét, egy hirtelen természetű vidéki urat, aki a színházban botrányt okoz és emiatt a legfuresőbb helyzetekbe kerül, *Vendrey Ferenc* fogja kreálni, aki művészi egyéniségének különösen megfelelő deris alakításra talál alkal-

mat. Sarkadi Aladár egy sunyi vidéki ifjú groteszk alakját vízi-zinpadra. Stella Gyula, mint énekes színész, fog debütálni, valamint Kemenes Lajos is. Pally Rózi és Molnár Aranka játszzák a női főszerepeket, amelyekben szintén bő alkalom van énekre és tanczra. Holnap, szerdán, a Tolvaj. Bernstein Henry szenzációs drámája kerül színpadra Góthné-Kertész Ella, Gazsi Mariska és Góth Sándor első fellépésével.

A *Budai Nyári Színházban* holnap, szerdán, Szent István-ünnepén, két előadás lesz, délután a Leányvásár, este a Kozáklakodalm című új operett kerül színpadra nyolczadszor. Csütörtökön A kis cukros van műcoron, pénteken A masamód-nak lesz a tizedik előadása Molnár Arankával a czimszerepben.

FŐVÁROS

A Rákóczi-ut jövője

— Adalékok a leendő Budapesthez —

Budapest, augusztus 19.

Egy nagy városnak, mely gyorsan, alig néhány évtized alatt lendül fel és világhírre aspirál, nagy vonásokban követnie kell a többi világvárosok fejlődését vagy legalább is át kell venni azokat az elemeket, melyek ott hasznosnak bizonyultak. Az ideális városokban feltétlenül két szempontnak kell érvényesülnie: az esztétikai és a praktikus szempontnak. Ezt a két szempontot kell tehát keresnünk Budapest életében is, ezt kell keresnünk első sorban a város külső képén: az utcán. Mert — ugyebár — a külföldi metropolisok gonodoskodnak róla, hogy területükön olyan utcák és terek létesüljenek, melyek plasztikusak, stílusosak és a tér-helyzetével harmóniában vannak, másrészt a forgalmi szempontokat is erősen figyelembe veszik. Külföldön az utcák és terek első sorban a praktikus célt szolgálják, de ezt jól és alaposan, míg Budapestön, a legutóbbi időkig, egyik szempontot sem vették figyelembe. Egységes városszabályozási terv híján megengedték, hogy az utcák és terek maguktól alakuljanak ki és nem a házakat stílizálták az utcákhoz és terekhez, hanem éppen megfordítva. Emellett a rendszer mellett szinte természetesen, hogy Budapest a rossz terek és utcák városává lett és ebből a jellegből csak a legutóbbi időben tudott levetni valamit.

Budapest, a modern Budapest, ma már fejlődésében sem az, mint a régi Pest. Az új Budapest sulya a Lipót-, Teréz- és részben az Erzsébetvárosban nyugszik. De e kerületek forgalmi és közlekedési jelentőségei mellett a város többi részén is lehet, sőt kell kereskedelmi és forgalmi góczpontokat létesíteni. Ilyen eltolt góczpont a Rákóczi-ut is, mely a fővárosnak csaknem legszebb utcája, de amelynek olyan apró szépséghibái vannak, melyek csaknem azt a látszatot keltik, mintha az utca alaptervezete volna rossz, pedig ez nem áll.

A Rákóczi-ut tulajdonképpen az Erzsébet-hídnál kezdődik és szerves összefüggésben áll a Kossuth Lajos-utcának nevezett részzel. Mi sem bizonyít jobban e mellett az állítás mellett, mint az a körülmény, hogy a Rákóczi-ut a Nemzeti Színháznál a Kossuth Lajos-utca szélességében kezdődik és csak később, a Rókusi-nál keskenyedik. Másrészt a két utcának egy vonalban való folytatása szintén emellett a megállapítás mellett tanuskodik, már pedig az Eskü-téri Klotild-palota erkélyéről látszóval mindig le lehet olvasni a keleti pályaudvar óráját. Konstruczióban tehát a Kossuth Lajos-utca és a Rákóczi-utnak a Károly-körút és nagykörút közti része összefüggőbb, mint a Rákóczi-utnak a nagykörút által kettévágott része.

A Rákóczi-ut ekképpen mindkét végén artisztikusan van kiképezve. Egyik részén az Erzsébet-híd, másik részén a keleti pályaudvar határolják. Az Erzsébet-híd és Károly-körút közti rész, tehát a tulajdonképpeni Kossuth Lajos-utca, nagyjából helyesen és céltudatosan van rendezve. A forgalmi szempontok hangsúlyozása csupán csak a Koronaherczeg-utca bekezdésénél és a kiskörúti torkolatnál lenne szükséges. Ez a hely különben is erősen exponált, bár az itt meginduló Rákóczi-uti bekezdés sokkal nagyobb forgalmat bonyolít le.

A Rákóczi-ut elején két, illetve három forgalmi tér szüksége mutatkozik. Az első a Károly-körúti utbekezdés, a másik a Sip-utcai, a harmadik pedig a Kazinczy-utcai betorkolásnál lenne: ezek azonban fontosságuk mellett és kisebb jelentőségű rendezési munkák. A nagy

szabályozásra a Rókusi-kórház és a Népszínház vidékén van szükség. A Rókusi elöb-utóbb mégis lebontják és ez az épülettomb, mely hosszú idők óta bántja az esztétikusok szemét, eltűnik a föld színéről. A helyén keletkező új építkezések tervezésénél a priori figyelembe kell venni a Népszínház előtt elterülő terület. A tér problémájának egyedüli megoldása itt az volna, hogy az amugy is városi tulajdonban lévő rókusi telektömbből annyi vágassék le, amennyi a most ideiglenesen beépített Kasselik-féle telekhez való szabályozáshoz szükséges. Így azután a Népszínház-utca igen kis görbületű ívvel torkolna a Rákóczi-utba és a közlekedést minden tekintetben jól és célszerűen bonyolítaná le. A Népszínház előtti parkocskó nagyobbítása nem akadályozná sem a kocsit, sem a villamosvasuti forgalmat, de emellett a terület plasztikussá, esztétikussá tenné. A villamos sínek elhelyezésén sem kellene változtatni, legfeljebb a városi villamos kocsiknak a Rókusi Szilárd-utczába való elkanyarodása válnék feleslegessé.

A Rákóczi-ut és nagykörút sarkán oktogonszerű térség megalkotása lenne üdvös, ennek megvalósítása azonban csaknem lehetetlen. Mind a négy szegleten olyan nagy és drága épületek állanak, melyeknek erre a célra való kiszajátítását még a főváros sem tudná elcsón és könnyűszerrel keresztülvinni.

A Rákóczi-ut befejezésénél a Baross-tér rendezése csak kisebb munkálatokat igényel. Ezen a téren a villamos sínek praktikus elhelyezése ideálisan rendezett forgalmu terepet nyújtana. Csupán a villamos síneknek kellene ugy elhelyezni, hogy a Thököly-utról a Rákóczi-ut felé haladó villamosok ne kerüljenek át az Orczy-uti oldalra, hanem a Rottenbiller-utcai oldalon érhék el a Rákóczi-utat. Így sem a közlekedés, sem pedig az esztétikai szempontok nem szenvednének, ellenben mind a kettő még nyerne a rendezés által.

Nagyjában ezek a munkálatok lennének szükségesek ahhoz, hogy a Rákóczi-ut szépé és minden tekintetben világvárosivá fejlődjön. Ezáltal az utcának praktikus értéke legalább száz százalékkal emelkednék, de esztétikailag is kifogástalanná és ideálisabbá válna. Ha ezt a tervet — bár lassan, de következetesen — megvalósítják: megalkotható az új Budapest legvilágvárosiasabb utcája.

Pünkösti Andor.

(A kórházi mizéria a közigazgatási bizottságban. A közigazgatási bizottság ma délelőtt dr. Bárczy István polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülésen előterjesztették a polgármester jelentését, amely szerint a főváros közigazgatási állapota az év első felében kielégítő volt. Felhívja a kormány figyelmét a korábban előterjesztett jelentésben foglaltakra, így többek között arra, hogy a kórházak terén a mizéria még mindig nem mutat el. A közveszélyes elmebeteg elhelyezése csaknem lehetetlenné vált s ezért felhívja a közigazgatási bizottság uiból a kormányt, hogy legalább néhány helyet tartanak fenn a fővárosból szállított elmebeteg részére. Még mindig gyakori az az eset, hogy a szomszédos községekből közijárműveken hozták be a ragadós betegségben szenvedőket. Ezért a közigazgatási bizottság szükségesnek tartaná, hogy a környékbeli községekben fertőtlenítők legyenek. Sürgeti még a jelentés a kormánytól az új élelmiszer-törvény mielőbbi elkészítését.

(Tornatanárok továbbképzése. A főváros tanácsa által elrendelt polgári iskolai testnevelési továbbképző tanfolyam augusztus 21-én reggel 8 órakor kezdődik a VIII. Mária Terézia-téri pedagógiai szeminárium 1. számú előadó termében (II. emelet).

(A Bécsi-uti villamos. A Bécsi-ut, amely állami ut, a kincstár keramittal fogja kiköveztetni egészen az óbudai ut temetőig. Minthogy a tanács a közúti villamos vasutat már régebben utasította, hogy az óbudai temetőhöz vezető vonalát építse ki, a III. kerületi bizottsági tagok Stern József kir. tanácsos közjegyző vezetésével küldöttsegileg jártak a közúti villamos igazgatójánál, hogy a vonal kiépítését megsürgessék, mielőtt még az ut kövezését elvégeznék, nehogy a kövezetet uiból fel kelljen bontani.

(Cselédügyben nincs perköltség. A közigazgatási bizottság mai ülésén egy konkrét ügyből kifolyólag elvi jelentőségű határozatot hozott. Eszerint az olyan ügyvédnek, aki cseléd ügyét képviseli, nem jár semmiféle perköltség, mert a cseléd-ügyben nincs kötelező képviselőnek helye és mert nincs oly törvényes rendelkezés, amelynek értelmében cselédügyekben az első és másodfoku közigazgatási hatóság ügyvédi küldöttséget megállapíthatna.

KÖZIGAZGATÁS

A segédjegyzők fizetése

Budapest, augusztus 19.

Panaszos levelét kaptunk egy segédjegyzőtől, aki azt írja levelében, hogy a jegyzők fizetésrendezéséről legalább szó esik, de arról semmi hír nincs, hogy segédjegyzők fizetését fogja-e a kormány rendezni.

Mi a panaszkodót annyiban meg tudjuk nyugtatni, hogy a jegyzők fizetésrendezésével kapcsolatban a segédjegyzőkről is fog gondoskodás történni, ez kétségtelen, mert nem lehet elképzelni sem, hogy a midőn a jegyzők fizetése emellett, akkor a segédjegyzőké mai állapotában maradjon.

A segédjegyzők fizetése ma nem elegendő a legmérsékeltőbb igény kielégítésére sem, hiszen törvényben megállapított mértéke ezer korona. Ki az, aki munkabíró ember létére ma ezer koronáért dolgozik! Senki, mert ennél a közönséges napszám, nem is beszélve az ipari munkásokról, többet keres.

Községi közigazgatásunkhoz fűződő igények a segédjegyzőt nélkülözhetetlenné teszik, mivel a jegyző maga nem tud eleget tenni kötelességeinek és a jegyzői hivatás oly speciális feladatkörrel bír, hogy jegyzőt nevelni kell; annak azonban, hogy segédjegyzőnek készüljön ifjúságunk, elemi feltétele, hogy a segédjegyző munkája után meg is élhessen, mert azt igazán senkitől várni nem lehet, hogy tanuljon, dolgozzon, közpályának szentelje egész tevékenységét anélkül, hogy megélhetése ezen az uton biztosítva legyen.

Bizonyosra veheti tehát a segédjegyzők kara, hogy a jegyzők fizetésével egyidejűleg róluk is történik gondoskodás. Az azonban más kérdés, hogy a gondoskodás mérve kielégítő lesz-e!

Az előlekből ítélve, a jegyzők fizetésrendezésének kivitele nem fogja a jegyzői kart kielégíteni, nyilvánvaló tehát, hogy a segédjegyzők sem részesülnek oly fizetésemelésben, amely némileg is megközelítené jogos kívánságaikat, arról pedig ez idő szerint szó sem lehet, hogy a nem rendszeresített állást betöltő segédjegyzők, vagy községi alkalmazottak javadalma revízió alá vétessék.

Az állam minden tisztviselő igényeit igyekezett kielégíteni, hogy a községi közigazgatás munkásai mostohagyermekek voltak, maradtak és lesznek: ezt saját egyesületeiknek köszönhetik, amelyeknek az érdekkörökbe tartozó ezek érdekeiért való harc helyett elsőbb feladatuk a kormány dicsérete, az előtt való hódolat, anélkül, hogy tudnák és keresnék: szerezzék a kormány érdemeit, amelyért a hódolat illeti meg.

A jegyzők és segédjegyzők árván állanak, támasz nélkül az élet nagy harcában, mert egyleteik nem arra valók, hogy érdekükben sikra szálljanak, hanem hogy egyesek stréber hajlamai kielégülést találjanak!

A miskolci vízvezeték csődje. Évekig készült a miskolci vízvezeték, végre hosszú és roppant költséges munkák után ez év május havában elkészült. Közel három millió koronába került. Most ismét komoly baj van vele. A vízvezeték víze ugyanis zavaros, piszkos és ihatatlan. A csapokból jövő víz olyan sárga és izapos, mintha megáradt folyóból merítették volna, ugyu hogy teljesen élvezhetetlen. A város közönsége már hetek óta nyugtalanodott a különös színű és még különösebb ízű vízvezeteki vízen. Végre is össze kellett hívni a vízvezeteki bizottságot, melyen Pazár István igazgató megnyugtató kijelentést tett. A lakosság ennek ellenére zúgolódni kezdett, mert igen sok családnál olyan quomormegbetegedés történt, melyet a rossz viznek tulajdonítottak. A vízvezeteki vizet most már nemcsak hogy ivásra nem lehet használni, de mosdani sem lehet benne. A víz valószínűs undort és félelmet kelt az emberekben, amely inkább hasonlít a káposztaléhez, kávéhoz, mocsaras talajból felbugygyant valamihez. A vízmű igazgatója azt a kijelentést tette, hogy a víz illetően való megváltozása azért van, mert a vízvezeteki kutba és forrásba beszivárgott a folytonos esőzés következtében az esővíz. Miskolci jelentés szerint délután dr. Nagy Ferenc polgármester, dr. Szabó Armin városi főorvos és dr. Hodobay Sándor főjegyző kimentek a görömbölyi Tapolczára és helyszíni szemlét tartottak a vízvezeteki vizet tápláló forrásnál, a vízből pedig mintát vettek és azonnal fel-

küldték a belügyminiszterium közegészségügyi osztályába és az országos vegyvizsgáló-állomáshoz. A vizet vegyvizsgálat alá veszik és bakteriológiailag is megvizsgálják, hogy *nincsenek-e benne fertőző anyagok*. Dr. Nagy Ferencz polgármester falragaszon tudatta a közönséggel, hogy *a zavaros víz-vezetési víz ivásra nem alkalmas. Lejobb tehát, ha a közönség euelőre óvakodik a víz fogyasztásától.*

Választások. Gyantai körjegyzővé *Bikali István*, héblíngi jegyzővé *Altman Lajos* választott meg. Az oláhapáti körjegyzőségben *Friedman Aront*, Váguihelyen *Polcsin Józsefet*, Szekerényben *Popovics Tivadart*, Dögén *Oldol Imrét* választották segédjegyzővé.

Moson vármegye a jegyzőkért. Moson vármegye közönsége legutóbbi közgyűlésén méltányolva a jegyzők fizetésrendezéséről alkotott 1904. évi XI. törvényzikk óta hatalmasan megnövekedett megélhetési viszonyokat, az 1886. évi XXII. 4. cikk 66. szakaszában írt jogánál fogva kimondotta, hogy a folyó év elejétől kezdődő hatályval a jegyzők fizetését a községek terhére 2000 koronában, a segédjegyzőket 1250 koronában állapítja meg. A vármegye közönségének e határozata a jegyzők bekövetkezendő országos fizetésrendezéséig fog érvényvel bírni. A folyó évre a községek által esetleg megszavazott drágasági pótlékok a fizetésfelemelésbe beleszámítandók. Kimondotta végül a megye közönsége, hogy a községi és körjegyzőknek a X—VIII. fizetési osztályokba, a segédjegyzőknek a XI—X. osztályokba való sorolása tárgyában feliratot intéz a belügyi kormányhoz.

TÖRVÉNYSZÉK

§ Ügyészi megbízás. Az igazságügyminiszter dr. *Farsang Endrét*, a tordai ügyészséghez beosztott bírósági jegyzőt a tordai ügyészség kerületébe ügyészi megbízottá, dr. *Krenner István* felsőbírói járási szolgabírókat pedig a felsőbírói járásbírói mellett alkalmazott ügyészségi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

§ Hogy dolgozik az uzorás. A budapesti hűntető törvényszék mára tűzte ki *Blumenthal Leopold* nevű kereskedőnek uzorapörét főtárgyalásra. *Blumenthal Leopoldot Strausz Ferencz* főhadnagy feljelentette uzora vétségéért. *Blumenthal* 12.000 korona értékű váltó ellenében *Strausz Ferencznek* negyven darab szőnyeget adott át. A szőnyegek *Stern* nyomban el is zálogosította 2600 koronáért, s ebből a pénzből 2200 koronát adott át a főhadnagynak, 400 koronát pedig provízió fejében magának tartott meg. A váltók lejáratá alkalmával *Strausz* átadott *Stern* Mórnak 3000 koronát, hogy fizesse ki *Blumenthal* Leopoldot s szerezzze vissza ettől a váltóit. *Blumenthal* azonban kevesellette a pénzt s váltóóvásit, szőnyeghasználati díj és törvényes kamat címén még 1000 koronát követelt a főhadnagytól. A *Stern* Mór által felajánlott 2600 koronát átvette ugyan, de a még követelt 1000 korona fejében visszatartott egy darab 3000 korona értékű váltót. Ezt a váltót később 1210, majd 1000 korona értékben peresítette a főhadnagy ellen. *Stern* Mór ügynök a *Blumenthal*tól visszakapott három darab 3000 koronás váltót visszaadta a főhadnagynak, de a 400 koronát, amelyet provízió címén tartott meg magának, nem fizette vissza a főhadnagynak, hanem erről az összegről neki váltót adott. Természetesen ez a váltó egy fillért sem ért. *Blumenthal* azonban újabb kellemtelenséget csinált a főhadnagynak, amennyiben azt állította, hogy a szőnyegek visszavitele alkalmával egy szőnyeg utközben elveszett. Ezt az összeget a főhadnagy kénytelen volt a sajátjából egy másikkal pótolni s így még további 120—140 korona kárt szenvedett. A kir. ügyészség uzora vétségével vádolta meg a letartóztatott *Blumenthal* Leopoldot és *Stern* Mór pénzügyösét. A tárgyalást nem lehetett megtartani, mert a panaszos főhadnagy nem jelenhetett meg. A bíróság dr. *Mayer* ügyész indítványára a mai tárgyalás elnapolása mellett pénzbüntetés terhe alatt idézi be a ma meg nem jelent panaszoszt a következő kítüzendő főtárgyalásra.

§ Meghamisított postatakarékpénztári könyv. *Király Lajos* masszírozó 1905. évben 50 koronát tett be a postatakarékpénztárnál betéti könyvre s ezt a betéti könyvet kauzióul helyezte el a Bártfa fürdő igazgatóságánál. Mikor masszírozói állását ott hagyta, a visszakapott takarékbetéti könyv alapján kivett a postatakarékpénztárból 49 koronát, úgy, hogy a könyvön egy korona betét maradt. Évek múltával ezt a betéti könyvet újból 50 korona betétre kiállítva, bemutatta *Király Lajos* a postatakarékpénztárnál s ez gyanútlanul ismételtén kifizette másodszer is az 50 koronát. A turpisságra rájöttek, amikor a számlalapokat átvizsgálták. Az ügyészség a masszírozót közokirathamisítás büntette miatt fogta perbe. A mai főtárgyalá-

son *Király Lajos* megbízta *Kardella József* nevű barátját, hogy vigyen be a postatakarékpénztárhoz 49 koronát. *Kardella* még aznap visszaadta neki a betéti könyvet, amelybe be volt vezetve a 49 korona betétkénti elhelyezésre, a postabélyegző azonban nem volt ráütve. Ezért megkérte barátját, *Pozsonyi Máttyás* postaaltiszttel, hogy a hiányzó postabélyegzőt bent a hivatalban üsse rá a betéti könyvben a betétnek megfelelő helyen. *Pozsonyi* meglelte ezt a baráti szívességet. Később pénzre volt szüksége s a betéti könyvvel teljes jóhiszeműleg állított be a postatakarékpénztárhoz, ahol azt minden megjegyzés nélkül kifizették. *Pozsonyi* Máttyás postaaltiszttel, akinek tanuként hallgatott ki a bíróság, beismerle, hogy baráti szívességből csakugyan lebélyegezte bent a főposta kézbesítő osztályán *Király* könyvét. Az elnök konstataulta ezután, hogy a vádlott által hivatkozott *Kardella József* nevű egyén soha a Lövéde-téren lakott. A bíróság ezután kihallgatta a posta- és táviratigazgatóság képviselőit, megjelent postaltitkárt, aki előadta, hogy a postakincstár a kifizetés körül mulasztást követett el, mert nem nézték meg a kifizetés előtt *Király Lajos* számlalapját. *Pinterits* és *Prenoszil* törvényszéki írásszakértők konstataáltak ezután, hogy a betéti könyvbe bevezetett betétírás nem a vádlott kezétől származik. Az ügyész indítványára próbáírást írtak *Pozsonyi Máttyás* postaaltiszttel is és ennek az írását is összehasonlította a bíróság a betéti könyv betételismérvényét tanúsító írásával. *Pozsonyi* írásáról is kimondotta a bíróság, hogy nem azonos a betéti könyv bevezetésével. A bíróság ezután a szakértők véleménye alapján, hogy a postatakarékpénztárba történt bevezetés szakis rutinírozott kéztől származhatik, s így azt valószínűleg valamelyik postatakarékpénztári hivatalnok eszközölte, ebben az irányban vizsgálatot rendelt el s az ügyet a vizsgálóbírónak rendelte kiadni.

SPORT

Szent István-díj

Budapesti nyári versenyek: negyedik és ötödik nap.

A meeting legzadagabban dotált versenye, a legnagyobb „handicap”: a *Szent István-díj* áll holnap a futamok gőcpontján. A verseny fennállása óta sok vélemény hangozott már el pro és kontra afőlött, hogy szükség van-e erre a versenyre, hiszen legtöbb esetben oly jó nyer meg, mely a későbbi eseményekben arra sem képes, hogy egy eladóversenyt megnyerjen. Mind amellet, hogy ezt a tényt el kell ismernünk, nem vonhatjuk azt sem kétségbe, hogy a fogadók körében elég népszerűségnek örvend ez a futam, mert bő tér nyílik benne a legkülönbözőbb kombinációkra. Csak egy bizonyos, hogy sohasem nyerte ezt a versenyt más ló — látszott a lefutás napján bármily nyíltak — mint amelyik az oddslistán először legrövidebben volt kiírva. És hogy istállótulajdonosaink között is mily kedveltségnek örvend, elég ha rámutatunk arra, hogy mindig népes mezőny állt startjához. Olyan kis mezőnye, mint idén lesz, még sohasem volt a gazdag díjnak, de ennek nem az az oka, hogy talán az ideai osztrák meetingek sorsában kellene osztoznunk, amelyek ugyszólván a teljes részvétlenség jegyében folytak le, hanem két istállónk oly anyaggal készült erre a versenyre, hogy ezek ellen kár minden fáradozásért s így történhetett meg, hogy az indulók száma a lehető legminimálisabbra redukálódott. Nem is hallani mást csak *Barna legény* és a két *Mautner crack: Moka* és *Bartek* neveit lanszírozni. S ez a három oló különálló klasszist képvisel ellenfeleivel szemben, hogy a többi mind csak statisztá-szerepet reprezentálhat.

A határozott favorit közülük *Barna legény*. Erre a négyévesre nagyon vigyázott istállója, ne hogy olyan versenyt nyerjen, amelyvel a 49 kilós lovak sorából kiessen, míg viszont *Bartek* egész szereplése alatt oly peches ló volt, hogy — bár számtalanszor próbálkozott vele — sohasem tudott oly versenyhez jutni, amely ponalitást rótt volna oly versenyhez jutni, amely ponalitást rótt volna — eltéve. De itt van istállótársa: *Moka* a 60½ kilójával. Akik úgy vélekednek, hogy ezzel ki van sulyozva, nagyon tévednek, mert végig kell tekintenünk ideai pályafutásán, rögtön látjuk, hogy bizony már nehezebb feladatok előtt is állott s mégis sikerrel állta meg a helyét.

Hogy a többi-pályázó nevével nem foglalkozunk, ez nem azért van, mert annyira rossz kali-

bert képviselnének, hogy említésre sem érdemesek, hanem — mint fentebb említettük — nincs semmi sánszuk a három favorizált lóval szemben. Mindent egybeadva, annak hangoztatásával, hogy így jó mezőnye rég nem volt a Szent István-díjnak, a *Mautner-lovak* valamelyikének győzelmét várjuk *Barna legény* előtt.

A többi futam természetesen eltörpül a főszám mellett, még akkor is, ha — amígész bizonyos — mindegyiknek népeesebb lesz a mezőnye.

Jelöltjeink:

- I. *Festetics-ist.*—*Salvator*
- II. *Ranqos-Dávid-ist.*—*Orom*
- III. *Mautner-ist.*—*Barna legény*
- IV. *Percu*—*Maqlód*
- V. *Hohenlohe-ist.*—*Esperanza*—*Lippa*
- VI. *Marqueur*—*Shoddu*
- VII. *Dávid-ist.*—*Junina*—*Maillart*

Felváltva győztek ma favoritok és outsidersok. A végeredmény, — mint mindig — hogy a fogadók letörttek. A nap főszáma: az *Elnöki díj* a jó esélvtű *Morphu* győzelmét hozta, még pedig oly könnyen nyerte ez a hároméves a versenyt, amely erősen emeli a *Mautner-lovak* Szent István-díjbeli esélvt. Második *Poker* lett, harmadik *Csecse-baba*. Negyediknek pedig *Vivid* érkezett be. Ez a sorrend azonban nem mértékadó, mert látván *Morphu* könnyű győzelmét, minden lovat pulloltak.

A napot *Vértés* meglepetésszerű győzelmé vette be, utána pedig *Diamantine* nyert alaposan leplönzölve. Még egy plönzs volt ebben a futamban: *Derüre*, de ez csak negyedik lett. A nagy hírű *Flavia* is debütált ma és győzelemmel végezte bemutatkozását. Hogy *Krutias*-sal tegnap felsült az istálló, kissé kételkedtek a fogadók ióságában s így erős konkurrensé akad *Jaroslav*-ban. *Lambach* első favoritként győzött, míg a régóta esedékes *Szöszke* elég jó társaság felett aratott győzelmét olesó sulyával. A napot záró futamban ismét óriási szerencsével operált a *Dávid-istálló*. A sárga földig lefogadott *Masina*-val megverte a holtversenyt futó *Theat* és *Oh dear*. Részletes eredmények:

I. *Lágymányosi díj*. 5000 K. 1800 m. 1. gróf *Zichy A. Vértés* (Varga), 2. báró *Üchtritz Zs. Don Alma* (Markó), 3. *Badesco Gy. Seagull* (Jurnik). Futottak még: *Dinna Forgive*, *Lekvár*, *Fasolt*, *Istvánffy*, *Csalafina*. Háromnegyed hosszal első, félhosszal harmadik. — Tot.: 10: 99, 20: 51, 56, 31.

II. *Eladók handicapja*. 2000 K. 2000 m. 1. *Mr. Stanway Diamantine* (Pusztér), 2. *Mautner V. Paris* (Danek), 3. *Gáspárteleki ménes Csavargó* (Smutny). Futottak még: *Little Child*, *Derü*, *Szemfény*, *Renatus*, *Ecséd*. Másfél hosszal első, két és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10: 35, 20: 32, 43, 51.

III. *Elnöki díj*. 10.000 K. 2600 m. 1. *Mautner V. Morphu* (Korb), 2. *Dreher A. Poker* (Varga), 3. *Gáspárteleki ménes Csecsebaba* (Pretzner). Futottak még: *Vivid*, *Lieblös*, *Briton*, *Apart*. Négy hosszal első, félhosszal harmadik. — Tot.: 10: 85, 20: 40, 33, 51.

IV. *Kétéves nyeretlenek versenye*. 5000 K. 1100 m. 1. báró *Harkányi J. Flavia* (Janek), 2. *Tápiószentmártoni ménes Kontrás* (Jurnik), 3. *Dreher A. Vasallin* (Varga) és báró *Springer G. Jaroslav* (Carlslake). Futottak még: *Beau reste*, *Déli szél*, *Terazzo*, *Warwick*, *Gimpli*, *Niemova*, *Monte Christo*, *Bogár*, *Zabolatlan*. Fél hosszal első, fél hosszal holtversenyben harmadik. — Tot.: 10: 35, 20: 30, 66, 28—22.

V. *Kétévesek handicapja*. 3000 K. 1000 m. 1. *Dreher A. Lambach* (Schuster), 2. *Bamberger I. Ágnes aszszony* (Pretzner), 3. *Weiser F. Halage* (Danek). Futottak még: *Rosy Maid*, *Csalafinta*, *So-So*, *Lavalliere*, *Halili*. Háromnegyed hosszal első, háromnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10: 35, 20: 35, 43, 53.

VI. *Kétévesek eladóversenye*. 3000 K. 1000 m. 1. *Egyedi A. Szöszke* (Brooks), 2. *herceg Hohenlohe Rea Silvia* (Trigg), 3. *lovag Landau H. Wohlfahrt* (Gulyás). Futottak még: *Bordal*, *Bojtár*, *Lanwall*, *Szarkaláb*, *Huszár*, *Szivárvány*, *Stoiker*, *Kitty*, *Toinon*. Két hosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10: 56, 20: 38, 71, 29.

VII. *Handicap*. 3000 K. 1000 m. 1. *Dávid E. Masina* (Pretzner), 2. *Negropontes Gy. Thea* (Podrasil), 3. gróf *Wenckheim I. Oh dear* (Guttman). Futottak még: *Trakta*, *Csóka*, *Rózsánád*, *Vasco da Gama*, *Matchless*, *Queen*, *Tresa*, *Biserta*, *Astris*, *Mon Cousin*, *Kandy*, *Mária*, *Álca*, *Goldhair*. Egy hosszal első, holtversenyben második. — Tot.: 10: 50, 20: 41, 56, 52.

Minden nap

vegyen magához egy pohárka *Dr. Hommel*-féle Haematogent, közvetlenül a főétkezés előtt. Ez által étvágya helyre áll, idegrendszere megerősödik, bágyadsága elmúlik és közérzete a leggyorsabban megjavul. — Óvás! A *Dr. Hommel* nevet hangsúlyozni kell!

(1) **Sportünnepély az ügőpályán.** Kizárólag 1 korona beléptidij mellett az Erzsébet királyné-üti versenypályán szerdán, Szent István-napján délután 2 óra körül kezdődő nagy ünnepélyen a legkülönbözőbb szórakoztatásban lesz alkalmunk a látogatóknak gyönyörködni. Kétúton összeállított sportprogram fogja a sportverseny híveit egész délután szórakoztatni, amennyiben a **Ferencvárosi Torna Club** 2 órától 5 óráig 16 sportszámból álló atlétikai versenyt rendez, utána a **Magyar Kerékpáros Szövetség** rendezésében nagy virágkorzó és kerékpárverseny lesz 10 versenyszámmal. Majd a nagy sportverseny lebonyolítása után a **Budapesti Lyra Dalkör** nagy dalversenye következik. A pénzügyminiszter pedig 5000 nyerőszámmal egy nagy tombolajátékot engedélyezett.

(2) **István-napi uszóverseny.** A Nemzeti Sport Club holnap rendez az újpesti pályán uszóversenyt, amelyet 6 órakor a népszerű pályán barátságos football-mérkőzés követ az NSC és az UTE csapatai között.

(3) **Az FTC tréningje.** A Ferencvárosi Torna Club összes csapatai holnap nyilvános tréninget tartanak az Üllői-üti pályán.

KÖZGAZDASÁG

Kongresszus a fakartel ellen

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, augusztus 19.

A fakartel tulkapásai ellen népes kongresszusra gyűltek ma össze az ország asztalosmesterei a régi képviselőház nagytermében. Az összes kartelek között legsúlyosabban érezteti hatását a fakartel, amely a kis egzisztenciák létérdekét veszélyezteti. Az asztalos drágán kapja a nyersanyagot, s amíg a faanyag 25—30%-kal drágább ma a kartel miatt, addig a készáru alig öt százalékos emelkedést mutat. Ez ellen az anomália ellen emelte föl szavát ma a kongresszus, s az a memorandum, amelyet a mesteremberek lelkesedve, közfelkiáltással elfogadtak, hadüzenet a fakartelnek, amely ha fenn is marad, de legalább — a memorandum szerint — állami felügyelet alá kerüljön.

A következő tudósításunk számol be a kongresszusról:

Bartolffy elnök, miután néhány szóval üdvözölte a vendégeket és a megjelent kongresszusi tagokat, röviden ismertette a kongresszus összehívásának az okát. „Nem lehet — ugymond — tovább tűrni, hogy néhány fakeskedő miatt 20.000 magyar asztalosiparos egzisztenciája legyen állandóan veszélyeztetve. Az iparosság egyáltalában nem tud normális áron hozzájutni a nyersanyaghoz, mert csak negyedkézből szerezheti azt be. Amíg a gömbfa alig egy év alatt 25—30 százalékkal emelkedett, addig az asztalos-áru alig emelkedtek 5 százalékkal. Ezen az állapoton van hivatva segíteni a jelenleg összegyűlt asztalos-kongresszus és kéri, hogy a budapesti asztalos-ipartestület vezetősége által kidolgozott határozati javaslatot, illetve a kereskedelmi és földmivélségi miniszterhez intézendő memorandumot fogadják el a kongresszus.”

Az elnök előterjesztése után Horváth Ferencz előadó, ipartestületi tiszteletbeli jegyző ismerteti a földmivélségi, illetve a kereskedelmi minisztériumokhoz felterjesztendő memorandumokat, amennyiben a budapesti asztalos-ipartestület memorandumához részben más memorandumokat csatoltak be a szegedi, aradi, kunszentmártoni ipartestületek.

A memorandumokban egyhangulag követeli az ország asztalos-iparossága, hogy

1. A kartel működése állami felügyelet alá kerüljön.

2. E felügyelet gyakorlása és a szükséges elsőfokú törvényszerű intézkedések ellátása céljából az illetékes állami hivatalok, valamint ipari és kereskedelmi hatóságok szakembereiből kartelhivatal létesíttessék.

3. A kartelhivatalhoz bejelentendők legyenek a karteleknek minden megállapodásai, melyek az anyagárak, termelési mennyiségek, bevásárlási és fogvasztási viszonyok megváltoztatását célozzák.

4. A kartelhivatal a kartelek határozatait megsemmisítheti, ha azok a fogvasztók elől elzárják az anyag szabad beszerzését.

5. Árváltozások csak a változott áru megállapítása és nyilvános közhírré tétele napjától s a kartelhivatal által megállapítandó, megfelelő időtartam letelte után legyenek életbeléptethetők.

Amennyiben pedig a karteltörvény nem lenne sürgősen életbeléptethető, az állami erdőkből kitermelt árukból elsősorban a hazai faiparosok szükséglete elégíttessék ki.

A határozati javaslatot hozzá szóltak: Somló Jenő budapesti, Ecker Gyula győri, Zeiler István aradi, Ruzsinszky Béla pécsi, Szabó Károly nagy-

váradi, Tóthfalussy Károly máramarosszigeti és Sófalyv aradi küldött. Végül Bartolffy elnök indítványára olyan értelemben határoz egyhangulag a közgyűlés, hogy az ismertett memorandumokat, az öt pontból álló határozati javaslatot az ősszel összeülő parlament megnyitása után nagy demonstráló küldöttséggel terjesztik az illetékes minisztériumok elé és azok pártfogolása végett megkérlik az orsz. képviselőket is.

A gyapjuminősítő intézet igazgatója. A földmivélségi miniszter Kovács Imrét, az országos magyar királyi gyapjuminősítő intézet igazgatóját ideiglenesen megbízta ugyanezen intézet igazgatói teendőinek ellátásával.

Országos kertészeti kiállítás Budapest. Az „Országos Magyar Kertészeti Egyesület” József főherceg védnökségével október hónap 11—19. napjain rendezendő országos kiállításán nagy számban fognak résztvenni a kertészeti és mezőgazdasági egyesületek, gazdakörök, szövetkezetek és községek is, melyek gyűjteményes csoportban fogják bemutatni vidékük gyümölcs-termései eredményeit. Előnyben részesülnek azon gyűjtemények, amelyek a nagyban termesztett fajtákból állítanak össze. Bejelentéseket szeptember 1-ig fogad el a kiállítás titkári irodája (Budapest, IV. Sörház-ütcza 3.), mely kívánatra megküldi a kiállítás részletes tervezetét is.

A közgazdasági tanfolyam előadásai. Az első előadást ma Gaul Károly m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatója tartotta német nyelven Magyarország faiparáról. Ismertette a fatermelési viszonyokat, amelyek kedvező voltának köszönhető, hogy faiparunk oly szépen fejlődött. Tárgyalta parkett- és hordógyártásunkat, az asztalosipart, amely nálunk a legfejlettebb iparok közé tartozik, továbbá a hajlított butorgyártást. A rendkívül érdekes előadást nagy tetszéssel fogadták. Ezután Rejtő Sándor műegyetemi tanár előadását felolvasta dr. Rejtő Gyula a magyar textiliparról francia nyelven. Az előadás vázolta a textiliparunk történeti fejlődését, jelenlegi állását, majd pedig az egyes nagyobb textilgyárunkat ismertette vetített képek kíséretében. Végül Vigh Albert iparoktatási főigazgató a magyar ipari szakoktatásról tartott német előadást. Érdekes képet adott az iparoktatás történetéről, amely nálunk a XIII század kolos-toraiiban kezdődött. Azután ismertette az egyes ipariskolai fajtákat, majd statisztikai adatokat közölt az egyes ipariskolák látogatottságáról. A hallgatók ezt az előadást is nagy érdeklődéssel kísérték. Tizenkét órakor a tanfolyam hallgatói részére az Uránia színházban előadást tartottak a Balatonról. Délután a tanfolyam hallgatói megnézték a műegyetemet, az állami női ipariskolát, az állami felső ipariskolát és Thék Endre butorgyárát.

A Bányászati Egyesület közgyűlése. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület szeptember hó 21—22-én Budapestben tartja meg az idei rendes közgyűlést. Az első napon az igazgató-tanács és a választmány ülészik, majd ismerkedő estély lesz, szeptember 22-én, vasárnap, délelőtt 9 órakor kezdődik a közgyűlés, amelynek tárgysorozatán a jelentések bemutatásán kívül előadások és felolvasások szerepelnek. Déli két órakor díszbeled lesz, másnap, hétfőn pedig kirándulásra mennek a nagygyűlés tagjai.

Pénzügyi vezérkar. Említést tettünk már arról, hogy Németországban furcsa pénzügyi intézmény van készülöben. A híres Hansabund vezetője, dr. Rieger titkos tanácsos, a pénzpiac tekintélyes vezető embereivel olyan szervezetet akar létrehozni, amelynek az volna a hivatása, hogy a hadikészlet pénzügyi tranzakcióiról gondoskodik és a mozgósításokkal és háborúkkal kapcsolatos pénzügyi műveleteket előkészítse és lebonyolítsa. Ez a szervezet karöltve dolgoznék a katonai vezérkarral és a tárgyalások az illetékes katonai személyiségekkel is folyamatban vannak. A katonai személyiségek azt kívánják, hogyha a szervezet, amely különösen a császárnak tetszik, létrejön, ez mint a hadügyminisztérium egyik intézménye létesüljön és tagjait hivatali eskü kösse titoktartásra. A napokban került nyilvánosságra ennek a különös tervezetnek a gondolata és ugy illetékes helyeken, mint a nagyközönség körében tetszéssel fogadták. Egyelőre természetesen csak még az alapvető tárgyalások vannak folyamatban, de abból a körülményből, hogy a császár óhajtja a terv megvalósulását és hogy a hadügyminisztérium és a pénzpiac terjesztésében személyesen tárgyalnak róla, biztossá teszi, hogy mint a fentebb említett, a biz-

Sorsolás. A Magyar Jelzálog Hitelbank kamatozatlan nyereménykötvényeinek sorsolása f. hó 25-én, délután 2 órakor fog a bank helyiségeiben kir. közjegyző jelenlétében megtartatni.

Egy bizományos inzolvencziája. A gabonakereskedők hitellezői védgyűlésében Mauthner Ödön tőzsdeügynök ma délelőtt bejelentette, hogy fizetési kötelezettségeinek nem tud eleget tenni. A gabonátörsdén a hír nem keltett nagy föl-tűnést, mert már tegnap délután beszéltek róla, hogy Mauthner be fogja jelenteni fizetéseképtelenségét. Mauthner bukását különösen a tengeri rohamos áremelkedése okozta. Tartozását 120—150 ezer koronára becsülik.

Osödök. Budapest: A kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél Név Samu és fia műszaki cikkek gyártásával foglalkozó váci bei. cég ellen. Bejelentési határnap október 1. — A kir. kereskedelmi és váltótörvényszéknél Dózsa Ármin kereskedő (VII. Király-ütcza 33. sz.) ellen. Bejelentési határnap szeptember 30. — A vidéken: A szabadvai törvényszéknél Strassburger János ellen. Bejelentési határnap október 1. — Ugyanott. Geiger Jenő és Geiger Béla ellen. Bejelentési határnap október 17. — A győri törvényszéknél Vogl és Geiger Béla ellen. Bejelentési határnap október 16. — A nagyszabonyi törvényszéknél Gruninger Vilmos kereskedő ellen. Bejelentési határnap október 31.

A Kolozsvár—torjai vasutat nem engedélyezték. Tudvalevő, hogy Torda városa, amelyet csak egy vicinális köi össze a budapest—kolozsvár—brassói fővonallal, azzal a kérelemmel fordult a kereskedelmi kormányhoz, hogy létesítsen közvetlen összeköttetést egy új vasut megépítésével a következő vonalon: Zilah—Kolozsvár—Torda—Marosvásárhely—Székelyudvarhely. Egyben kérte a város a mostani vicinálisnak elsőrangusítását. A kereskedelmi minisztérium most döntött a kérelem dolgában és a várost elutasította, amit azzal indokolt, hogy egyrészt Torda városának még nincs megfelelő nagy forgalma, másrészt a mai pénzügyi viszonyok sem engedik meg ezt a nagy építkezést.

Bosnyák pályázat. A bosnyák országos vasutak igazgatósága pályázatot ír ki az 1914. évben a vasutaknál szükséges különböző anyagok, nevezetesen építési anyagok és épületrészek, világítási, fűző, tisztogató és kenőanyagok, gépekhez és kocsikhoz szükséges pótalkatrészek, vas- és fémáruk, testelek és egyéb kémiai anyagok, szijgyártó és kárpitos kellékek, kaucuk, bőr- és textilárak, tömlők üvegáruk és egyéb szükségleti cikkek beszerzésére. A részletes pályázati feltételek tekintetében a Magyar-Bosnyák Gazdasági Központi irodája (V. Rudolf-rakpart 9. sz.) készséggel ad az érdeklődőknek felvilágosítást.

Felölös szerkesztő
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó tulajdonos:

Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMAND

TŐZSDÉK

Gabonatőzsde

Budapest, augusztus 19. Noha már nagyon itt volna az ideje, hogy minden egyéb tényezőnek figyelmen kívül hagyása mellett, első sorban a készrügabona kereslete és kínálata közötti viszony szabja meg a gabonárákat, mégis, még mindig az időjárás nértékadó az áralakulásra, mert a spekuláció még mindig azon a nézeten van, hogy esős idő sokat árt a még asztagokban kinlevő gabonának. Ebből a feltévből kiindulva, ha esik az eső vagy ha a vidékről esőhírek érkeznek, szilárdul az irányzat, ha pedig szép idő van, rögtön lanyhul az üzlet. Ma is így volt. Mivel reggel szép idő volt, lanyhán és a tegnapi zárlatnál alacsonyabb jegyzésekkel indult meg az üzlet. A forgalom folyamán aszerint változott az irányzat, miként vagy borult vagy pedig derült az égboltozat, nagvobbarányu üzlet is csak szűk keretben ingadozta. Az októberi buza 3 fillérrel a tegnapi zárlaton alul 11.46 koronán indult, előbb 11.44-ig gyöngült, aztán 11.50-ig javult és zárlatkor 11.47 koronán maradt. Az áprilisi buza 11.95 és 12.— korona között, az októberi rozs 8.85 és 8.91 között, az októberi zab 8.27 és 8.34 között, az augusztusi tengeri 8.27 és 8.33 között, az utitengeri 7.60 és 7.54 között ingadozott.

A készrügabonán elkölt:

Buza Tiszavidéki: 500 q 80 k 23.20 K, 100 q 80 k 23.25 K, 500 q 79 k 23.45 K, 800 q 79 k 23.10 K, 1000 q 79 k 23.25 K, 400 q 79 k 23.30 K, 400 q 79 k 23.40 K, 160 q 79 k 23.40 K, 600 q 79 k 23.40 K, 1000 q 78 k 23.40 K, 200 q 78.5 k 23.10 K, 1000 q 78 k 23.20 K, 400 q 79 k 23.— K, 2000 q 78.3 k 23.40 K, 1000 q 78.3 k 23.40 K, Fejérmegyei: 1000 q 79.5 k 23.10 K, 500 q 78 k 23.— K, 100 q 78 k 22.90 K, 100 q 78 k 23.— K, 300 q 78 k 23.05 K, 200 q 78 k 23.— K, 300 q 76 k 22.50 K, Pestvidéki: 150 q 81 k 23.90 K, 100 q 79 k 23.20 K, 200 q 80 k 23.50 K, 300 q 80 k 23.30 K, 300 q 79.8 k 23.15 K, 700 q 79.8 k 23.35 K, 150 q 79.5 k 23.20 K, 1200 q 79 k 23.20 K, 150 q 79 k 23.50 K, 100 q 79 k 22.75 K, rozsos, 300 q 78 k 23.10 K, 200 q 77.5 k 22.70 K, Felsőmagyarországi: 800 q 79 k 23.10 K, Bánsági: 5000 q 77.5 k 22.95 K, 5000 q 77.5 k 22.95 K, 4000 q 77.8 k 23.10 K, Bácskai: 4000 q 79 k 23.50 K, 3800 q 78.8 k 23.45 K, 500 q 78.5 k 23.10 K, 500 q 79 k 23.35 K, 4060 q 78 k 23.20 K, 4000 q 78 k 23.15 K, 1000 q 78 k 23.— K,

2800 q 78 k 23.30 K, 3000 q 79.4 k 23.40 K, Rozs: 100 q 17.— K, 300 q 16.95 K, 800 q 16.95 K, 200 q 16.90 K, 500 q 17.— K, 100 q 16.95 K, Zab új: 100 q 17.50 K, 300 q 16.60 K, 100 q 17.50 K, 400 q 16.80 K, Zab ó: 200 q 17.80 K, Tengeri magyar: 200 q 17.— K, 300 q 17.05 K.

A határidőpiacra költetett délelőtt:

Buza október 11.46—47—44—50, Buza április 11.97—98—95, Rozs október 8.90—85—91, Zab október 8.28—27—34, Tengeri augusztus 8.32—33—31, Tengeri május 7.60—54—60.

Zárlat 1 órakor:

Buza október 11.48—49, Buza április 11.96—97, Rozs október 8.88—89, Zab október 8.31—32, Tengeri augusztus 8.28—29, Tengeri május 7.56—57.

Értéktőzsde

Budapest, augusztus 19. A német császár pohárköszöntőjének békés részletei igen jó hatást tettek a mai tőzsdére. Hatása az előtőzsdén is megvilványult. Nem úgy a bécsi piacon, ahol a helyzetet nem tartják kedvezőnek és ezért az arbitrázs utabbi eladásokat eszközölt. Az értékek ennek folytán a legminimálisabb forgalom keretében 2—3 koronás árlanyhulást szenvedtek. A zárlat felé híre járt, hogy Törökország a legrövidebb időn belül megüzeni Bulgáriának a határát. Erre aztán a kontremin eladások és az amugy is teljes üzletelenség az árnyit még jobban leszorította. A zárlat a napi legalacsonyabb áron maradt. A készrügabonán a Salgótarjáni részvény 3—4 koronával gyöngült. A járadékpiacra kellemetlen fellünnést keltett a 4 százalékos Magyar koronajáradék 10 filléres áresése. A déli tőzsde irányva, hasonlóan az előtőzsdéhez, igen tartózkodó volt, amit még fokozott a holnapj ünnep és a külföldi lanyha jelentések, melyek a spekulációt visszatartották minden üzleti tevékenységtől. Az értékek alig változtak, a forgalom minimális volt. A készrügabonán az Atlantica-részvény volt a kereslet tárgya. A járadékpiacra tovább lanyhult a 4 százalékos Magyar koronajáradék és 81.70 korona maradt.

Az előtőzsdén költetett: Magyar hitel 821.75—823.35, Per kor. 81.75—81.80, Magyar bank 546.50—548.75, Leszámitoló 515.25—515.50, Rima 706.50—708, Közuti vasut 632—633.25, Városi villamos 355, Salgó 769.—

A déli tőzsdén költetett: Magyar hitel 821.50—822, Per kor. 81.77%, Hazai bank 285, Magyar bank 547.25—548, Mercur 274, Rima 706—706.75, Közuti vasut

631—632.25, Déli vasut 128.75—129, Államvasut 704—704.50, Viktória gőzmalom 1500, Általános köszémb. 1055, Phöbus 157, Subser 125.

Utótőzsde: Osztrák hitel 625, Magyar hitel 822, Leszámitoló 515, Jelzőalag 420, Rima 706, Államvasut 704.50, Városi villamos 354.50, Közuti vasut 631.50, Magyar bank 547.50.

Üzleti tudósítások

Tojátőzsde, Augusztus 19. Tiszavidéki: eredeti 90—92 K, kosáraru (14½—15 darab 1 K) átszámítva 96—99 K, Irányzat: szilárd. Megjegyzések: Áruhiány: Bécs szilárd, Berlin szilárdabb, London változatlanul kedvező.

Kőbányai sertésvásár, Augusztus 19. Hizott sertésárak Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felül) 132—133 fillérig, Fialat közép (páronként 251—320 kgr.) 134—138 fillérig, Közép (páronként 240—280 kgr.) 144—146 fillérig. — Sertéslétszám: augusztus 17-én volt készlet 43.645, 18-án felhajtott 137 darab, 18-án elszállított 418 darab, 19-ére maradt készlet 43.364 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan.

Bécsi sertésvásár, St. Marx, augusztus 19. A mai vásárra 14.310 darab sertés és pedig 8815 darab magyar és 5495 darab lengyel sertés hajtott fel. Árjegyzések: elsőrendű nehéz (hakonvi) sertésekért 126—128 fillérig, szedett sertésekért 127 fillérig kilogrammonként. Előszuliban, levonás nélkül. Az irányzat szilárd, Az árak 6—8 fillérrel kilogrammonként emelkedtek.

Kivonat a hivatalos lapból

— Augusztus 19. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Szuchy János m. kir. központi telekhivatali és Oertzen Ottó budapesti kir. törvényszéki telekkönyvvezetőket, jelenlegi alkalmazásuk helyén, a VIII. fizetési osztályba sorozott telekkönyvvezetőkké;

a kereskedelemügyi miniszter Czeiner József adóhivatali szolgát és Hegedüs Géza napibéres kisegítő szolgát a m. kir. szabadalmi hivatalhoz hivatalsszolgákká nevezte ki.

Áthelyezések. Az igazságügyminiszter Haupt Gusztáv gyulafehérvári kir. törvényszéki bírót, saját kérelmére, járásbírói minőségben a szászvárosi kir. járásbíróshoz, Erényi József pécsvárad kir. járásbíróshoz, Borsay Aladár sárkányi és Gáspár Pál nagyállói kir. járásbíróshoz irnokokat kölcsönösen áthelyezte.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA RICHEBOURG EMIL

167

Luczián egészen büszke volt a bizalomra, melyet Mollin Elek belé helyezett. Ez saját szemében emelte őt s nemes büszkeséggel töltötte el. Most Elek mindent követelhet tőle; mindig készen állott a jót, mit vele tett, önfeláldozó odaadással megérdemelni.

XXXVI.

Egy negyedóra telt el, míg Mione ismét megjelent; az éppen bevégzett levél kezében volt, Luczián gyorsan felkelt.

A fiatal leány közeledett felé: — Uram, — mondá — Mollin Elek ur e levélben azt írja nekem, hogy ön Ramel György utánítvány és hogy ön utána Bretagneba megy.

Luczián meghajtá magát.

— Mikor utazik el?

— Ma este, vagy holnap reggel, kisasszony.

Mione sóhajtott.

— E levél Ramel György urhoz van címelve, — folytató — önre bízom.

— At fogom adni mesteremnek és nem fogom elmulasztani neki megmondani, hogy oly szerencsés voltam önt látni és egy pillanatig önnel beszélni. Nincs semmi mondani valója, amit vele szóval kellene közlenem?

Mione nyájasan mosolygott és egyszerűen felelé: — Levelemet olvasni fogja.

Luczián megbízatása véget ért és visszavonulhatott volna, azonban mozdulatlanul, zavartan állott Hermione előtt, ki figyelmesen szemlélte és nem gondolt arra, hogy bucsut vegyen tőle.

— Kisasszony — szólalt meg Luczián, merészebbé lévén. — Ön engem e pillanatban úgy néz, mint én az imént néztem önt, mikor Mollin Elek ur levélét olvasta, nem emlékszem, hogy arcvonásaim valakire, akit ön ismert?

— De igen, uram, igen és gondolkodom...

A fiatal ember arca derűs lett. — Szívesen megmondtam nevémet, — felelé — de talán már elfelejtette.

— De hát hogy hívják?

— Luczián.

— Luczián? — ismétlé Mione gondolkozva.

— Morel Luczián.

— Luczián, Luczián, testvérem! — kiáltá Mione magánkivül. — Hogyan, ön az? Te vagy, te vagy? ... Mily meglepetés! Hogyan, te megismertél és semmit se szóltál?! Kiszasszonynak szólítottál! Azt hiszed tehát, hogy gyermekkoromra nem emlékszem többé? Nem ugyanazon tej táplált bennünket? Nem ugyanazon egy bölcsőben aludtunk egymás mellett?

Lucziánt elragadta öröme és Mione karjaiba sietett. ... Sokáig tarták egymást mint testvér és nővér átölelve.

Aztán Luczián ismét megszólalt: — Ön tehát most boldog, szüleit feltalálta?

— Nem, — felelé Hermione — szüleimet, kiket egyébként nem is kerestem, nem találtam fel; az ő dolguk, hogy feltaláljanak, ha feltalálni akarnak.

— Morillon nevelőatyám neve, kit éppen úgy szeretek, mintha igazi atyám lenne. — És gyorsan emondta Mione emlőtestvérenek, hogy miként találta őt Morillon Ambrus az auxonnei uton, az erdő közepén, már csaknem halálukba és hogy lett az ő leánya.

De az idő gyorsan telt és már feltizenegyet ütött. Daczára az öröme, melyet Mione jelenlétében érzett, Lucziánnak nem lehetett megfeledezni arról, hogy Mollin Elek várja. Bucsut vett a fiatal leánytól, azonban megígérte, hogy ismét meg fogja látogatni, mihelyt Bretagneból visszatér.

Körülbedül tizenkét óra volt, mikor Mollin Elek, ki az ablaknál türelmetlenül tekintgetett Lucziánra megpillantotta, amint elfutott a ház elől, és elizzadva szaladt a ház felé.

— Talán nem érhetett célt? — kérdezé magában a költő. Minthogy a fiu nem jött vissza oly hamar, mint ahogy ígérte, Elek attól tarthatott, hogy Morillon nem engedte meg Mionének a György számára kért levelet megírni. De mihelyt küldönczét az ajtónál látta, megnyugodott. Luczián sugárzó tekintete, az öröm, mely szemében tükröződött, kétségkivülvé tették előtte, hogy fiatal barátja a reá bízott feladatot sikerrel megoldotta.

— Hát okos dolog ez, magadat ennyire kifárasztani? — mondá Elek félig jóakaró, félig dorgáló hangon. — Hiszen egészen elizadnál, lelkenedzel, alig tudsz lélekzetet venni.

— Az egész uton szaladva jöttem, hogy gyorsabban itt legyek.

— Hát sokáig maradtál Morillonnál?

— Igen, Mollin ur, tovább, mint gondoltam, a kisasszonnyal beszélgettem.

— Ugy?!

— Elmondom önnek.

Luczián fulladozva követte Eleket szobájába és zsebkendőjével törölgette arcát.

— Ugy látszik, szomjas vagy, — mondá a költő — akarsz valamit inni reggeli előtt?

— Nem, — felelé Hermione — szüleimet, s elfuladtam, ennyi az egész, most már kifuttam magamat.

— Itt a levél?

— Itt van — felelé Luczián, a levelet Eleknek átadva.

— Igen jól van — szólott a költő mosolyogva.

— A boríték le van pecsételve.

— Ugy kell lennie: nekem nem kell tudnom, hogy mit ír Morillon kisasszony Ramel Györgynek. Nekem csak a levél kell, az meg van s én elégedett vagyok.

A borítékra Hermione csak ezt írta: Ramel György urnak.

Elek a levelet az íróasztalra tevée, aztán kevés vártatva kérdezé: — Nem volt hon Morillon ur?

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK:

Budapest, szerda, 1913 augusztus 20.

Népopera

VIII., Tisza Kálmán-tér.

Délután 3 óraker
Méréselt helyárakkal:

Gyerünk csak

Látványos revü 7 képen. Irta: Dr. Bódi Izor és Mérei Adolf. Zenészműveket: Zerkovitz Béla és Barna Izso szerelte.

Személyek:
Graun Lipót Nákeres Horthy S.
yelli a leánya Faludi B.
szaniszló Ujvári Lajos
Edm. detektív Fehér Arthur
Poli, újságíró Marostfy L.
Pánev Danasófi Csalmakosi
szusza a felesége Vörös Ily
Jóska, a szobalincér Pázmán F.
egy hercegnő Földes Irén

Este 8 óraker
Rendes helyárakkal:

Ugyanez

Budapesti Színház

Aréna- és István-ut sarak

Délután 3 óraker
Méréselt helyárakkal:

Nulla úr

3 felvonásban. Irta: Lavault Pál és Monéy Eon. Fordította: Góth Sándor.

Személyek:
Kastel Pomery herceg Kornay R.
acion Turányi L.
bourdine M. Fraknóy
quaille, doktor Sarkady A.
sorgette Feld Irén
oulard Tanay Fr.
arabonfle Szathmáry I.
ouillon Kiss Miklós
bourdin Székely K.
omme, detektív Vásárhelyi P.

Este 8 óraker
Rendes helyárakkal:

Az éjjeli ügyvéd

3 felvonásban. Irta: Feld Mátyás. Zenéjét szerelte: Schütt Walter.

Személyek:
Dr. Pióca Pál Kiss Miklós
Lajza, neje Boris Bianca
Dr. Manlicherné Szathmáryné
Bernardi Sarkady A.
Ella, neje Arló Ilonka
Csalogány Sári, Pallay Rózi
Róka, újságíró Székely K.
Mici, szobalány Jancsó Lenke
Faci, szakácsné Mérey Böske
Virágáros leány Hajnal Tusi
Vall, Várady Joán
Pereno, inasa Komoly B.
Műfesszer Isidor Parányi
Sára Dellino

Vígshízház

V., Lipót-körút.

Este 8 óraker.
Rendes helyárakkal:

A folvaj

Színmű 3 felvonásban. Irta: Henry Bernstein.

Személyek:
Lagardes Raymond Balassa
Isabelle P. Gazsi M.
Lagardes Fernand Tanay
Voysin Richard Góth
Marie-Louise G. Kertész
Zambault Szerémi

Magyar Színház

VII., Izabella-tér.

Délután 3 óraker
Méréselt helyárakkal:

Sárga lilium

Vidéki történet 3 felvonásban Irta Bró Lajos.

Személyek:
A nagyherceg Törzs
Thurzó Viktor Z. Molnár
Hessen Frigyes Pothó
Illésházy István Vándori
Basarcsy András Tarnai
Katalnay, ezredes Gere
A primadonna Csataj
Dr. Peredy Papp
A huga Gombaszögi
Dr. Asztalos Kertész
Bokor Adolf Vágo

Este 8 óraker
Rendes helyárakkal:

A farkas

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferencz.

Személyek:
Dr. Kelemen Törzs
Vilma, a felesége Gombaszögi
Szabó György Csorost
A kegyelmes asszony Gerő Ida
Ritterné Bera Paula
Miklós hadnagy Vándori
Zárony hadnagy Z. Molnár
Pöppinczér Körmendi
Pinczér Csizsér
Italos Földvári
A titkár Rothey
Miczike méltóságos Csataj J.
Janika Lakos Edith
Egy lakó Zala K.
Alföldi
Kissasszony Zala K.
Szakácsné P. Tárnok

A nm. vallás- és közokt. min. elismerő leirattal kitüntetve

Dr. BATIZFALVY I. Z.

Fogorvosi intézete

Áthelyezve: **Károly-körút 10. szám alá**

VIDÉKIEK fél nap alatt megkapják műfogjaikat

Májús fogak meggyógyítása. Tartós fogtömések. Foghuzások (altatásban is). Szájpadlás nélküli műfogak, aranyhidak, koronák. Jól használható fogszorok elkészítése és elhelyezése, jótállással mérsékelt áron.

ROYAL ORFEUM

VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 31. • TELEFON 110-22

Minden este 8 óraker
a szenzációs évadnyitó műsor!!

HONEYMOON-EXPRESS

a legnagyobb amerikai színpadi szenzáció

és a többi Budapesten sohasem látott pompás új attrakció!

Jegyek elővételi díj nélkül a Royal-Orfeum pénztáránál és a városi jegy-árusító helyeken válthatók.

ROYAL SÖRKABARE

VII., Erzsébet-körút 31. szám

Ma és minden este pont éjjelkor a fényes megnyitó műsor.

A műsor **NAGY ENDRE!** szerzője:

Fellépnek: Mezei Hona, Viola Giza, Jelly Margit, Sajó, Bárony, Tihanyi, Dezsőfy, Arnyai, Gyenis, Rényi, Abonyi Irén, Ferenczy Hona, Fodor Vilma, Marc Higgins & Partner, The four Marguerites, Maud Robins, Mlle Juliette Carmencita Rollé stb. stb. — Belépődíj 1 korona. — Meleg konyha és frissen csapolt sör. Virágárusítás nincs. — Éjjelután 1 órától kezdve belépődíj nélkül: táncmulatság. — Kukó Vince zenekara.

Beketow Cirkusz

Városliget. Telefon 107-48

Ma, augusztus 20-án 2 ünnepi előadás 2

D. u. 4 óraker és este 8 óraker a nagyzerült új teljes augusztusi műsor mindkét előadásban. D. u. 4 óraker gyermekeknek fél árak. Szénzáció! **DAISY és JACK** Szénzáció! az embermájok. Az esti előadások 8 óraker kezdődnek. Jegyek elővételi díj nélkül kaphatók A NAP kiadóhivatalában VI. Andrassy-ut 29.

PÉNZKÖLCSÖN

sorsjegyekre és értékpapirokra a legmagasabb összegig

Erzsébet sorsjegy . 7.- K Olasz vör. kereszt . 35.- K
Jószív sorsjegy . 10.- K Osztrák vör. kereszt 40.- K
Bazilika sorsjegy . 20.- K Hazai sorsjegy . 90.- K
Magy. vör. kereszt . 22.- K Konvertáltjelző 130.- K

A kölcsön apró részletekben törleszhető. — Ha sorsjegyet bárhol zálogban vanak, úgy a letétjegy beiktatása ellenében a kölcsönt a fenti összegre felemeljük. — Részletfizetésre vásárolt, de még ki nem fizetett sorsjegyeket kiváltunk és rájuk fenti kölcsönt adjuk. — A sorsjegyszámokat a zálogjegyre rávezeljük. — Olesó kamat és azonnali elintézés. H. H. BEIFELD BANKHÁZ Budapest, Károly-körút 1. Alapítva: 1874.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipő-különlegességek kizárólagos elárusítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST

IV. Kigyó-tér 1. (Hirályi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-Körút 42.

DEBRECZEN

Piac-utca 44.

ZAGREB

Ilica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Az Én Ujságom

előfizetési ára:
Negyedévre K 2.50
Félévre ... K 5.—
Égész évre K 10.—
Singer és Wolfner
Andrassy-ut 16. sz.

Mai záró árfolyam	
PéNZ	ARU
365	375
590	595
176	181
401	410
3350	3400
210	215

440	450
325	327
3250	3270
240	250
500	530
70150	701
177	179
480	485

1257	1290
549	551
555	560
348	350
390	395
900	930
8000	8300
200	200
88	90
545	558
1110	1120
3675	3700
1700	1900
415	415
670	675
645	650
2650	2650
237	240
632	638
564	565
482	434
498	502
606	702
155	156
177	180

579	581
185	190
390	392
345	350
63150	632
400	410
35450	355
138	139
238	242
12850	129
1255	1295
310	320
538	538
190	200
70450	705
390	395
210	214

Augusztusi sláger-műsor!

RÓZSAHEGYI KÁLMÁN

a Nemzeti Színház tagja
Karl Edler, Sajó Géza, Lewis Douglass, Pallay Rózi, a Vígshízház tagja, Maud Hawley, Vidor Ferike, Boriss Blanka, The 3 Londons, Richard Hutter, conferencier, „A pesti ur”, „Tantalus királyai”.

Kezdeté 9 óraker

A Tabarinban: Just and Gabriella, Hocker and Davis, Elise Rozsnyai, Douglass, The 3 Londons, 3 VIII. Fobers, Mary Farrel-Lee, Rely Berté és 30 táncatrakció.

Színházak heti műsora:

Aug.	Magy. Kir. Operaház	Nemzeti Színház	Várshízház	Vígshízház	Népopera	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Főv. Nyári Színház	Uránia
21	Csűrőtörök	—	—	Nem szabad	Gyerünk csak!	Buksi	A kék madár	Nulla ur	A kis cukros	Az orosz-japán háború
22	Péntek	—	—	A telefon	Gyerünk csak!	Buksi	A farkas	Az éjjeli ügyvéd	Masamód	A mozi
23	Szombat	délután	—	Támlásszék 10. sz.	Gyerünk csak!	Buksi	Marion vétéke	Nulla ur	A aróttost	—
24	Vasárnap	délután	—	Előnéző Támlásszék 10. sz.	Gyerünk csak!	Buksi	Marion vétéke	Nulla ur	A e'nebáró	—

SZÍNHÁZAK:

Budapest, szerda, 1913. augusztus 20.

Király Színház

VII., Király-utca 71.

Délután 3 órákor

Mérsékelt helyárrakkal:

János vitéz

Daljáták 3 felvonásban: Petőfi kőltői elbeszéléséből. Irták: Bakonyi Károly. Zenéjét Heltai Jenő vezére szerezte Kacsos P. dr.

Személyek:
Kukorica Jancsi Király Ernő
Liska Percezel Sári
A gonosz mostoha Csabay J.
Strásmester Asszonyi
Bágy Raskó
A francia király Rátkay
A királykisasszony Harmath I.
Bartó, tudós Balázs I.
A tündérlány Király Ernő

Este 8 órákor.
Rendes helyárrakkal:

Buksi

Énekes bohózat 3 felvonásban. Irták: Curt Kraatz és Joan Kreen. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerezte: Jean Gilbert.

Személyek:
Villányi, földesúr Boross
Laura, a felesége Gerő Ida
Ella Lonzal Annie
Ilka Soós Margit
Lórá László Juci
Sári Pényes Anna
Szabolcs, Ella ura Raskó
Parász Pista Latabár
Bisok Király
Fotis Krácznai
Sármány Selyem
Strebinsky Erdős
Mikoláné, Pista anyja Erdel Bertá
Maris, cseléd Sáry Rózi

Uránia Színház

VIII., Rákóczi-ut 21.

Délután 3 órákor

Mérsékelt helyárrakkal:

Mesés India

Este 8 órákor

Rendes helyárrakkal:

Napoleon

Fővárosi Nyári Színház

Krisztina-körút

Délután 3 órákor

Mérsékelt helyárrakkal:

Leányvásár

Operette 3 felvonásban. Irták: Bródy Miksa és Martos Ferenc. Zenéjét szerezte: Jacobi Viktor.

Este 1/2 8 órákor

Rendes helyárrakkal:

Kozáklakodalmom

Operette 3 felvonásban. Irták: Orbán Dezső és Tábori Emil. Zenéjét szerezte Turry Peregrin.

Személyek:

Mirza Khán	Bálint Béla
Bajnári, lantos	Cseli Iván
Gr. Stawlanoff	Kovács V.
Okareff, kadét	Tábori Emil
Hajbalkul, kozák	Szigethy A.
Babakaj, paraszt	Ligetyné
Sluga, feleség	Bartók Etel
Jelja, leányka	Haller Irma
Szafflana, játszótársa	M. Mihályfy
Mandula	Vajda Alfréd
Igrures, dalnok	

Royal - Orfeum

VII., Erzsébet-körút 31.

Minden este 8 órákor legelőrangú színházi és variété-előadás.

Honeymoon-Express a legnagyobb amerikai színházi szociáció. The Sidonias; The Australian Mc. Leans; The Vinettos; Marg. Ismay & Girls; Goode & Goode; Nagy Endre mozija; Varatlan látogatás, Irták: S. Basset és M. Hennequin. Don Quijotte Fritz Grünbaum és Richard Heuberger operettje. Az esőköpönyeg, Georges Renaud bohósága. K. Solti Hermin új nő-tákkal. Virágh Jenő mint tanagrási ember és a többi attrakció.

Jegyek előveteli díj nélkül a Royal-Orfeum pénztáránál és a városi jegyárúsió helyeken válthatók.

Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ

Budapest, VII.,
Dohány-utca 37
TELEFON 59-16

Elvállal mindennemű elvámolásokat, szállítástokat valamint podgyászfuvarozást

Meghívás.

A Budapesti Kereskedelmi Részvény Társaság fólvo évi augusztus hó 29-én d. u. 3 órákor tartja saját helyiségében (Budapest, V. ker., Kálmán-u. 15. sz.) III-ik évi közgyűlést, melyre a részvénytársaság t. részvényeseit tisztelettel meghívja.

Napirend:

1. Az igazgatóság, felügyelő-bizottság jelentése a lefolyt üzleti év eredményéről.
2. Az igazgatóság által megállapított mérleg előterjesztése és határozathozatal a nyereség miként való felosztása iránt, kapcsolatban a felmentvénynek az igazgatóság, valamint a felügyelő-bizottság részére való megadásával.
3. A felügyelő-bizottság leköszönése és az új felügyelő-bizottság megválasztása.
4. Az igazgatóság kiegészítése, újabb tagok beválasztása által.
5. Esetleges indítványok.

Kelt Budapesten, 1913. év augusztus hó 18-án.
Az igazgatóság.

Kivonat az alapszabályokból:

13. §. A közgyűlésen minden személyesen vagy megbízott által megjelent részvényes 17. §-nak megfelelően általa letétemenyezett minden 5 darab részvénye után 1-1 szavazat illeti meg, de 200 szavazatnál többet, sem saját, sem meghatalmazójának nevében, sem mindkét minőségében együtt, senki sem gyakorolhat. A részvényes tekintet nélkül részvényeinek számára, csak egy meghatalmazottat nevezhet meg.
17. §. Azon részvényesek, akik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, kötelesek a társaság részvénykönyvében saját nevükre írott részvényeket hozzátartozó még le nem járt szelvényekkel együtt, legkésőbb 5 nappal a közgyűlés megtartása előtt a társasági pénztárnál letenni.

Steinhardt Mulató

RAKÓCZI-UT 63. TELEFON: József 21-16.

Teljesen átalakítva és pompás új szellőztetővel ellátva. Augusztus 16-ától estonként a fényes megnyitó műsor. Kezdeté pont 1/2 9 órákor.

9 órákor Egyszer egy eszféndőben

11 órákor Paradicsom ágyak

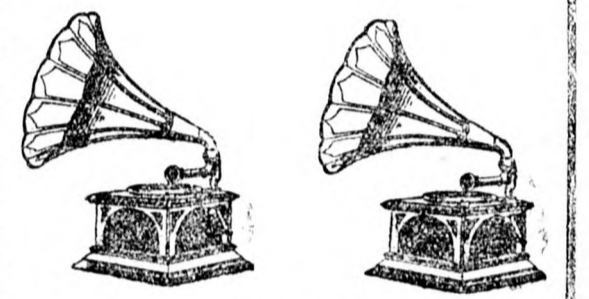
Ujdonság! Ujdonság!
A bohózatokat írták: Glínger és Taussig. Fordította: Steinhardt. Közben Steinhardt és Hunyadi új szóló műsorral, elsőrendű külföldi számok.

Éjféltől Cabaret, tánc, cigányzene reggelig. Kifőző konyha és italok. Olcsó árak.
Jegyek: 10-1-g, 8-6-ig a Mulatóban, egész nap a Hirsch-féle nagyszínházban Andrassy-ut 19 és a Hungaria-fürdő pénztáránál kaphatók.

„UJ IDŐK“
TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkesztő: HERZEG FERENCZ

KIADÓNYIVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
HEGYEDÉVEN-
KÉNT 5 KORONA

Megoldva a kérdés!

Bármely beszélőgépen Pathéfon-lemez játszható, mely tudvalevőleg a legjobb lemez, nem kopik, nem kell tü.

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.

Ujdonság: Beszélőgép, 2 hangdoboz, — 1 Pathé hangdoboz 10 drb kétoldalu lemezzel 70 korona

kizárólag
REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszertelepeén
Budapest, Király-u. 58.

Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket.

Nagy tölcéses grammophon
10 drb lemezzel 40 korona.

Fővárosi Orfeum

Waldmann Imre, igazgató VI., Nagymező-utca 17. sz.

Hans Hauser Great Roland

és 19 egyéb attrakció. — Kezdeté 8 órákor.

PAVILLON MASCOTTE

Kliemchen o Luise Prinz Péter, a beszélő kandur stb. stb. — Kezdeté 1/2 11 órákor.

WEINBERGER és FODOR

az összes sport-cikkek áruháza!

Football

cikkekben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4.

TELEFON: 113-59

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen!

EVŐESZKÖZÖK

ezüsből és alpacca ezüsből,

DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK

a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉNSZERTELEPEÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Az ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete

A magyar novellairás kiváló jelenségei érdekes mesés-zűvésű művészi stílusú színpompás novelláit tartalmazza

SZINI GYULA:

A RÓZSA-SZINŰ HŐ

Novellák (384 oldal). Ára **190**

Eddig megjelentek:

- Kóbor Tamás: Komédiák. Novellák. (426 oldal.)
- Biró Lajos: Gólya. Novellák. (448 oldal.)
- Balzac: A szarvász. Regény. Fordította Harsányi K. (387 oldal.)
- Zola: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Attila. (449 old.)
- Dikens: Két város. Regény. Fordította Bálint Mihály. (448 oldal.)
- Anatole France: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Böllény György. (320 oldal.)
- Csehov: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
- Bölsche: Szerelmem az éjszaki világban. (1152 oldal.)
- Két kötet. Tolstoj: Hadzi-Murát. Regény. Az őrágy. Elbeszélés. (374 oldal.)
- Voss Richárd: A költő és az asszony. Reg. (384 old.)
- Tóth B.: A boldogasszony der-vice. (384 old.)
- Maupassant: Egy élet. Reg. 372 oldal.
- C. F. Meyer: A barát násza és egyéb novellák. Lányi V. fordítása. 364 oldal.
- Heltai Jenő: Hét sorsos esztendő és más elbeszélések. (384 old.)
- Gellerstam: Az ősi. Reg. 384 old.)
- Őrké rejtély. Két reg. (384 old.)
- Anatole France: Az istenek szomjaznak. Reg. (384 oldal.)
- D'Annunzio: A Tűz. Reg. Ford. Lyka K. Murgor: Bohémvilág. Reg. Ford. Komor Gy. J. V. Jenzen: D'Orva asszony. Regény.

EGY-EGY KÖTET ÁRA:

190

Kiadja az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. 535

Magyar - Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság

Budapest, U., Zoltán-u. 6

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság

(Allgemeene Maatschappij van
Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM

Magyarországi
Igazgatóság
BUDAPESTEN
Kálvin-tér
Baross-utca 1.
Üllői-út 2-4. sz.
az intézet saját há-
zában. Bejárat az
Üllői-úti 4. sz. kapun

Legolcsóbb díjak az 1912.
év végén: A biztosítások
összege meghaladta a **406** millió
koronát

A Díjtartalé-
kok összege: **120,416.453 K 94 fill.**

(A viszontbiztosítások 986.499 K 14 fillérrnyi
tartaléka nélkül). Eddigi kifizetések:

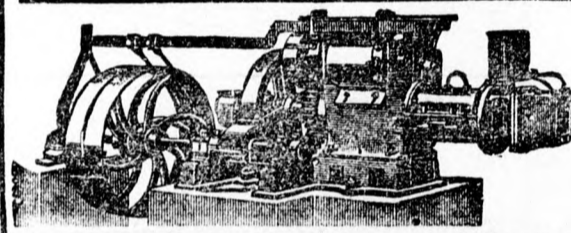
132,153.886 K 05 fill.
& biztosítottaknak.

HIRSCH és FRANK

Budapest-Salgótarjáni Gépgyár és Vasöntő Részvénytársulat
BUDAPEST, VI. Ker., Aréna-ut 130. szám
KÜLÖN OSZTÁLY:

téglagyári gépek.

GYÁRT: Falitégla és cserépsajtókat, téglagyártó- és agyagmeg-
munkáló gépeket legújabb és legjobban bevált szerkezetekben.

Elvállalja anyag-
vizsgálatok kiví-
telét és teljes
téglagyári telepek
létesítését.
Tervek és költség-
vetések díjtalanul.
Elsőrangú referen-
ciák.

A Nemzeti Balesetbiztosító Részvénytársaság

Egyénekenkénti-, élet-
hosszigliani vasuti-
és utazási-baleset-
biztosítás

Szavatossági biztosítás

Gyermek-
balesetbiztosítás
díjvisszatérítéssel

Temetkezési
segélybiztosítás

Budapest, VI., Andrassy-ut 45. (saját palotájában)

Igazgatóság: ormodi Ormody Vilmos elnök, Balaban Adolf, dr. Beck
Lajos, budai Goldberger Berthold, Knote Manfred, Pásztor
Zsigmond, Nyitrai Zsigmond, Thieme Károly, Weisz Fülöp.
Felügyelő-bizottság: Róna Márk elnök, dentai Gomperz Emil,
dr. Havass Rezső, baranyavári dr. Ullmann Pál.
Freud Mór ügyvezető igazgató, Szemes Mór ügyvezető igazgató
helyettes, Bernáth Andor aligazgató.

A társaság olcsó díjtételek ellenében elfogad egyénekenkénti
balesetbiztosításokat, utazási biztosításokat, vasuti balesetek
ellen való biztosítást az élet egész tartamára, egyszeri díjzár-
tással, gyermekbaleset-biztosításokat, a befizetett díj visszatéríté-
sével; temetkezési segélybiztosítást (népbiztosítás) heti és havi
díjzárattal; biztosítást nyújt ipar- és gyárvállalatok tulajdono-
sainak; ház- és állattulajdonosoknak, orvosoknak, gyógy-
szerészeknek és állatorvosoknak a törvényes szavatosság esetére,
valamint kerékpár- és autómobil-tulajdonosok szavatossági
kötelezettségeire. Elfogadja továbbá a magy. kir. államvasutak
és cs. kir. szab. kassa-oderbergi vasut tisztviselőinek, nem-
különben az összes vasuti és hajózási alkalmazottak balesetbizo-
sításait, kedvezményképp havi díjzárattal mellett hivatalos levo-
nással is.

Kívánatra prospektust küld és készséggel ad felvilágosítást az
igazgatóság és minden nagyobb városban lévő képviselőség.

Biztosítéki alap
6.003,947.85 K

Befizetett részvénytőke
2.000.000 K

usztus 20.

Aulató

N: lószel 21-16.

zstókkal ellátva.
megnyitó műsor.
r.

fendőben
zak

Ujdonság!

ditotta: Steinhart.

rral, elsőrendű kül-
gánczok reggeli-
cső árak.

a Hirsch-féle nagy-
száránál kaphatók.

ADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI.
ANDRÁSSY-UT
5. SZÁM. ÁRA:
EGYÉNEKEN-
KÉNT 5 KORONA

erdés!

játszható, mely
k, nem kell tü.

minden gépen
mezz játszható.

hangdoboz. —
doboz 10 drb két-
70 korona

HÁLY

lepén

58.

jegyzéket.

ophon

rona.

UM

190

Novellák. (424
ak. (448 oldal.)
ny. Forlitta
scál orvos-
d.) Dikens:
nt Mihály. (448
guinek szí-
y. (320 oldal).
más novel-
em az étek
l. Tolsztoj:
g. Elbeszélés.
kötő és az

EGY-EGY
KÖTET ÁRA:

190

UM

190

UM

190

UM

190

UM

190

UM

190

UM

190

UM

190

UM

190

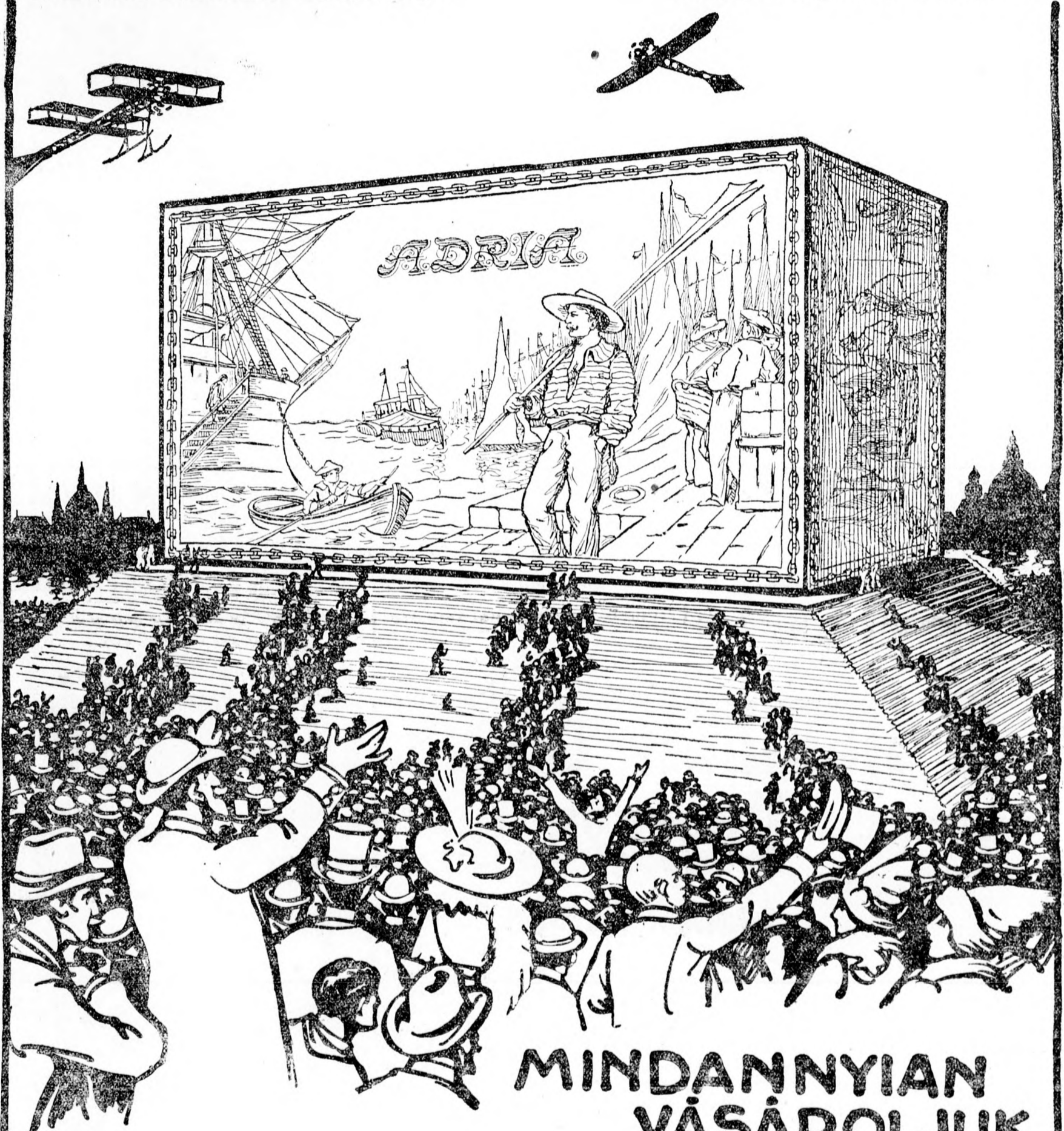
UM

190

UM

RIGLER JÖZSEF EDE

DAPIRNEMÜGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG BUDAPESTEN
VI. RÓZSA-UTCA 55.
V. ERZSÉBET-TÉR 19. IV. EGYETEM-TÉR 5-6

MINDANNYIAN
VÁSÁROLJUK
AZ **ADRIA** CSONTLEVÉL
PAPIROST!

Szerda
C
F
Dr
Rendel
ten, Ká
The
kerékpárokhoz
pedálokot, lán
vetkeztében m
lyon leszáll
LÁNG
Budapes
Fikoztete
Margit-körut 6.
Mitheny a H
évből majd n
könyvtelnek v
Divatos Premi

Országos Magyar Vasutas Takarékpénztár ~ Részvénytársaság ~

Budapest, V., Váci-körút 22.
(Saját ház)

TELEFON:
12-08 és 129-39

Alaptőke

3.000,000

korona

Fióktelepek:

Arad · Miskolcz · Nagyvárpad · Szeged

FÉRFIAK nemi bajait

hugyszervi bajokat, syphilit, önfertőzéstől származott idegbajokat, különösen pedig a **férfigyengeség** (impotencia) **makacs alakjait**, melyek már más kezeléssel dacoltak, meglepő eredménnyel gyógyítja racionális kombinált módszerével, számos évi gazdag tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI

szpecialista, kórházi orvos (a nemi betegek osztályán). — Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. — Levelekre díjtalan válasz. — Kívánatra gyógyszerek.

Rendelés: 9-3, este 5-7-ig. Budapest, Rákóczi-út 5a. (Lépcsőházi bejárat)

Minden könyvárusnál kapható!

SZEGEDI SZAKÁCS KÖNYV

Tizenegyedik javított kiadás
Ára köve
5 kor.
IGAZI MAGYAR KONYHA
EZERNÉL TÖBB ÉTELKÉSZÍTÉSI
UTASÍTÁSSAL.

Megjelent az ATHENAEUM Irodalmi és nyomdai részvénytársulatnál, Budapest, VII., Rákóczi-út 54.

AUSTRO-AMERIKANA

37 Oceángőzös Trieszt. 37 Oceángőzös

Rendszeres személy- és árujratok az északamerikai Egyesült Államokba és Kanadába, Görögország, Olaszország, Északafrika és Spanyolország érintésével

Triesztből New-Yorkba és Kanadába a „Kaiser Franz Joseph I.” és a „Martha Washington” pompás kettősosavaru gőzösökkel.

Az átkelés az Oceánon Gibraltártól New-Yorkig mindössze 7-8 nap. Az előző 6 napos ut Gibraltárig az Adriai- és Földközi-tenger gyönyörű tájkán át vezet és ingyenes kéjutazás számba megy, mert az egész ut nem kerül többbe, mint az egyszerű oceánátkelés.

Üdülő és kéjutazások a Földközi-tengeren.

Kizárólag kajütutasok felvétele a délamerikai vonalakra, Argentina, Brazília.

Felvilágosításokkal szolgál az „AUSTRO-AMERIKANA” irodája Budapest, VII. ker., Thököly-út 2/a szám.

A keleti pályaudvar indulási oldalával szemben

GUMMI
halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatankint 2., 4, 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucatnál 20% engedmény.
Mintagyűjtemény 12 darab különböző finom óvóer 4 K.
NAKIRA
10rv. védett valódi indiai peragummi férfi különlegesség tucatja 12.- kor, 3 tucatnál 20% engedmény.
Uterus-Spray női különlegesség 14.- korona. Pess. Oculus, orvosi roulettó 5-10 koronák Bide 10.- korona Irrigátor 3.- korona és felette.
Részletes, ábrás árjegyzéket ingyen, bérmentve és titoktartással küld a
Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII. ker., Rákóczi-út 32.
(A Bókus-kórházzal szemben.)

Az egész világot uráló eredeti

The Champion

kerékpárokat dupla harnagsap-
págyval és szabadonfutóval, 3 és
5 évi jótállással, minden árrel-
emelés nélkül, szigorúan az eredeti
gyári árakon havi 10 és 15
koronás részletre adjuk és

kerékpár-alkatrészeket
az egész világon létező összes
kerékpárhoz, külső és belső gummikát, csengőket, lámpákat,
pedálokat, láncokat, konuszokat és csészéket óriási forgalmunk kö-
vetkeztében minden lezállított nagybani eredeti gyári áron szállítunk
vidékre is bérhová

LÁNG JAKAB és FIA kerékpár- és alkatrész nagykereskedők
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Fióktelepek: VI., Andrássy-út 55. Saross-tér 4. és Budán, II., Hargit-körút 6. Díszárjegyzék 1300 képpel ingyen és bérmentve.

Mint hogy a Helikal Premier kerékpárokkal az utolsó két évben majd nap-nap után renkívül sok kellemelenségünk voltak, könytelenek voltunk a kerékpárok forgalmában az utolsó két évben a Helikal Premier Special kerékpárok daraja 90 korona. Helikal Premier kerékpárok 120 korona.

Mendelovits Adolf asztalos-mester

TELEFON
JÓZSEF
949

Czímre
vigyáznl
tessék !!

Román-szifü ebédlő, leg-
jobb kivitelű hálószoba
és uriszoba olcsó ár-
ban eladó. — Ugyanott
konyha és előszoba butor

Budapest VIII. **25.**
Népszínház-u.

The advertisement is enclosed in a decorative rectangular border with ornate scrollwork at the top and bottom. At the top center of the border is a small crest featuring a face. The word "CHOCOLAT" is written in large, stylized, outlined letters across the top. In the center, a knight in full plate armor is depicted riding a horse. The knight wears a helmet with a large, bushy plume and holds a sword. The horse is also adorned with decorative elements, including a large plume on its head and a patterned saddle with tassels. At the bottom of the border, the name "GERBEAUD" is written in large, outlined letters. Below the name, a small decorative banner contains the text "FONDÉE EN 1858".

CHOCOLAT

GERBEAUD

FONDÉE EN 1858

Szerda

Ar

TÖK

50

kir. bel-
miniszte-
számu.
kedelen-
1110/189
tosítéku
A
5000 és
és félév
vannak
A
kül bev

Z.
sorsolju
nás nél
hat hóv
betéti k
A
t.-c. ért
vény elő
képezi t
sága: 42
elhelyez
E
pedig al
szavatol
A
leteinket

A

szor
nyitg
lyét
uj
szük
megh
a vag
mazi
Min
alap
nyuj

a va
hátra
megs
gyon
men
vagy
köles
lamo
alapi
fekte
egy
lehet

tositá
és a

lalta
nehé
mény
kor a

Aradi Polgári Takarékpénztár R.-T.

◆ Részvénytőke: 7.200.000 korona
Tartalékok: 3.028.000 „ ◆

**Tőkebefektetésre ajánljuk intézetünk
5%-os zálogleveleit.**

Zálogleveleink a m. kir. pénzügyminiszterium 26.992/1891. számú, a m. kir. belügyminiszterium 26.101/1891. számú, a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium 997/1891. számú, a m. kir. igazságügyminiszterium 13.152/1891. számú, a m. kir. honvédelmi miniszterium 18.052/1891. számú, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium 1808/1908. számú és a cs. és kir. hadügyminiszterium 1110/1893. számú körrendelete értelmében m. kir. közhivataloknál üzleti biztosítékul és bányapénzüll elfogadhatók.

A záloglevelek 100, 500, 1000 és 5000 forintos, illetve 200, 500, 1000, 5000 és 10.000 koronás címletekben vannak forgalomban és bocsájtanak ki és féléves június hó 1-én és december hó 1-én esedékes kamatszelvényekkel vannak ellátva.

A szelvényeket, valamint a kisorsolt zálogleveleket minden levonás nélkül beváltja:

Aradon: az Aradi polgári takarékpénztár r.-t.;
Budapesten: a Magyar leszámítoló- és pénzváltó bank;
Bécsben: Wechselshaus der Anglo-Oesterreichischen Bank.

Zálogleveleinket kir. közjegyző jelenlétében évenként legalább egyszer sorsoljuk és a kisorsolt címleteket a sorsolás után hat hóval minden levonás nélkül váltjuk be. A kisorsolt és beváltásra be nem mutatott zálogleveleket hat hóval az esedékesség után az igazgatóság által megállapított legmagasabb betéti kamatlábon kamatoztatjuk a záloglevél tulajdonos javára.

A záloglevelek fedezetét a takarékpénztár által az 1876. évi XXXVI. t.-c. értelmében az ingatlanok becsértékének 50%-a erejéig nyújtott és a törvény előírása szerint szabályszerűen bekebelezett kölcsönök képezik; fedezetét képezi továbbá a záloglevél-biztosítéki alap, melynek ez idő szerinti magassága: 420.000.— korona s mely a záloglevéltörvénynek megfelelő értékekben elhelyezve a takarékpénztár egyéb vagyonától elkülönítve kezelik.

Ezeket kivül a záloglevelekért a takarékpénztár összes vagyonával, és pedig alaptőke 7.200.000 korona és a különféle tartalékalapok 3.028.000 korona szavatol.

A záloglevelek a budapesti és bécsi értéktőzsdén jegyeztetnek és címleteinket t. ügyfeleinknek a legelőnyösebben engedjük át.

**Aradi Polgári Takarékpénztár
Részvényfársaság**

**EGYESÜLT
JUTAGYÁRAK**

**Első Osztrák Juta-Fonó- és
Szövőgyár / Első magyar
Juta-Fonó és Szövőgyár
Részvény-Társ. és Társaik**

IRODÁK:

**BUDAPEST: V. Aulich-utca 8. WIEN: I. Börsegasse 18.
BUKAREST: Sfrada Luccaci 6. PRAG: Bredauergasse 10.**

Szállítanak gyári áron:

Szövőfonalat, kötélgyártófonalat, szalmaprészsineget, komlózsineget, gépkévekötőfonalat, szőlőkötőzöfonalat, zsákmadzagot, csomagolóvásznat, továbbá liszt-, korpa-, gabona-, dara-, bab-, mag-, szilva-, komló-, maláta-, hagyma-, mütrágya-, cze-ment-, gipsz-, cukor-, toll-, fa-szén- és szalmazsákot stb. stb.

Adria Biztosító Társulat

Alapították 1838-ban

A biztosítási intézmény ma már alig szorul arra, hogy közhasznú jellegét bizonyítsa. Elfoglalta már őt megillető helyét a közgazdaságban, amelynek nemcsak új értékeket teremtő intézményekre van szüksége, hanem olyanokra is, amelyek a meglévő értékeket megvédik. Nem elég a vagyont megszerzeni, meg is kell azt oltalmazni a szerencsétlenségek esélyei ellen. Minden vagyonszerzésnek ez a védekezés az alapja és ezt legtökéletesebben a biztosítás nyújtja.

A családfenntartó apa halála megrendíti a vagyoni jólétet, a biztosítás módját nyújt hátramaradottairól gondoskodni; egy tűzkár megsemmisítheti emberöltőn át szerzett vagyonunkat, a biztosítás megátalja a tönkremenést és visszahelvi az egyént tüzelőtli vagyoni viszonyaiba; biztossá teszi a jelzálogkölcsönt, emeli a vállalkozási kedvet és hajlamot. Ki merne gyárat építeni, vállalatot alapítani, ha attól kellene tartania, hogy befektetett tőkéje és fáradságának gyümölcse egy óvatlan pillanatban tűz által semmivé lehet?

Ugyanigy a baleset és jégkár elleni biztosítás, mindmennyi bajtásai a kulturának és a szociális önségének.

Ezt a hatalmas missziót teljesíteni vállalta az Adria Biztosító Társulat. Vállalta nehéz időkben, amikor a biztosítási intézmény még alig volt ismert hazánkban, amikor az eszme terjesztése, a felvilágosítás és

a lelkek meggyőzése körül fáradságos és uttörő munkát kellett végeznie.

Azóta hetvennégy év telt el és az az osztatlan bizalom, mely az Adria Biztosító Társulat iránt a társadalom minden rétegében megnyilvánult, világosan kifejezésre jut azokban az üzleteredményekben, amelyeket a társulat e közel háromnegyed század alatt elért.

A társulat üzlete évről-évre hatalmas arányokat gyarapodott és az 1911. év végén csak magában Magyarországon 1.813.128.800 koronát tett ki az az összeg, amely tűzbiztosításokért érvényben volt.

Az „Adriai” hasznos közgazdasági tevékenységét igazolja, hogy károkért: 1911-ben az elemi ágazatokban 22.217.180 K 17 fillért, 1838-1910-ig terjedő időszakban 567.950.408 K 05 fillért, összesen 590.167.588 K 22 fillért; 1911-ben az életbiztosítási ágazatban 8.791.500 K 19 fillért, 1838-1910-ig terjedő időszakban 127.238.780 K 93 fillért, összesen: 136.030.281 K 12 fillért fizetett ki.

A 10 millió korona teljesen befizetett részvénytőkén kívül a különböző tartalékok a múlt év végén 158.991.604 K 49 fillérré ruhtak, míg az évi díjbevételek meghaladják az 50 millió koronát.

Mindeme eredmények létrehozása ama lelkes férfiak fáradozásának köszönhető, akik egész tehetségüket és akaraterejüket a biztosítási eszme szolgálatába állították, élén

e világintézet vezérigazgatójával: ráczalmási Frigyesy Adolf udvari tanácsossal. Ez a nagy magyar elme immár évtizedek óta ott áll az európai biztosítási intézmény fókuszában és ő kitűnő szervezői képességgel mindig a legfőbb erőket: politikai, irodalmi és gazdasági életünk kiválóságait tudta társulata részére megnyerni.

Husz éven át Podmaniczky Frigyes báró volt az „Adria” magyarországi intézője, majd korán elhunyt nagy irónk, Mikszáth Kálmán lett a társulat igazgatósági tanácsosa.

Jelenleg Láng Lajos báró v. b. t. t. elnöke alatt Herczeg Ferenc, Leitner Zsigmond, Nagy Mihály dr., békei Pirkner János, szmrecsányi Szmeccsányi Miklós és újpesti Wolfner Tivadar képviselik az „Adriai” magyarországi igazgatóságát, míg a társulat központi választmányi tanácsának tagjai: Láng Lajos báró v. b. t. t., Bethlen Pál gróf, Gutmann Arthur báró és galgóczi Hetcs Antal dr.

A magyarországi igazgatóság igazgatója: Reiner Mihály, aligazgatók: Allstädter Béla és Lenk Sándor.

Az itt felsoroltak mindmennyi bizonyítékai annak, hogy az Adriai Biztosító Társulat biztosított feleinek teljes megnyugtatást nyújt és hogy a társulat közmegelegedésre eljesítette azt a hivatást, amelyet háromnegyed évszázad előtt a közgazdasági életben betölteni vállalt.

A „Friedrich Wilhelm” Porosz Élet- és Kezességi Biztosító R. T. különös előnyei

Az életbiztosítás megkötésénél legfontosabb szerepet játszik a bizalom kérdése, mert az életbiztosítások nem rövid 1—2 évre, hanem 15, 20, 30, 35, sőt ennél is hosszabb időre köttetnek s a biztosítandó feleknek azzal a megnyugvással kell biztosításukat megkötöniök, hogy az üzletvezetés megfelel-e annak a feltétlen biztonságának, hogy a későbbi években a társaság elvállalt kötelezettségének eleget tud-e tenni.

A „Friedrich Wilhelm” e tekintetben a legmesszebbmenő biztosítékot nyújtja, mert:

Alapított 1866-ban, 7 millió 200 ezer korona részvénytőkével, tehát Európa egyik legnagyobb életbiztosító részvénytársasága.

Vagyona több mint kétszázötven millió korona.

A „Friedrich Wilhelm” állami felügyelet alatt áll, amely állami felügyelet kizárólag a biztosított felek érdekeinek megóvásáért létesített.

A „Friedrich Wilhelm” az évi jövedelem legnagyobb részét a biztosított felek között osztja szét s csak egy jóval jelentéktlenebb részt ad a részvényeseknek.

A társaság 1911-ik évi nyeresége 10 millió 26.235 korona volt, amely összegből 8 millió 11.975 korona lett a biztosított feleknek átutalva, illetve a biztosítási díjakból levonásba hozva.

A „Friedrich Wilhelm” az évi díjakra eső osztalékot — ellentétben más társasággal — már a második év után folyósítja; jelenleg esik minden 100 korona díjfizetésre 23% levonás, vagyis ami annyit jelent, hogy akinek 100 koronát kellene évi díjul lefizetnie, csak 77 koronát fizet. Ezáltal minden más biztosító-társaságnál az ugynevezett egyenlő díjfizetésnél átlag majdnem 10%-kal olcsóbb.

A „Friedrich Wilhelm” azon nagyon kevés társaságok közé tartozik, amelyek a biztosítottoknak a kilátásba helyezett osztaléknál még soha kevesebbet nem adtak.

A „Friedrich Wilhelm” a nyerceménytartaléki alapot állandóan úgy kezelte, hogy azok bőségesen elégségesek voltak a kilátásba helyezett osztalék készpénzbeli folyósítására. Az osztalék vagy nyerceménytartalék jelenleg meghaladja a 30 millió koronát.

A „Friedrich Wilhelm” joggal állíthatja, hogy a biztosítottak osztalékai a jövőben is rendkívül kedvezők lesznek s nincs kizárva azon lehetőség, hogy az eddigi osztaléknál magasabb készpénznyereséget fog átutalni a biztosított feleknek.

Még a bizalom kérdésénél is fontosabb szerepet játszik a biztosítás megkötésénél az a kérdés, mi történik akkor, ha a biztosított fél olyan helyzetbe kerül, hogy a biztosítási díjat tovább fizetni nem tudja. Majdnem minden társaságnál kétféle módozatot vá-

laszthat. Választhatja azt, hogy a befizetett díjnak egy részét visszavásárlás címe alatt visszakapja, avagy a befizetett díjakért egy leszállított tőkésített kötvényt kaphat. A „Friedrich Wilhelm”-nél azonban ezen két módozaton kívül a biztosítás meghosszabbítását kérheti. A „Friedrich Wilhelm” kötvényei ugyanis 3 évi fennállás után a biztosítás teljes összegének erejéig meghosszabbíthatók, minden további díjfizetés nélkül és ha a biztosított fél, dacára annak, hogy a biztosítást beszüntette és díjakat nem fizetett, a meghosszabbítási időtartamon belül elhaláloznék, a teljes biztosított összeg lesz a kötvényben megnevezett kedvezményezettnek kifizelve és a hátralékos díjak sem lesznek levonásba hozva.

Például: ha egy 35 éves egyén 100.000 koronára köt halál és megélés esetére 15 évi díjfizetéssel egy biztosítást (a 23% levonásával az évi díj 5429 koronát tesz ki) s a 3-ik évi díjfizetés után nem tudja vagy nem akarja az évi díjakat fizetni, ugy 100.000 korona összeg erejéig még teljes 12 éven át, azaz a biztosítás megkötésekor megállapított biztosítási időtartam lejártáig a teljes összegre biztosítva marad.

Hogy a „Friedrich Wilhelm”-nél a befizetett díjak 3 évi díjfizetés után sohasem veszhetnek el, még fényesebben illusztrálja a következő példa:

Ha ugyanezen egyén 7 év múlva jutna abba a kellemetlen helyzetbe, hogy a díjakat tovább fizetni nem tudná, a biztosítás további 8 évig, tehát a biztosítás lejártáig teljes 100.000 koronára marad biztosítva s lejártkor készpénzben kap 37.160 koronát. A biztosítási díjak összege a 23%-os osztalék alapján (évi díj 5429 korona) összesen 38.030 koronát tesz ki, tehát 870 koronáért és az időközi kamatokért volt biztosítva 15 éven át 100.000 koronára, vagyis az időközi kamatok nélkül 58 koronáért volt 100.000 koronára biztosítva évenként.

Ugyanezen arány áll kisebb összegű biztosításnál, így pld. 10.000 korona 5 korona 80 fillérbe kerülne ez alapon évenként.

A „Friedrich Wilhelm” egyéb kötvényfeltételei is a legliberálisabbak.

Szabad világgötvény.

Megtámadhatlanság egy év után.

A „Friedrich Wilhelm” óriási haladásának magyarázatát nemcsak előnyös feltételeiben, hanem főleg abban leli, hogy minden egyes ember megtalálja nála azon módozatokat és feltételeket, amelyek az ő egyéni viszonyainak legjobban megfelelnek. Így pld. a kezdet nehézségeivel küzdőknek nagy szolgálatot tesz az átváltozó biztosítás. Ezen módozat alapján egy 30 éves egyén 10.000 korona összeget biztosíthat halála és megélés esetére 15 vagy 20 évre 233.50 korona kezdő díjjal.

STANDARD

ÉLETBIZTOSÍTÓ TARSASAG

EDINBURGHBAN (ANGOLHON)

ALAPITTATOTT 1825-BEN

Magyarországi fiók

BUDAPEST, KOSSUTH LAJOS-
UTCA 4 (STANDARD-PALOTA)

Évi bevétel	---	37,326.000	kor.
Kiutalt nyereségrészek	---	190,080.000	"
Vagyon	---	312,500.000	"
Halálesetek folytán kifizetve	---	708,000.000	"

A STANDARD kötvényei- nek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világgötvények. — Kötvények érvényben tartása díjfizetések elmulasztásánál. — Tőkésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek

Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Részvénytársaság

A Magyar Tisztviselők takarékpénztára r.-t. 1906-ik évben alakult 100.000 K részvénytőkével. A nagyszámú tisztviselő testület annyira felkarolta az intézetet, hogy rövid néhány év alatt a részvénytőkét tíz millió K-ra emelte fel. Nemcsak a tisztviselőtársadalom színe java, hanem a legmagasabb körök is felkarolták az intézetet. Így például az első részvényesek között olvassuk: József főherceg, Mária Valéria főhercegnő, Jenő főherceg és Frigyes főherceg, továbbá Vaszary Kolos, Várossy Gyula dr. kalcisai érsek, Bende Imre nyitrai, Zichy Gyula gróf pécsi püspökök, Antal Gábor református püspök nevét.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára kizárólag Budapesten és környékén építkezési és jelzálogkölcönökkel foglalkozik s innen van, hogy az ingatlanok fokozatosan emelkedő értéke miatt semmiféle veszteség nem érte és nem érhet. Az intézet összes visszszámítási érdekeltségét az ideiglenesen pénzügyviszonyok alatt utolsó fillérig visszafizette, miért is Budapesten az egyvelletlen intézet, melynek semmiféle visszszámítási érdekeltsége és adóssága nincs.

HUNGÁRIA

Általános Biztosító Részv.-Társ.

A Hungária Általános Biztosító Részvénytársaságot a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság 14 hazai pénzintézet részvételével 1911. évben alapította. Részvénytőkéje 6,000.000 K, amelyen felül a részvényesek szervezési alap céljaira 1,200.000 koronát bocsátottak a társaság rendelkezésére.

A Hungária a szervezési előmunkálatok befejeztével 1911. szeptember havában kezdte meg tevékenységét és immár ugyszólván az egész országot behálózta szervezetével, úgy hogy ez idő szerint 30 vezér- és főügynökség működik saját személyzetével és megfelelő kiterjedt ügynöki karral. A társaság megőrizte függetlenségét és *kartellen kívül* maradt; a biztosítási feltételeket modern alapra fektette és úgy ezekkel, mint olcsó díjszabásai révén a közönség érdekeit igyekszik szolgálni. A biztosítást kereső közönség felismerte azokat az előnyöket, melyeket a Hungária feleinek nyújt és a társaságot oly mérvben karolta fel, hogy annak fejlődése aránylag rövid idő alatt hatal-

mas lendületet veit. Bizonyossága ennek az, hogy az alig egy esztendő leforgása alatt kötvényesített tőkeösszeg az életbiztosítási ágazatban meghaladja a 25 millió koronát, amely üzleteredmény szakkörökben is ólénk meglepetést keltett.

A társaság foglalkozik az *életbiztosításon* kívül a *tűz-, baleset-, szavatossági-, betöréses lopás elleni, üveg-, állat- és jégbiztosítással*, amely ágazatokban ugyancsak számottevő eredményeket ért el. A társaság díjbevétele és kárai között mutatkozó arány felette kedvező, ami a szakszerű, óvatos ügyvezetésnek jele.

A társaság elnöke Károlyi Imre gróf; alelnökei malomszegi Elek Pál és Fejérváry Imre báró; a választmány elnöke Tisza Kálmán gróf, alelnöke Kállay Zoltán v. b. t. t.; a felügyelő-bizottság elnöke Telegdy József országgyűlési képviselő; ügyvezető igazgatói: Altenburger Gyula, Kornis Mihály és Krausz L. Pál, vezértitkára Janovitz J. József.

**Duna
Biztosító Társaság**
Ul., Andrassy-ut 30.sz.
Alaptőke 2,000.000 korona

E hirdetés rovásban minden szöveges beiktatás közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovásban minden szöveges beiktatás közönséges betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Könyveket

egyes jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyiszintén használt tankönyveket magas áron vásárol Lukács Gyula antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Tátrai málnaszörp

5 kilós postakosarakban K 8.— Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye.)

Feltűnően

fehérítő, üdítő, szelplőt mulasztó, ráncától óvó rózsasarcenőcs 90 fillér és 150 gramm lilomtej és hozzá tartozó Eau Ideal 150 gr. 2 korona, mosdó 1 korona, postadíj 55 fillér; ezek együttes használatával felülmulhatatlan hatásúak. Relháné, Nagykatá, Pestm.

Méltóztassék

kipróbálni először nálam (Németh asztalos, Damjanich-u. 46. földsz. 10. telefon: 65-83.) saját találmányu ágyvasalómat (ágykapocs) rozoga ágyaira, szikla szilárd és féregmentes. 1 készlet (1 ágyra) 4 korona, csavarokkal együtt.

Ujpesten

Sarokház 10 üzlettel 450 négyzetméter telekkel, évi átlag 11.000 korona sűrűsége eladó. Bányászati és földművelésügyi minisztérium jóváhagyott. Bővebbet: Winkler, Ujpest, Árpád-ut 80a.

Fényét

vesztett butorzatát tükröfényűre és simára csinálhatja mindenki Németh-féle „Meltónián” krém-mel. (Damjanich-u. 46. földsz. 10. telefon: 65-83.) 1 doboz ára 2.50 korona.

„Stenografia”

A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag Rákóczi-ut 20. alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.) Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történik és ezért az új cím Rákóczi-ut 20. jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírói, gépírói, helyesírói és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. Ingyenes gépírásoktatás. A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. Előkészítő tanfolyamok a gyorsírói és tanítói vizsgákra, mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. Sürgős esetben a gyorsírói és gépírói egy hónap alatt megtanulható. Ingyenes és biztos állásközvetítés. Írásmunkák készítése és sokszorosítás. Beiratások egész nap, kizárólag Rákóczi-ut 20. (előbb Rákóczi-ut 60.) Tájékoztatót küld az igazgatóság. Telefon 101-25.

Szabadságon

levő, kitűnő szakismeretű muasztalos-gyári művezető olcsón végezne privát munkát házaknál, esetleg vidéken is (több közérdekű szab. tulajdonosa). Németh, Damjanich-utca 46. földsz. 10. telefon: 65-83.

Egy teljesen

új grenadin-ruha, alig használt, molett nő részére olcsón eladó. Megtekinthető, VII. Hernád-utca 33. I. em. 8. a délelőtti órákban.

Parlamentári

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírási különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította Markovits Iván az 1863. évi. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a Gabelsberger Szakiskola (kizárólag) Hegedűs Sándor-utca 7. előbb a szemközti Liszt Ferenc-tér 10. szám alatt. A címre jól vigyázzunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35-68.

Kellemes otthon

Magányos, esetleg kevescsaláddal hátramaradott ur vagy urnó, intelligens előkelő család körében otthonot találhat, Budapest közvetlen közelében, villamos mellett, kitűnő levegőtű helyen, kertes villaszertű házában, melynek földszintjét a hirdető tulajdonos lakja, emeletét (3 szoba, konyha, fürdőszoba stb. villany, vízvezeték) — az ajánlkozónak adná át. — Ajánlatok csak feltétlenül intelligens egyéntől kéretnek „Intelligens” jelszó alatt Budapest főposta poste restante.

Gyorsírási

és gyorsgépírási. A Gyakorló Gyorsíró Társaság szaktanfolyamai lényegesen megnagyobbított modern higienikus új helyiségekben (Andrassy-ut 12.) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírási, magyar- és német gyorsírásban. — Gabelsberger-Markovits-rendszer. Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírási, „Kartothek” amerikai könyvtelési és nyilvántartási rendszer. Összeadó- és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Vézett növendékeinket díjlanul állásba juttatjuk. Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrassy-ut 12. szám.

Zálogezédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékűt kifizetem.

SINGER JAKAB

ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. sz.
Izabella-utca sarkán.

„OLLA”
bizonyított
legjobb higienikus
GUMMI-
különlegesség
Teljes jótállás.
Mindenütt kapható.
Arjegyek ingyen.
OLLA gummi gyár-
ból Wien II/451 S
Prater-
strasse 37

Nagy Butoreladás!

25%-kal olcsóbban, mint bárhol. Elsőrendű asztalosmestertől sikerült előnyös alkalmi vétel által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a legmodernebb háló, ebédlő, szalon és uriszobákat, valamint egyes butordarabokat 25%-kal olcsóbban adhatunk el, mint bárhol.
Varga Mihály és Társa
Magyar Butoripar Társaság.
Budapest IV., Kristóf-tér 8.

Egyszerű és finom

BUTOR részleire

vagy meghatározott időre

Még nem létezett előnyös feltételekkel készpénz árak mellett
csak 6% kamat
fizetendő. Értékesítéssel szolgál

Liszt István ur
Kristóf-tér 8. I. em.
Butorraktárban.

„Soványosság”

Az egyedüli eredménytől kísért házi-szerű a dr. William Hartly tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarodásért jótállást. Vészesegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kizárólag: Chicagó, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Károly E. drogueria VII., Damjanich-utca 33. Telefon József 28-29.